

2023

Jelgavas reģiona bibliotēku 2023. gada pārskats

Jelgavas reģiona bibliotēku 2023. gada darba pārskata sagatavošanā piedalījās:

- Lāsma Zariņa, JPB direktore;
- Linda Langenfelde, JPB direktores vietniece metodiskajā darbā;
- Klinta Kalnēja-Āne, JPB projektu vadītāja;
- Anna Siliņa, JPB sabiedrisko attiecību speciāliste;
- Olga Spirta, JPB BIS ALISE sistēmas administratore;
- Haralds Bukšs, JPB datortīkla administrators;
- Andra Poota, JPB Novadpētniecības speciāliste;
- Vivita Armanoviča, JPB Klientu apkalpošanas nodaļas vadītāja
- Maija Rubauska, JPB Informācijas resursu attīstības nodaļas vadītāja;
- Viktorija Agafonova, JPB Reģionālās bibliotekārās mācību nodaļas vadītāja;
- Gundega Kalniņa, JPB Reģionālās bibliotekārās mācību nodaļas vecākā bibliotekāre;
- Jana Ķepīte, Jelgavas Pārlielupes bibliotēkas vadītāja;
- Baiba Karčevska, bērnu un jauniešu bibliotēkas “Zinītis” vadītāja;
- Liene Vespere, Miezītes bibliotēkas vadītāja.

© Jelgavas Pilsētas bibliotēka, 2024

Satura rādītājs

Pārskata perioda kopsavilkums	5
1. Vispārīgs bibliotēkas/reģiona bibliotēku raksturojums	8
2. Finansiālais nodrošinājums	12
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	14
4. Personāls	16
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	23
6. Krājums	54
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	67
8. Novadpētniecība	83
9. Projekti	90
10. Publicitāte	101
11. Sadarbības tīkla raksturojums	111
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs	115
Pielikumi	119
1. pielikums Publikāciju skaits elektroniskajos un drukātajos medijos 2023. gadā	119
2. pielikums Pavasara Ģimenes dienas afiša	120

Apzīmējumu saraksts

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
BIS ALISE	Bibliotēku informācijas sistēma ALISE
BJB	Bērnu un jauniešu bibliotēka
BJV žūrija	Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
ES	Eiropas Savienība
IFLA	<i>International Federation of Library Associations and Institutions</i> (Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija)
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
JN	Jaunrades nams
JPB	Jelgavas Pilsētas bibliotēka
KAN	Komplektēšanas un apstrādes nodaļa
KISC	Kultūras informācijas sistēmu centrs
KM	Kultūras ministrija
LALIGABA	Latvijas Literatūras gada balva
LBB	Latvijas Bibliotekāru biedrība
LBTU	Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte
LNB	Latvijas Nacionālā bibliotēka
LNB BAC	Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs
LNERB	Latvijas Neredzīgo bibliotēka
LU	Latvijas Universitāte
LR	Latvijas Republika
NS	Novadpētniecība un senie izdevumi
PII	Pirmsskolas izglītības iestāde
PPII	Privātā pirmsskolas izglītības iestāde
RGB	Reģiona galvenā bibliotēka
SBA	Starpbibliotēku abonements
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
UNESCO	<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i> (Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija)
VID EDS	Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēma
VKKF	Valsts kultūrkapitāla fonds
ZRKAC	Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs

Pārskata perioda kopsavilkums

Jelgavas Pilsētas bibliotēka, tās filiāles un Jelgavas novada bibliotēkas pagājušajā gadā kalpojušas kā nācijas identitātes, kopienas un latvietības saglabāšanas centri. Tās kalpojušas kā platforma multikulturālās sabiedrības integrācijai.

“Loģiski mainās telpas izmantojums digitalizācijas ēras iespaidā – attālinātais pakalpojums daudzos gadījumos nepagēr fizisku klātbūtni. Nemainās pamatvērtības. Bibliotēka ir VIETA! Izziņai, studijām, taktīlām attiecībām ar iespieddarbu. Bibliotēkai joprojām ir zinību un informācijas tempļa statuss, arī īpašas kultūrvietas statuss. Savukārt, publiskās bibliotēkas būtiski paplašina pakalpojumu klāstu – tas arī diktē telpas atvērtību un aprīkojumu.” (J. Dripe)

2023. gada darba prioritātes:

- Datubāzu un e-resursu popularizēšana (59.–63. lpp.), bibliotēku lietotāju izglītošana (41.–45. lpp.);
- Darbs ar bērniem un jauniešiem (67.–83. lpp.);
- Darbs novadpētniecības jomā (83.–90. lpp.), iesaiste projektā “Latvijas grāmatai 500” (95. lpp.);
- Metodiskais darbs Jelgavas reģiona bibliotēkās (115.–119. lpp.);
- Vietējās kopienas iedzīvotāju bibliotekārā apkalpošana (23.–53. lpp.).

Jauni pakalpojumi

2023. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēka un tās filiālbibliotēkas īpašu uzmanību pievērsām dažādu sabiedrības grupu (mazākumtautību iedzīvotāji, ukraiņu bēgļi, cilvēki ar lasīšanas grūtībām) iekļaušanai latviešu kultūrtelpā, veicinot piederības sajūtu Latvijai un Jelgavai:

- integrējot Neredzīgo bibliotēkas Jelgavas filiāli Jelgavas Pilsētas bibliotēkā, esam deponējuši ievērojamu apjomu pielāgotās literatūras auditorijai ar lasīšanas grūtībām, pieņēmuši darbā speciālistu, kas strādās ar pakalpojumu attīstību šiem klientiem. Esam arī uzsākuši papildus pielāgotās literatūras komplektēšanu, īpaši piedomājot par tās redzamu izvietojumu un vieglu sasniedzamību. Veicinām lasītāju ar redzes problēmām iekļaušanu kultūrtelpā, piedāvājot iespējas apmeklēt JPB organizētos pasākumus (t.sk. nodrošinot izvadāšanu) (33.–34. lpp.). Kā būtisks atspazs vērtējama arī lifta pieejamība, kas dod iespēju ērti pārvietoties starp JPB stāviem (35. lpp.);
- bibliotēka piedāvāja nodarbības ukraiņu bērniem “Bibliotēkas pakalpojumi – atbalsts ukraiņu skolēniem”. Nodarībās varēja iepazīties ar bibliotēkas pakalpojumiem, kā arī atklāt ar Krišjāņa Barona zāli saistītos stāstus;

- nodibināts latviešu sarunvalodas klubiņš, kura mērķis sniegt mazākumtautību iedzīvotājiem iedrošinājumu ikdienā izmantot valsts valodu. Šobrīd šajā klubiņā darbojas lasītāji, kuru dzimtā valoda ir krievu un ukraiņu (44.–45. lpp.).

Esam īpaši aktualizējuši novadpētniecības darbu gan caur dažādām virtuālām izstādēm (84. lpp.), gan arī lekcijām un pasākumiem:

- izveidota virtuāli muzikāla izstāde, kas veltīta Latvijas 105. gada dienai [“Mūsu zeme – Latvija. Mūsu sirds – Jelgava”](#);
- izveidota virtuālā izstāde [“2022. gadā izdotās grāmatas un citi materiāli saistībā ar Jelgavu un apkārtni”](#).

Jauns un ļoti pieprasīts maksas pakalpojums – grāmatu ievākošana ar *Speed cover* plēvi, kas tika ieviests Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” 2023. gada augustā (iekasēti 343.85 eiro, kas veido 56 % no kopējiem gada ienākumiem).

Bibliotēkās svarīga joma ir nacionālo vērtību popularizēšana. Tāpēc sadarbojoties ar aktīviem vietējiem iedzīvotājiem bibliotēkās tika organizēti patriotiski pasākumi, piemēram, 10. jūnijā – 1940. gada Latvijas okupācijas seku atcerei un 16. novembrī Latvijas brīvības cīņas. Par jūnija pasākumu tapa arī televīzijas sižets (<https://www.youtube.com/watch?v=iadO2y34BQE>).

Miezītes bibliotēkai sadarbojoties ar vietējo novadpētnieku Juri Čuričevu tapusi grāmata par Miezītes apkaimi un apkaimes iedzīvotājiem. Bibliotēkas darbinieki ņēma aktīvu līdzdalību interviju organizēšanā, kā arī dažādu citu novadpētniecības materiālu sagatavošanā. Grāmatas atklāšanas pasākums notika decembra vidū (85., 87. lpp.).

Nozīmīgi/jauni projekti

Nordplus pieaugušo izglītības programmas mobilitātes projekts *“Adult non-formal education and trainings in public libraries: experience of Denmark libraries”* (“Pieaugušo neformālā izglītība un apmācības publiskajās bibliotēkās: Dānijas bibliotēku pieredze”) (95. lpp.).

VKKF atbalstīts un realizēts projekts “Rakstīta vārda pēdās” – tikšanās cikls ar rakstniekiem. Bibliotēku apmeklētājiem un viesiem noorganizētas piecas tikšanās ar projektā iesaistītajiem rakstniekiem un literatūras vērtības zinātājiem (Andri Kalnozolu, Dzintars Tilaks, Gunitu Freimani, Lauru Vinogradovu, Andri Akmentiņu), uzsverot viņu daiļradi, sniedzot iespēju apmeklētājiem iesaistīties diskusijās (94.–95. lpp.).

Iesaiste Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektā “Ceļā uz Latviešu grāmatai 500 Latvijas reģionos: izdevējdarbība un tekstu izplatība senāk un tagad”, kas tapis saistībā ar “Latvijas grāmatai 500” projektu. Projekta ietvaros, lai izceltu Heinriha Alunāna devumu grāmatniecības un pilsētas vēsturē, Jelgavas Pilsētas bibliotēka laikā no 5. maija līdz 20. maijam radīja bibliotekāro kafejnīcu

“Tējnīca pie Allunan Indriķ”. Ar mākslinieka Raita Junkera palīdzību tējnīca tika iekārtota atbilstoši 1873. gada lasāmbibliotēku noskaņai, sniedzot apmeklētājiem iespēju izjust šī laika vēsturisko elpu un citādākā ceļā rosinās izzināt būtiskus vēsturiskos notikumus un personības. Tējnīcā bija skatāma mākslas studijas “Mansards” audzēkņu darbu izstāde “Senā grāmatu grafika”. Pasākums “Tējnīca pie Allunan Indriķ” noritēja arī Pārlielupes bibliotēkā (95. lpp.).

Sadarbībā ar Jelgavas bibliotēku atbalsta biedrību “Libro” īstenots projekts “Mazo Pūcēnu skoliņa Jelgavā” – lasīšanas kultūras pilnveide trīsģimēņu ģimenēm Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un filiālbibliotēkās. Projekta ietvaros trīsģimēņu bērniem un viņu vecākiem, tika noorganizēts nodarbību cikls, lai ar radošām aktivitātēm jau no agrīna vecuma veicinātu bērnu interesi par lasīšanu, bibliotēkas apmeklēšanu, kā arī sniegtu vienlīdzīgas iespējas ikvienam iegūt pieeju kvalitatīvai literatūrai un zināšanām (96. lpp.).

Sadarbībā ar LNB Jelgavas Pilsētas bibliotēka iesaistījās projekta “EU4Dialogue: mazināt plaisas ar kultūras un izglītības palīdzību” profesionālās prakses īstenošanā, vadot praksi bibliotēku un muzeju darbiniekiem no Moldovas (96. lpp.).

Problēmas, to risinājumi

2024. gadā vairs neiepirksim Krievijā izdotas grāmatas, arī 2023. gadā to skaits bija ierobežots (54.–55. lpp.). Daudz strādājam dažādās lasītveicināšanas programmās, lai iepazīstinātu mūsu lietotājus ar pieejamo literatūru latviešu valodā un citās svešvalodās, lai veicinātu lasītprasmi un prieku iepazīt rakstīto vārdu valsts valodā un citās Eiropas tautu valodās. Īpaši izceļam Jelgavas sadraudzības pilsētas Riejmalmezona (Rueil-Malmaison), Francijā grāmatu dāvinājumu franču valodā. Vērtīgas un ļoti skaistas grāmatas (57. lpp.).

1. Vispārīgs bibliotēkas/reģiona bibliotēku raksturojums

Īss situācijas apraksts

Jelgavas pilsētā bibliotekāros pakalpojumus sniedz 4 publiskās bibliotēkas, 13 izglītības iestāžu bibliotēkas, Jelgavas pilsētas pašvaldības pieaugušo izglītības iestādes “Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrs” Metodiskā bibliotēka, kā arī LBTU Fundamentālā bibliotēka.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir Jelgavas valstspilsētas pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kura 2021.gadā atkārtoti akreditēta kā reģiona galvenā bibliotēka.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir reģionālais bibliotēku mācību centrs, Starpbibliotēku abonementa centrs Zemgalē un veic 26 Jelgavas novada pašvaldību bibliotēku metodiskās bibliotēkas funkcijas. Nodrošina Kopkataloga (aptver 58 bibliotēku krājumus: 4 pilsētas pašvaldības bibliotēkas, 22 Jelgavas novada pašvaldību bibliotēkas, 31 skolu bibliotēkas un Zemgales reģiona kompetenču attīstības centra bibliotēkas) kvalitāti. Jelgavas Pilsētas bibliotēkai ir 3 filiāles – Miezītes bibliotēka, bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis” un Pārlielupes bibliotēka.

1.1. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēku sadarbības modeļi

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	
Decentralizēts	
Jaukta tipa	x

Jelgavas novadā deklarēto iedzīvotāju skaits ir 32 984 (uz 01.01.2024.). Jelgavas novada teritorija ietver 16 pagastus: Cenu, Elejas, Glūdas, Jaunsvirlaukas, Kalnciema, Lielplatonas, Līvberzes, Platonas, Salgales, Ozolnieku, Sesavas, Svētes, Valgundes, Vilces, Vircavas un Zaļenieku. Jelgavas novadā pārskata periodā bibliotekāros pakalpojumus sniedza 26 publiskās bibliotēkas un pakalpojumu sniegšanas vieta Salgales pagasta Emburgā. Cenu pagasta Ānes bibliotēka veic arī klientu apkalpošanas centra (VPVKAC) funkcijas.

1.2. tabula

Jelgavas novada bibliotēku sadarbības modeļi

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	
Decentralizēts	x
Jaukta tipa	

Visas pagastu bibliotēkas ir Jelgavas novada Kultūras pārvaldes struktūrvienības. Jelgavas novadā ir 19 izglītības iestāžu bibliotēkas. Visu pagastu un skolu bibliotēku krājumi atspoguļoti Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogā. Četras bijušā Ozolnieku novada pagastu bibliotēkas turpina strādāt ar savu BIS ALISE, Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogā ziņas par šo bibliotēku krājumiem neparādās.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir vienojusies ar Jelgavas novada Kultūras pārvaldi un Ozolnieku pagasta bibliotēku par abu katalogu apvienošanu 2024. gadā.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkai ar Jelgavas novada pašvaldību ir noslēgts līgums par reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšanu un ar to saistītā metodiskā un konsultatīvā darba apjoma finansējumu.

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā

Pārskata periodā izmaiņas bibliotēku juridiskajā statusā, struktūrā u.c. nav notikušas.

Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā definētajiem virzieniem un uzdevumiem

2023. gads **Jelgavas Pilsētas bibliotēkā** ir bijis spraigs un vērsts uz attīstību. Esam daudz strādājuši, lai vaduguns, kas iezīmēta mūsu bibliotēkas stratēģijā <https://ej.uz/y848>, īstenotos dzīvē:

- **Pievilcīga, aicinoša telpa:** 2023.gadā ir iegādātas mēbeles 19 420 eiro vērtībā, lai tiktu iekārtota Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Baltā lasītava. Savukārt, filiālbibliotēkās pievilcīga vide jau ir izveidota iepriekšējos gados;
- **Pieejama, redzama, spilgta bibliotēka:** no 2023. gada autobusa pieturas nosaukums pie Jelgavas Pilsētas bibliotēkas ir pārdēvēts un skan “Bibliotēka”, 3 bibliotēkas pilsētā pieejamas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, šobrīd tas nav iespējams vienīgi Pārlielupes bibliotēkā. Esam spilgti un redzami ar saviem pakalpojumiem, pasākumiem un radošumu, piemēram visās bibliotēkās bibliotekāri piedāvāja saviem mazajiem lasītājiem 2 leļļu mazizrādes pēc izrādēm iesaistot bērnus jēgpilnās sarunās gan par vides problēmām, gan draudzību un atsaucību;
- **Draudzīgs, kvalificēts personāls:** esam viens otram liels atbalsts, daudz mācāmies, tas ir redzams tabulā par profesionālo pilnveidi. Esam bijuši vairākos pieredzes braucienos, piemēram uz Polijas un Igaunijas bibliotēkām. Smeļamies idejas, realizējam tās dzīvē;
- **Vieta, kur pieejami digitālie pakalpojumi:** tā jau ir viena no bibliotēkas darba pamatfunkcijām, tiek sniegtas gan apmācības grupās, gan individuāli;
- **Neformāla un formāla tikšanās vieta:** esam atvērti visai sabiedrībai, tostarp lasītāju klubiņiem, cilvēkiem, kuri apgūst latviešu valodu, cilvēkiem ar lasīšanas grūtībām utt.;
- **Vieta radošumam un kultūrai:** bibliotēkās notiek regulārs, intensīvs darbs ar bērniem, bibliotēkas sevi ir pierādījušas kā kultūrvietas, vērstas uz katra indivīda izaugsmi;
- **Daudzveidīgs, visaptverošs krājums:** bibliotēkas komplektēšanas politika vērsta uz to, ka mūsu krājums ir universāls un vērtīgs visiem sabiedrības locekļiem;
- **Ir nodrošināta pašapkalpošanās:** pilsētas iedzīvotāji var atgriezt bibliotēkās izsniegtās grāmatas grāmatu nodošanas iekārtā – Interreg Latvijas-Lietuvas pārrobežu projekta rezultātā

JPB un bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” ir pieejami pašapkalpošanās automāti, pie JPB pieejams bibliomāts;

- **Bibliotēka ir vietējās kopienas vērtība:** to parāda gan bibliotēku lietotāju skaita pieaugums, gan apmeklējuma pieaugums. Saņemam labas atsauksmes no pilsētas iedzīvotājiem par nesavtīgu darbu sabiedrības labā;
- **Tehnoloģiju attīstība:** Iesaistām tehnoloģijas savā ikdienas darbā, plānojam un jau izmantojam mākslīgā intelekta spējas, esam savā ikdienā nesaraujami saistīti ar tehnoloģijām.
- **Dažādu lietotāju grupu piesaiste bibliotēkai:** 2023. gadā gribam uzsvērt, ka bibliotēkas, nu jau ikdienā, apmeklē neredzīgi un vājredzīgi cilvēki, līdz ar lifta izbūvi JPB apmeklē cilvēki ratiņkrēslos. Bibliotēkās savu vietu saredz daudz un dažādas lietotāju grupas, arī Ukrainas civiliedzīvotāji un latviešu valodas klubiņa dalībnieki;
- **Iespēja izmantot WiFi un bibliotēkas datorus:** lai arī gada ietvaros cilvēki datorus izmanto mazāk, tomēr tas joprojām ir ļoti pieprasīts pakalpojums, īpaši, ja vajadzīga bibliotekāra konsultācija.

Domājot par **Jelgavas novada bibliotēku** tīkla darbības sasaisti ar Bibliotēku nozares stratēģijā izvirzītajiem stratēģiskajiem mērķiem, tika uzsākts darbs pie Jelgavas novada pašvaldības publisko bibliotēku tīkla attīstības stratēģijas 2024.–2029. gadam. Lai gan šī stratēģija stāsies spēkā 2024. gadā, Jelgavas novada bibliotēkas jau 2023. gadā savu darbu plānoja balstoties uz šādām prioritātēm:

- spēcīga un ilgtspējīga Jelgavas novada bibliotēku tīkla attīstība;
- iedzīvotāju vajadzībām un pieprasījumam atbilstošu informācijas resursu un pakalpojumu piedāvājums;
- bibliotēku darbinieku profesionālās kapacitātes stiprināšana.

Izstrādājot savas bibliotēkas darba plānu, bibliotēkas vadītās pēc šādiem mērķiem:

1. Attīstīt bibliotēku par spēcīgu un pievilcīgu vietējās kopienas kultūras, informācijas un brīvā laika pavadīšanas centru.
2. Nodrošināt piekļuvi tradicionālajiem un digitālajiem informācijas resursiem.
3. Piedāvāt daudzveidīgus pakalpojumus dažādām iedzīvotāju grupām.
4. Sniegt atbalstu iedzīvotājiem informācijpratības, medijpratības un digitālo prasmju apguvē.
5. Apzināt, uzkrāt, saglabāt un darīt pieejamu vietējo kultūras mantojumu.

Pārskata periodā bibliotēkas līdztekus pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai un citiem ikdienas darbiem, piedomāja arī par pievilcīgas un mūsdienām atbilstošas bibliotēkas vides radīšanu. Tas iet roku rokā ar jaunu lasītāju piesaistīšanu (Bibliotēku nozares stratēģijas (2023–2027) 6. rīcības virziens. Kvalitatīvu un mūsdienīgu pakalpojumu attīstība). Vairākās bibliotēkās īpaši piedomāts pie

vides estētiskā noformējuma un iekārtojuma – iegādātas jaunas, mūsdienīgas mēbeles (plaukti, galdi, zviļņi, uzstādītas žalūzijas).

Jelgavas Pilsētas bibliotēkai pārņemot Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Jelgavas filiālbibliotēkas funkcijas, kļuva iespējama aktīvāka sadarbība ar pagastu bibliotēkām, paplašinot resursu pielāgotā formātā apriti arī pagastu bibliotēkās. Rezultātā arī pagastu bibliotēkās audzis pieprasījums pēc literatūras pielāgotā formātā (Bibliotēku nozares stratēģijas (2023–2027) 6. rīcības virziens. Kvalitatīvu un mūsdienīgu pakalpojumu attīstība).

Iespējamā vārda piecsimtgade ir mūsu valodas sakņu apzināšanās un vienlaikus valsts attīstības iespēju izgaismošana. “Latviešu grāmatai 500” svinību zīmē bibliotēkās tika organizētas literatūras izstādes. Savukārt Vilces bibliotēkas skatlogos bija skatāma informatīva plakātu izstāde “Latviešu grāmatas dzimšana. Tekstu izplatība senāk un tagad.” (Bibliotēku nozares stratēģijas (2023–2027) 8. rīcības virziens. Bibliotēkas kā kopienas stiprinātājas un ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanas).

Pagastu bibliotēkas sadarbībā ar izglītības iestādēm ir sekmējušas jauniešu līdzdalību kultūras un citos kopienas attīstības procesos (Bibliotēku nozares stratēģijas (2023–2027) 8. rīcības virziens. Bibliotēkas kā kopienas stiprinātājas un ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanas). Īpaši izceļamas Vilces pagasta bibliotēkas aktivitātes:

- Imanta Ziedoņa 90-tajā jubilejas gadā Vilces bibliotēka organizēja Ziedoņa klases apmeklējumu Rīgā. Skolēni noklausījās Imanta Ziedoņa dzīvesstāstu, veica literatūras erudīcijas testu un piedalījās Izlaušanās spēlē;
- Vilces pamatskolas padomes jaunieši aktīvi iesaistījās makulatūras vākšanā un atkritumu šķirošanā, respektīvi, Vilces bibliotēkā tika uzstādīts *Lucart Profesional Eco* kartona konteineris papīram un plastmasai, kuru jaunieši regulāri iztukšoja, veicot papīra un plastmasas šķirošanu. Jaunieši veica arī brīvprātīgo pienākumus, savācot baterijas, kuras bibliotēkas apmeklētājiem bija iespēja atstāt bibliotēkā speciālā stikla traukā. Tādējādi bibliotēka sekmēja lauku kopienas sabiedrības saliedēšanos, vienlaikus samazinot ietekmi uz mūsu planētu.

Atskaites periodā pastiprināta uzmanība un darbs tika fokusēts uz bērnu un jauniešu auditoriju – viņu lasītprasmes veicināšanai un lasītprasmes rādītāju uzlabošanai (Bibliotēku nozares stratēģijas (2023–2027) 9. rīcības virziens. Bibliotēkas iekļaujošas, demokrātiskas un saliedētas sabiedrības veidošanai):

- 32 pagastu un skolu bibliotēkās realizēts lasīšanas veicināšanas projekts – Bērnu, jauniešu un vecāku Žūrija – 2023;
- 10 bibliotēkās tika realizēta lasīšanas veicināšanas programma pašiem mazākajiem “Grāmatu starts” – “Mazo pūciņu skola”;
- 6 pagastu bibliotēkas iesaistījās VKKF atbalstītā projekta realizēšanā – “Tikšanās ar bērnu autoriem Jelgavas novadā”;

- Vilces pagasta bibliotēkas lasītāji – 5. klases skolēni aktīvi iesaistījās Latvijas Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensību norisē: Vilces pamatskolas un Jelgavas novada čempions – Kristians Klemers pārstāvēja Jelgavas reģionu Skaļās lasīšanas finālā LNB.

Pagastu bibliotēkas sevi pozicionējušas kā nozīmīgas institūcijas iekļaujošas, demokrātiskas un saliedētas sabiedrības veidošanā (Bibliotēku nozares stratēģijas (2023–2027) 9. rīcības virziens):

- Lai veicinātu ciešāku saikni ar vietējo sabiedrību un motivētu iedzīvotājus aktīvākai līdzdalībai kopienas attīstības procesos, bibliotēku vadītājas ir iesaistījušās iedzīvotāju padomju darbībā;
- Bibliotēkas aktivizējušas iedzīvotājus Jelgavas valstspilsētas un Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2034. gadam un attīstības programmas 2022.–2027. gadam publiskajā apspriešanā.

Kopumā jāsecina, ka bibliotēku vadītājiem ir skaidra izpratne par Bibliotēku nozares un Jelgavas novada bibliotēku stratēģijās definētajiem mērķiem un to sasaisti ar bibliotēkas darbību, Atskaites periodā Jelgavas novada bibliotēkām ir izdevies sekmīgi realizēt attīstības stratēģijā iekļautos uzdevumus.

Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā

Bibliotēkas uzdevums ir veicināt iedzīvotāju informēšanu un izglītošanu par ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM). Tās ar savu kultūras, informācijas un izglītojošo vidi spēj īstenot daudzveidīgas darba formas, lai visu paaudžu iedzīvotājiem nostiprinātu izpratni par IAM ietekmi uz dzīves kvalitāti Latvijā un pasaulē. Piemēram, “Digitālās nedēļas” ietvaros bibliotēkās piedāvātās aktivitātes un apmācības informācijas un komunikācijas tehnoloģiju apgūvē sekmē iedzīvotāju digitālo iekļaušanu, tādā veidā uzlabojot viņu kvalitāti. Sevišķi aktuāli tas ir laikā, kad arvien vairāk tiek piedāvāti pakalpojumi e-vidē.

Lai gan bibliotēkas piedāvājot resursus un īstenojot dažādas aktivitātes, ne vienmēr pasvītro un izceļ to sasaisti ar kādu konkrētu IAM, tās tiešā vai netiešā veidā veicina visu ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu.

Bibliotēku akreditācija

Pārskata periodā Jelgavas pilsētas un novada bibliotēku akreditācija nav notikusi.

2. Finansiālais nodrošinājums

Jelgavas valstspilsētas pašvaldības piešķirtais finansējums ir attīstību veicinošs. Jelgavas Pilsētas bibliotēka veiksmīgi strādā, lai sagatavotu projektus, ar kuru palīdzību bibliotēka iegūst papildinājumu pašvaldības piešķirtajiem naudas līdzekļiem. 2023. gadā tika piešķirts finansējums Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Baltās lasītavas mēbeļu iegādei – 19 420 eiro apmērā.

Jelgavas pilsētas bibliotēku izdevumi

	2021	2022	2023
Izdevumi kopā (EUR)	684 089	973 415	836 068
Darbinieku atalgojums (bruto)	419 613	433 825	517 275
Krājuma komplektēšana	46 062	39 050	43 135

Lai arī naudas līdzekļi bibliotēku attīstībai un darbinieku profesionālajai pilnveidei ir pietiekami, neraugoties uz arvien pieaugošajām prasībām, atpaliek bibliotekāru atalgojums.

Bibliotēku finansiālais nodrošinājums Jelgavas novadā 2023. gadā

	2021	2022	2023
Izdevumi kopā (EUR)	563 402	552 219	705 821
Darbinieku atalgojums (bruto)	406 202	416 414	517 583
Krājuma komplektēšana	64 562	69 570	71 070

Jelgavas novada pašvaldības piešķirtais finansējums ir pietiekams novada bibliotēku tīkla stabilai darbībai, kā arī katras bibliotēkas funkciju veikšanai un attīstībai. Gatavojot nākamā gada budžetu, Jelgavas novada Kultūras pārvaldes vadībai ar katru bibliotēkas vadītāju notiek saruna, kurā tiek apspriestas turpmākās finansiālās vajadzības un iespējas, nepieciešamie remontdarbi, aprīkojuma iegāde, plānotās lielākās aktivitātes, kā arī kārtēja gada budžeta izpilde. Plānojot budžetu krājuma komplektēšanai, Kultūras pārvalde sadarbībā ar metodiķi veic rūpīgu statistikas datu analīzi, vērtējot izsniegumu, lietotāju skaitu, SBA izmantošanu. Plānojot budžetu pasākumiem, būtisks dibinātāja nosacījums ir pamatot pasākuma tiešu sasaisti ar informācijas resursiem un lasīšanas aktivitātēm. Piemēram, ja tiek plānotas radošās darbnīcas bērniem, centrā jābūt lasīšanas veicināšanai. Budžeta pārrunās vienmēr tiek pieaicināts metodiķis un dibinātājs uzklauša tā viedokli un ieteikumus. Pašvaldības piešķirtajam finansējumam pēdējo 3 gadu laikā ir pozitīva dinamika.

Kopumā jāteic, ka finansējums krājuma komplektēšanai ir augošs salīdzinot ar 2022. gadu.

2021. gadā rādītājā ietverts arī bijušā Ozolnieku novada finansējums, kurš bija lielāks par Jelgavas novada piešķirto finansējumu krājumam.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

Pārskata periodā būtiski remontdarbi netika veikti nevienā no Jelgavas pilsētas bibliotēkām. 2023. gada aprīlī JPB pabeigta lifta būvniecība, tas būtiski uzlabojis vides pieejamību – tagad ēkas otro un trešo stāvu ērti var apmeklēt arī cilvēki ar kustību traucējumiem un vecāki ar bērnu ratiņiem.

Kopumā vērtējot Jelgavas Pilsētas bibliotēkas, Miezītes bibliotēkas un bērnu un jauniešu bibliotēkas “Zinītis” telpu stāvokli, aprīkojuma nodrošinājumu un pieejamību, bibliotēkas atrodas labās, pieejamās telpās, ar pietiekamu mēbeļu un tehnisko aprīkojumu. Pārlielupes bibliotēkā nav iespējams nodrošināt visiem apmeklētājiem pilnīgu piekļuvi pakalpojumiem, kuriem ir īpašas vajadzības attiecībā uz pieejamību. Tiek meklēti risinājumi sarunās ar Jelgavas valstspilsētas pašvaldību par problēmas iespējamo risinājumu un finansiālo atbalstu.

2023. gadā Zaļenieku pagasta bibliotēkā tika uzsākts bibliotēkas telpu remonts un renovācija, kā rezultātā plānots radīt pievilcīgu un mūsdienām atbilstošu bibliotēkas vidi. Zaļenieku pagasta bibliotēkas telpu remontu plānots noslēgt 2024. gada beigās, līdz tam bibliotēka atrodas citās – pagaidu telpās.

Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām

Jelgavas pilsētā un novadā bibliotēku paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām nav notikusi (par Zaļenieku pagasta bibliotēku skat. augstāk).

Jaunu ēku būvniecība

2023. gadā Jelgavas pilsētā un novadā nav notikusi jaunu ēku būvniecība bibliotēku vajadzībām.

Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums)

JPB un filiāļu informācijas tehnoloģijas ir apmierinošā stāvoklī, pakāpeniski notiek tehnikas uzlabojumi/nomainīšana (skat. 3.1. tabulu). Pēc nepieciešamības tiek veikta datoru programatūras atjaunināšana.

Datortehnikas nolietojums: 33 datori jaunāki par 5 gadiem, 44 datori vecāki par 5 gadiem. Datori, kas vecāki par 5 gadiem tiek uzturēti darba kārtībā (nomainīti cietie diski, palielināta operatīvā atmiņa, atjaunināta operētājsistēma), tomēr neskatoties uz uzlabojumiem, to veiktspēja samazinās. Nākamajos periodos plānots pakāpeniski nomainīt šo datortehniku.

Vērojams, ka bibliotēkas apmeklētāji arvien vairāk nāk ar savām viedierīcēm un izmanto bezvadu internetu. Tāpēc 2023. gadā ir veikti Wi-Fi tīkla veiktspējas uzlabojumi publiskajās zonās.

2024. gada laikā plānots ieviest 3D printēšanas pakalpojumu bibliotēkas apmeklētājiem, tādējādi cerot piesaistīt jaunu mērķauditoriju.

Jelgavas pilsētas bibliotēku IKT nodrošinājums 2023. gadā

	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Pārlielupes bibliotēka	Miezītes bibliotēka	BJB "Zinītis"
Datortehnika	49	10	7	12
<i>t. sk. darbiniekiem</i>	24 (t.sk. 1 planšetdators)	4	4	6 (t.sk. 1 planšetdators)
<i>t. sk. apmeklētājiem</i>	25 (t.sk. 10 planšetdatori)	6	3	6 (t.sk. 2 interaktīvie galdi)
Serveru kopskaits	1			
Printeru kopskaits	10	3	3	2
Skeneru kopskaits	5	1	2	1
Pašapkalpošanās sistēma	1			1
Videonovērošanas sistēma	ir	ir	ir	ir

Materiālā un tehniskā stāvokļa nodrošinājums darbā ar bērniem un jauniešiem IKT jomā ir vērtējams kā labs. Bērnu un jauniešu bibliotēkā "Zinītis" papildus stacionārajiem datoriem bērniem ir iespēja izmantot 2 interaktīvos galdus, kuros var zīmēt ar rokām un risināt dažādus fizikas un matemātikas uzdevumus, kā arī Nintendo Switch spēļu konsoli.

Visas bibliotēkās bērniem un jauniešiem ir iespēja izmantot bezmaksas bezvadu internetu, kas ļauj pilnvērtīgāk lietot savas viedierīces mācībām, informācijas iegūšanai un citiem nolūkiem.

2023. gadā tika atjaunināta Jelgavas Pilsētas bibliotēkas tīmekļvietne www.jelgavasbiblioteka.lv. Tā ieguvusi mūsdienīgāku dizainu un kļuvusi vieglāk lietojama gan no datora, gan mobilās ierīces, kā arī tā ir pielāgota iedzīvotājiem ar redzes un lasīšanas traucējumiem. Informācijas ziņā tā būtiski neatšķiras no iepriekšējās versijas, bet klāt nākuši dažādi papildinājumi un uzlabojumi. Tīmekļvietnes dizains veidots mūsdienīgs un klientorientēts, vienlīdz izceļot būtiskāko, aktualizējot svarīgāko informāciju lietotājam. Jāpiebilst, ka tīmekļvietnes jaunais dizains tapis, ievērojot Ministru kabineta noteikumus Nr. 455 "Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā".

Jelgavas novada bibliotēkās ir 157 datori, no tiem 42 darbiniekiem, 115 lietotājiem. Vairākām bibliotēkām novadpētniecības darbam un nodarbībām ar bērniem iegādāti portatīvie datori. Darbinieku datoru vecums ir 3–4 gadi, savukārt lietotāju datoru vecums ir 4–10 gadi. 2024. gadā plānots veikt datortehnikas stāvokļa apzināšanu un izvērtēšanu, līdz ar to detalizēta informācija par datortehnikas stāvokli tiks sniegta nākamā perioda pārskatā. Datorlietotāju uzskaitē notiek automatizēti, izmantojot BIS ALISE. Datortehnikas uzraudzību nodrošina Jelgavas novada IT darbinieki, kuri regulāri apmeklē bibliotēkas un veic datortehnikas apkopi un remontdarbus.

Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Lai piesaistītu jauniešu mērķauditoriju biežāk apmeklēt bibliotēku, nepieciešams investēt modernajās tehnoloģijās, tādējādi bibliotēkas vidi radot modernāku. Jelgavas Pilsētas bibliotēkai iegādāts LEGO MINDSTORMS – programmējams robotikas konstruēšanas komplekts, kas sniedz iespēju veidot un programmēt LEGO robotus, bet bibliotēkā nav atbilstošas telpas, kur ar šādām ierīcēm darboties, tādēļ ir svarīgs jautājums arī par atbilstošas telpas remontu un iekārtošanu.

Pārskata gadā parādījušās problēmas ar dažiem A3 formāta printeriem, kuriem novecojušas sistēmas dēļ vairs nav iespējams iegādāties jaunas rezerves daļas, līdz ar to, iespēju robežās tie tiks iegādāti jauni.

4. Personāls

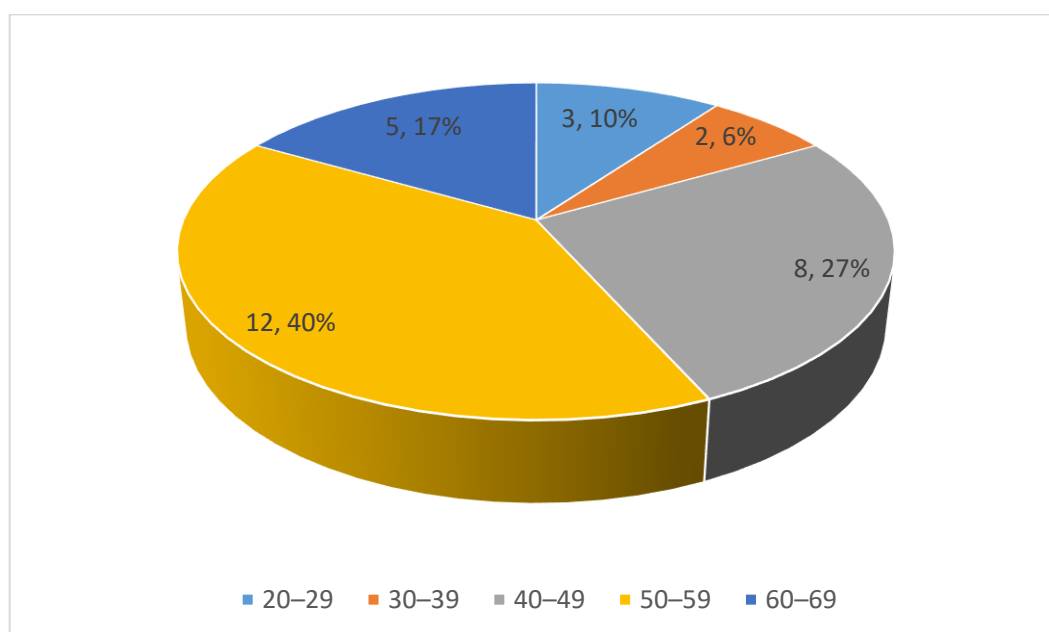
Personāla raksturojums

2023. gada beigās **Jelgavas pilsētas bibliotēkās** kopā strādāja 42 darbinieki (38 sievietes un 4 vīrieši), no tiem 30 bibliotekārie darbinieki:

- Jelgavas Pilsētas bibliotēkā – 20;
- Miezītes bibliotēkā – 2;
- Jelgavas Pārlielupes bibliotēkā – 4;
- Bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” – 4.

28 darbinieki strādāja pilnu slodzi, 2 darbinieki – nepilnu slodzi.

2023. gadā notikusi darbinieku maiņa un rotācija – pensijā devušies 2 darbinieki, viens darbinieks pārtraucis darba attiecības, bet 3 cilvēki uzsāka darba attiecības, aizpildot brīvās štata vietas.

4.1. att. Jelgavas pilsētas bibliotēku bibliotekārie darbinieki pa vecuma grupām

Bibliotekāro darbinieku sadalījums pēc vecuma: 20–29 gadi – 3 (10 %); 30–39 gadi – 2 (6 %); 40–49 gadi – 8 (27 %); 50–59 gadi – 12 (40 %); 60–69 gadi – 5 (17 %) (sk. 4.1. attēlu).

16 Jelgavas pilsētas bibliotēku darbiniekiem ir bibliotekārā izglītība, no tiem 9 darbiniekiem – augstākā bibliotekārā izglītība (sk. 4.1. tabulu).

4.1. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēku bibliotekāro darbinieku izglītība

Ar bibliotekāro izglītību kopā	16
<i>t. sk. ar maģistra grādu</i>	6
<i>t. sk. ar bakalaura grādu</i>	3
<i>t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību</i>	2
<i>t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)</i>	
<i>t. sk. ar profesionālo vidējo izglītību</i>	
<i>III profesionālais kvalifikācijas līmenis / 4. LKI līmenis</i>	5
Ar izglītību citās jomās kopā	9
<i>t. sk. ar maģistra grādu</i>	5
<i>t. sk. ar bakalaura grādu</i>	4
<i>t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību</i>	
<i>t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)</i>	
Ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību	5

Jelgavas novada bibliotēkās strādā 34 bibliotekārie darbinieki, no tiem 4 nepilnu slodzi. 8 Jelgavas novada bibliotēku darbiniekiem ir bibliotekārā izglītība, no tiem 5 darbiniekiem – augstākā bibliotekārā izglītība (sk. 4.2. tabulu).

4.2. tabula

Jelgavas novada bibliotēku bibliotekāro darbinieku izglītība

Ar bibliotekāro izglītību kopā	8
<i>t. sk. ar maģistra grādu</i>	4
<i>t. sk. ar bakalaura grādu</i>	1
<i>t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību</i>	1
<i>t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)</i>	

<i>t. sk. ar profesionālo vidējo izglītību</i>	
<i>III profesionālais kvalifikācijas līmenis / 4. LKI līmenis</i>	2
Ar izglītību citās jomās kopā	13
<i>t. sk. ar maģistra grādu</i>	4
<i>t. sk. ar bakalaura grādu</i>	4
<i>t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību</i>	5
<i>t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)</i>	
Ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību	13

2023. gadā notika darbinieku maiņa (var teikt – rotācija) vairākās pagastu bibliotēkās. Valgundes un Platones pagastu bibliotēku vadītājas nolēma turpināt darbu skolu bibliotēkās, savukārt Līvberzes pagasta bibliotēkas vadītāja devās pensijā. Valgundes bibliotēkas vadību pārņēma Valgundes pagasta Tīreļu bibliotēkas vadītāja. Platones pagasta bibliotēkas vadību uzņēmās Zaļenieku bibliotēkas vadītāja, jo Zaļenieku bibliotēkā no bērna kopšanas atvaļinājuma atgriezās iepriekšējā bibliotēkas vadītāja. Arī Līvberzes bibliotēka nepalika bez pieredzējušas vadītājas – bibliotēkas vadību pārņēma Līvberzes pamatskolas bibliotekāre. Uz Tīreļu bibliotēkas vadītājas amatu tika izsludināts konkurss, kā rezultātā oktobrī darbu uzsāka vietējā iedzīvotāja ar vidējo profesionālo izglītību citā nozarē. 2024. gadā viņa uzsāks mācības LNB 160 stundu programmā “Bibliotēku zinību pamati”.

Apbalvojumi un pateicības

2023. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas direktores vietniecei metodiskajā darbā Dzintrai Pungai tika pasniegts Jelgavas valstspilsētas augstākais apbalvojums “Goda zīme” par ilggadēju ieguldījumu Jelgavas un Latvijas bibliotēku tīkla kvalitātes veicināšanā.

Ik gadu valsts svētku ieskaņā Jelgavas Pilsētas bibliotēka godina savu “Gaismas nesēju” jeb darbinieku, kurš gada laikā iedvesmojis pārējos. Pārskata gadā kolēģi šo titulu piešķīra saimnieciskā darba veicējam Ainim Gorenko.

Pārskata periodā īpaši tika novērtēts Ozolnieku pagasta bibliotēkas vadītājas Ingrīdas Irbes darbs un augstais profesionālais sniegums. LBB Zemgales reģionālās nodaļas rīkotajā konkursā 2023. gadā Ingrīda Irbe saņēma godpilno titulu “Gada bibliotekārs Zemgalē 2023”.

Finansējums personāla attīstībai

Finansējumu profesionālās pilnveides nodrošināšanai piešķir ikgadējo budžeta līdzekļu ietvaros. Katram darbiniekam tiek ieplānoti līdzekļi profesionālajai pilnveidei un savu kompetenču paaugstināšanai. Jelgavas pilsētas bibliotēkās finansējums šim nolūkam ir pietiekams. Papildu

finansējums personāla attīstībai un pieredzes apmaiņas braucieniem tiek piesaistīts arī ar ES projektu pieaugušo izglītības sektora atbalstu.

2023. gadā finansējums personāla attīstībai bija pietiekošs, mācību process (nodarbības, semināri u.c. aktivitātes) notika gan klātienē, gan tiešsaistē. Joprojām aktīvi tika izmantotas savam amatam un darba pienākumiem atbilstošas bezmaksas nodarbības.

Pārskata gadā Jelgavas pilsētas bibliotēku darbinieki papildinājuši savas profesionālās zināšanas dažādos piedāvātajos semināros unursos (sk. 4.2. tabulu).

4.2. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotekāru apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	26.01.–15.04.2023.	Jelgava	Mācību centrs "BUTS"	Kurss "68K Angļu valoda ar priekšzināšanām (Elementary)"	100	Klātienē
2.	15.02.–29.03.2023.	Jelgava	JVPI pieaugušo izglītības iestāde "Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrs"	Profesionālās pilnveides izglītības programma "Darba aizsardzības pamatlīmeņa zināšanu izglītības programma"	60	Klātiene
3.	09.02.–30.03.2023.	Rīga	LNB	Neformālās izglītības programma "Latvijas kultūras kanons astoņās nozarēs"	12	Klātiene
4.	13.04.2023.	Jūrmala	LR KM, LNB	"Skolu bibliotekāru seminārs"	5	Klātiene
5.	19.04.2023.	Jelgava	JVPI pieaugušo izglītības iestāde "Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrs"	Izglītības programma "Personas datu aizsardzība – problēmas un risinājumi"	4	Klātiene
6.	21.04.2023.	Rīga	LR KM, LNB	Konference bērnu literatūras un bibliotēku speciālistiem "Sāksim ar alfabētu"	4	Klātiene
7.	25.04.2023.	Jelgava	Izglītības inovāciju pārneses centrs	Erasmus+ Pieaugušo izglītības stratēģiskās partnerības projekta "No emocionālās vadības līdz emocionālajai noturībai" (EMER) ietvaros e-kursi "EMER — emocionālā vadība: soli pa solim līdz emocionālajai noturībai"	40	Klātiene
8.	25.04.2023.	Rīga	Latvijas bibliotekāru biedrība	Latvijas Bibliotēku festivāls 2023/ Latvijas bibliotekāru 14. kongress "Svinam kopā! LBB 100"	5	Klātiene

9.	26.04.2023.	Rīga	Latvijas bibliotekāru biedrība	Latvijas Bibliotēku festivāls 2023/ Bibliotēku ideju tirgus "Svinam kopā! LBB 100"	4	<i>Klātiene</i>
10.	15.05.2023.	Rīga	LR KM Latvijas Neredzīgo bibliotēka	Bibliotekāru pieredzes apmaiņas tikšanās "Vieglā valoda bibliotēkas plauktos"	2	<i>Klātiene</i>
11.	30.05.2023.	Rīga	LR KM LNB	"Bibliotekāru kompetenču pilnveides programma "Medijpratības meistari""	20	<i>Klātiene</i>
12.	07.06.2023.	Tukums	JPB	Jelgavas pilsētas un novada bibliotekāru profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas brauciens uz Tukuma novada bibliotēkām	4	<i>Klātiene</i>
13.	16.08.2023.	Līvberze	JPB	Latvijas Bibliotekāru biedrības Zemgales reģionālās nodaļas un Jelgavas Pilsētas bibliotēkas seminārs "Ābolu sēkļiņas spēku un saulgriezies gaismu sasmelties"	4	<i>Klātiene</i>
14.	22.08.2023.	Jelgava	Izglītības inovāciju pārneses centrs	Atvērtā lekcija "ChatGPT – iespējas un lietošana"	4	<i>Klātiene</i>
15.	7.–8.08.2023.	Laidu pagasts	Erasmus+ projekts	Stāstniecības vasaras skola		<i>Klātiene</i>
16.	26.09.2023.	Rīga	LNB Kompetenču attīstības centrs	Mākslīgā intelekta izmantošana darbam un radošumam	6	<i>Klātiene</i>
17.	06.10.2023.	Tiešsaiste	LNB	Konference "Terminoloģija un standartizācija: saskarpunkti informācijas un dokumentācijas jomā"	4	<i>Attālināti</i>
18.	12.10.2023.	Tiešsaiste	Izglītības un zinātnes ministrija	Praismju nākotne	2	<i>Attālināti</i>
19.	26.10.2023.	Tiešsaiste	BIS ALISE	Pamatkursi, informācijas meklēšana un cirkulācija	8	<i>Attālināti</i>
20.	02.11.2023.	Tiešsaiste	Latvijas Pašvaldību mācību centrs	Dokumentu pārvaldība, lietvedības darba organizācijas pamatprincipi. Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas vadlīnijas	6	<i>Attālināti</i>
21.	06.11.2023.	Tiešsaiste	Latvijas grāmatizdevēju asociācija	Lasītprasmē un lasīšanas veicināšana: izglītotas un demokrātiskas sabiedrības stūrakmeņi	3	<i>Attālināti</i>
22.	07.11.2023.	Rīga	BIS ALISE	Padziļinātie kursi, cirkulācija	8	<i>Klātiene</i>

23.	07.11.2023.	Rīga	LNB	Seno laiku internets: ko un kā var atrast vecajos laikrakstos	4	<i>Klātiene</i>
24.	26.10.2022.– 15.10.2023.	Tiešsaiste	CREMEL Latvia	Kultūras iestādes un digitālā transformācija	60	<i>Attālināti</i>
25.	15.08.– 02.11.2023.	Tiešsaiste	Riga TechGirls	Iepazīsti tehnoloģijas	48	<i>Attālināti</i>
26.	08.02.– 24.11.2023.	Rīga	LNB	8 soļu darbnīca: bibliotekārs – pieaugušo izglītotājs	107	<i>Klātiene</i>
27.	01.12.2023.	Rīga	LU P. Stradiņa medicīnas koledža	Multisensoro istabu pielietojums darbā ar klientu	8	<i>Klātiene</i>
28.	05.12.2023.	Tiešsaiste	KIS	Drošība digitālajā vidē	6	<i>Attālināti</i>
29.	13.12.2023.	Tiešsaiste	Darba drošības un vides veselības institūts	Veselības veicināšana darba vietās – problēmas, iespējas un pieredze	5	<i>Attālināti</i>
30.	7.–8.12.2023.	Rīga	LNB	Starptautiskā zinātniskā konference “Izdevējdarbība un nācija”	16	<i>Klātiene</i>
31.	21.12.2023.	Bauska	Bauskas centrālā bibliotēka	Zemgales reģiona bibliotekāru seminārs “Laiks bibliotēkā”	4	<i>Klātiene</i>

Arī **Jelgavas novadā** finansējums profesionālajai pilnveidei ir pietiekams. Novada Kultūras pārvaldes svarīgs nosacījums katrai bibliotēkai plānojot savu budžetu, ir iekļaut tajā izdevumus profesionālajai pilnveidei, tai skaitā pieredzes apmaiņas braucieniem. Jelgavas Pilsētas bibliotēka, pildot reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas, Jelgavas novada bibliotekāriem regulāri organizē mācības, seminārus, reizi gadā paredzes apmaiņas braucienus. Bibliotekāri piedalās arī Jelgavas novada Kultūras pārvaldes un Europe Direct, kā arī LNB un LBB organizētajos semināros un konferencēs. Pārskata periodā bibliotēku darbinieki seminārus apmeklēja gan klātienē, gan tiešsaistē. Tabulā (sk. 4.3. tabulu) uzskaitīti pagastu bibliotekāru visplašāk apmeklētie profesionālās pieredzes pasākumi 2023. gadā.

4.3. tabula

Jelgavas novada bibliotekāru apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	02.02.2023.	Tiešsaiste	KISC	KISC piedāvātie e-resursi Latvijas bibliotēkām	2	<i>Attālināti</i>
2.	08.02.2023.	Tiešsaiste	Jelgavas novada Kultūras pārvalde	Apkoposim liecības par dziesmusvētkiem novadā!	2	<i>Attālināti</i>
3.	08.02.2023.	Ozolnieki	Jelgavas novada pašvaldība	Attiecības un komunikācija darbā ar bērnu un jauniešu auditorijām, psiholoģiskie aspekti.	3	<i>Klātienē</i>
4.	16.02.2023.	Tiešsaiste	Latvijas Nacionālais vēstures muzejs	Gadsimta stāsti. Nesenās pagātnes dokumentēšana.	3	<i>Attālināti</i>

5.	22.02.2023.	Tiešsaiste	LNB	Latvijas Nacionālā Skaļās lasīšanas sacensība (SkaLa).	4	<i>Attālināti</i>
6.	27.02.2023.	Tiešsaiste	LNB Bibliotēku attīstības centrs / Kultūras ministrija	Finanšu pratība, medijpratība un bibliotēka.	3.5 st.	<i>Attālināti</i>
7.	19.04.2023.	Bauskas novads	LBB Zemgales nodaļa, Bauskas Centrālā bibliotēka	Laiks bibliotēkā.	5	<i>Klātienē</i>
8.	21.04.2023.	Rīga	LR KM, LNB	Konference bērnu literatūras un bibliotēku speciālistiem "Sāksim ar alfabētu"	4	<i>Klātienē</i>
9.	25.04.2023.	Rīga	Latvijas bibliotekāru biedrība	Latvijas Bibliotēku festivāls 2023/ Latvijas bibliotekāru 14. kongress "Svinam kopā! LBB 100"	5	<i>Klātienē</i>
10.	26.04.2023.	Rīga	Latvijas bibliotekāru biedrība	Latvijas Bibliotēku festivāls 2023/ Bibliotēku ideju tirgus "Svinam kopā! LBB 100"	4	<i>Klātienē</i>
11.	24.05.2023.	Jelgava	Jelgavas novada Kultūras pārvalde, JPB	Jelgavas novada bibliotekāru seminārs.	3	<i>Klātienē</i>
12.	07.06.2023.	Tukums	JPB	Jelgavas pilsētas un novada bibliotekāru profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas brauciens uz Tukuma novada bibliotekām	4	<i>Klātienē</i>
13.	14.06.2023.	Tiešsaiste	Jelgavas novada Kultūras pārvalde	Darbinieka kompetenču un darba rezultātu novērtēšana.	1	<i>Attālināti</i>
14.	02.08.2023.	Tiešsaiste	Jelgavas novada Kultūras pārvalde	Darbinieka kompetenču un darba rezultātu novērtēšana.	1	<i>Attālināti</i>
15.	16.08.2023.	Līvberze	JPB	Latvijas Bibliotekāru biedrības Zemgales reģionālās nodaļas un Jelgavas Pilsētas bibliotēkas seminārs "Ābolu sēkļiņas spēku un saulgriezies gaismu sasmelties"	4	<i>Klātienē</i>
16.	19.09.2023.	Tiešsaiste	LNB	Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram.	3	<i>Attālināti</i>
17.	20.09.2023.	Jelgava	JPB	Datu bāzes lasītāju vajadzībām.	3	<i>Klātienē</i>
18.	04.10.2023.	Jelgava	JPB	Vizuālo materiālu veidošana ar tiešsaistes	3	<i>Klātienē</i>

				grafiskā dizaina rīku <i>Canva</i> .		
19.	06.10.2023.	Tiešsaiste	LNB	Terminoloģija un standartizācija: saskarpunkti informācijas un dokumentācijas jomā	4	<i>Attālināti</i>
20.	01.11.2023.	Jelgava	JPB	Jelgavas novada bibliotekāru seminārs.	6	<i>Klātiene</i>
20.	03.11.2023.	Rīga	LNB	Lasītprasme un lasīšanas veicināšana: izglītotas un demokrātiskas sabiedrības stūrakmeņi.	4	<i>Klātiene</i>
22.	22.11.–27.12.	Jelgava	Baltijas Mediju izcilības centrs, JPB	Mācies izprast un kritiski izvērtēt informāciju!	12	<i>Klātiene</i>
23.	05.12.2023.	Tiešsaiste	KIS	Drošība digitālajā vidē	6	<i>Attālināti</i>

Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Būtisku problēmu personāla jomā Jelgavas reģiona bibliotēkās nav.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Galvenie rādītāji

5.1. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēku pamatrādītāji

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits kopā	9 089	11 109	13 053	+ 22 %; + 17.5 %
<i>t. sk. bērni</i>	3 494	5 556	6 479	+ 59 %; + 17 %
Jelgavas Pilsētas bibliotēka	4 136	4 154	5 076	+ 0.44 %; + 22 %
<i>t. sk. bērni</i>	1 294	1 604	1 654	+24 %; + 3 %
Pārlielupes bibliotēka	1 653	2 034	2 038	+ 23 %; + 0.2 %
<i>t. sk. bērni</i>	484	828	866	+ 71 %; + 5 %
Miezītes bibliotēka	1 006	1 388	1 610	+ 38 %; + 16 %
<i>t. sk. bērni</i>	339	567	719	+ 67 %; + 27 %
BJB "Zinītis"	2 294	3 533	4 329	+ 54 % + 22.5 %
<i>t. sk. bērni</i>	1 377	2 557	3 240	+ 86 %; + 27 %
Bibliotēku apmeklējums kopā	74 077	88 681	97 502	+ 20 %; + 10 %
<i>t. sk. bērni</i>	18 092	27 965	32 875	+ 55 %; + 17.5 %
Jelgavas Pilsētas bibliotēka	34 071	37 194	41 609	+ 9 %; + 12 %
<i>t. sk. bērni</i>	4 049	3 864	4 530	- 4.5 %; + 17 %

Pārlielupes bibliotēka	12 648	13 771	14 369	+ 9 %; + 4 %
<i>t. sk. bērni</i>	3 210	4 622	5 044	+ 44 %; + 9 %
Miezītes bibliotēka	9 510	11 099	12 919	+ 17 %; + 16 %
<i>t. sk. bērni</i>	2 419	3 708	4 504	+ 53 %; +21 %
BJB "Zinītis"	17 848	26 617	28 605	+ 49 %; + 7 %
<i>t. sk. bērni</i>	8 414	15 771	18 797	+ 87 %; + 19 %
Virtuālais apmeklējums	71 291	117 923	364 505	+ 65 %; + 209 %
Izsniegums kopā	146 802	158 014	175 981	+ 8 %; + 11 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	128 320	132 407	142 910	+ 3 %; + 8 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	15 512	19 186	21 387	+ 23 %; + 11 %
<i>t. sk. bērniem</i>	30 298	36 089	38 950	+ 19 %; + 8 %
Jelgavas Pilsētas bibliotēka	78 942	79 583	89 953	+ 0.8 %; + 13 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	67 704	67 115	75 201	- 0.9 %; + 12 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	10 036	10 375	12 032	+ 3 %; + 16 %
<i>t. sk. bērniem</i>	5 044	7 184	8 011	+ 42 %; + 11.5 %
Pārlielupes bibliotēka	22 121	24 358	26 336	+ 10 %; + 8 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	20 299	19 860	21 342	- 2 %; + 7 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	1 505	4 221	4 592	+ 180 %; + 9 %
<i>t. sk. bērniem</i>	5 067	5 444	5 376	+ 7 %; - 1 %
Miezītes bibliotēka	17 818	19 927	21 191	+ 12 %; + 6 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	15 292	16 129	17 435	+ 5 %; + 8 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	2 085	3 132	3 306	+ 50 %; + 5.5 %
<i>t. sk. bērniem</i>	4 453	5 218	5 463	+ 17 %; + 5 %
BJB "Zinītis"	27 936	34 146	38 501	+ 22 %; + 13 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	25 025	29 303	30 191	+ 17 %; + 3 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	1 886	1 458	1 457	- 23 %; - 0.1 %
<i>t. sk. bērniem</i>	15 734	18 243	20 100	+ 16 %; + 10 %
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pilsētā	16	19	23	
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	28	44.5	52	
Iedzīvotāju skaits pilsētā*	58 565	58 057	57 725	- 0.9 %; - 0.6 %

Bērnu līdz 18 g. skaits pilsētā**	12 516	12 478	12 370	- 0.3 %; - 0.9 %;
-----------------------------------	--------	--------	--------	-------------------

* Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati.

* Centrālās statistikas pārvaldes dati.

Analizējot pārskata gada darba rādītājus jākonstatē, ka Jelgavas pilsētas bibliotēkās 2023. gads ir pagājis ar plus zīmi. Kopējais lasītāju skaits 2023. gadā bijis 13 053 un tie ir 23 % no visiem pilsētas iedzīvotājiem. Jelgavas bibliotēku kopējais apmeklējums salīdzinot ar 2022. gadu pieaudzis par 8 825 un sasniedzis 97 506. Turpinājām būt aktīvi, atvērti un inovatīvi. Bibliotēkas organizējušas daudzveidīgus pasākumus visām iedzīvotāju grupām, ietverot gan kultūras, gan izglītojošās jomas. Tādi pakalpojumi kā bibliomāts un grāmatu nodošanas iekārta ir palielinājuši mūsu lietotāju skaitu, jo tagad lasītājiem bibliotekārais pakalpojums ir pieejams 24/7 režīmā. Izejamam gandarījumam, ka arī kopējais grāmatu, žurnālu un citu iespiedvienību izsniegums turpināja palielināties un sastāda 175 981 vienības. Ievērojami (par 209 % salīdzinājumā ar 2022. gadu) pieaudzis arī virtuālais apmeklējums.

Jāatzīmē, ka 2023. gada darba pārskatā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas darba rādītāji norādīti kopā ar reorganizētās Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Jelgavas filiāles, pašlaik JPB pakalpojumu sniegšanas vietas datiem. Sakarā ar to, skaitlisko rādītāju pozitīvā izaugsme arī ir lielāka.

5.2. tabula

Jelgavas novada bibliotēku pamatrādītāji

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits kopā	8 317	8 670	8 985	+ 4.2 %; + 3.6 %
<i>t. sk. bērni</i>	<i>2 567</i>	<i>2 945</i>	<i>3 150</i>	<i>+ 14.7 %; + 6.9 %</i>
Bibliotēku apmeklējums kopā	76 467	86 956	96 218	+ 13.7 %; + 10.6 %
<i>t. sk. bērni</i>	<i>17 881</i>	<i>24 757</i>	<i>30 873</i>	<i>+ 38.4 %; + 24.7 %</i>
Virtuālais apmeklējums	3 316	4 779	13 822	+44 %; + 189.2 %
Izsniegums kopā	175 797	163 539	166 112	- 6.7 %; + 1.6 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	<i>106 709</i>	<i>95 679</i>	<i>94 470</i>	<i>- 10 %; - 1.3 %</i>
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	<i>66 902</i>	<i>70 879</i>	<i>70 757</i>	<i>+ 5.9 %; - 0.17 %</i>
<i>t. sk. bērniem</i>	<i>20 291</i>	<i>19 505</i>	<i>18 847</i>	<i>- 3.8 %; - 3.3 %</i>
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita novadā	25	26	27	
t. sk. bērni līdz 18 g.	40	45	49	
Iedzīvotāju skaits novadā*	33 126	33 844	32 984	- 2.1 %; - 2.5 %;
Bērnu līdz 18 g. skaits novadā**	6 471	6 505	6 412	+0.5 %; -1.4 %;

* Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati.

* Centrālās statistikas pārvaldes dati.

Pamatojoties uz Oficiālās statistikas vietnē pieejamo informāciju, Jelgavas novada deklarēto iedzīvotāju skaits uz 2023. gada 1. janvāri bija 32 984, no tiem 64 12 bija bērni līdz 18. gadu vecumam. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu datiem, gan kopējam iedzīvotāju skaitam, gan bērnu skaitam līdz 18 gadu vecumam ir tendence samazināties. Neskatoties uz to, Jelgavas novada bibliotēku darba pamatrādītāji 2023. gadā ir ar pozitīvu dinamiku (sk. 5.2. tabulu). Tas apliecina, ka sabiedrības pieprasījums pēc bibliotēkas pakalpojumiem nav mazinājies.

Aplūkojot datus pievienotajā tabulā, redzams, ka lietotāju skaitam ir tendence palielināties. Lai gan vairāku pagastu bibliotēku pārskatos uzsvērts, ka sarūk senioru vecuma lietotāju skaits, optimismu vieš pozitīvā dinamika + 6.9 % bērnu līdz 18 gadiem segmentā, tādējādi veidojot lietotāju ataudzi.

Bibliotēku apmeklējuma pieaugums par 10 % salīdzinot ar iepriekšējo gadu, liecina par stabilu dinamiku. Savukārt, raugoties uz pēdējo trīs gadu periodu, priecē, ka arī bērnu un jauniešu apmeklējumu skaits turpina augt. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tas pieaudzis par 24.7 %. Jāteic, ka šādu apmeklējumu pieaugumu sekmē bibliotēku darbs ar lasīšanas veicināšanas programmām – Grāmatu starts, Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija, kā arī iespēja tikties ar grāmatu autoriem VKKF projekta “Tikšanās ar bērnu autoriem Jelgavas novadā” ietvaros. Īpaši radoši ar bērnu un jauniešu vecuma bērniem strādā Lielplatones, Kalnciema, Bērvircavas, Ozolnieku bibliotēkās. Vilces bibliotēka daudzu gadu garumā ir aktīva bērnu iesaistīšanā Latvijas Nacionālā Skaļās lasīšanas sacensībās. Visas lasīšanas veicināšanas aktivitātes rada papildu interesi par bibliotēkas pakalpojumiem bērnu un jauniešu vidū, tādā veidā sekmējot gan lietotāju skaita, gan apmeklējuma pieaugumu.

Lai gan lietotāju skaitam un apmeklējumu skaitam ir tendence augt, kopējais izsniegums audzis tikai par 1.3 %, izsniegums bērniem ir pat samazinājies par 3.3 %. Tas liek apzināties, ka bibliotēkām ir jāmeklē arvien jaunas darba formas un metodes, lai ieinteresētu bērnus vairāk lasīt, nevis tikai pavadīt brīvo laiku bibliotēkā. Jaunieši un bērni aizvien biežāk izvēlas kavēt laiku bibliotēkā – spēlējot dažādas galda spēles, kopīgi skatoties filmas, piedaloties erudīcijas viktorīnās. Bērni aktīvi iesaistās arī radošo darbnīcu norisēs. Vienlaikus bibliotēkām jāvērtē, cik daudz no bērniem piedāvātajām aktivitātēm ir vērstas un lasīšanu, cik uz vienkārši radošām nodarbēm un brīvā laika pavadīšanu bibliotēkas telpās.

Aplūkojot tabulu “Jelgavas novada bibliotēku pamatrādītāji”, redzams, ka bibliotēku darba pamatrādītāji pēdējo trīs gadu periodā ir augoši. Tomēr ņemot vērā, ka 2023. gads bija pirmais gads, kuru neietekmēja Covid-19 ierobežojumi, pozitīvā dinamika jāuzlūko ar piesardzīgu optimismu. 2023. gada pamatrādītājus salīdzinot ar 2019. gadu, kas bija pirmspandēmijas gads, secināms, ka tie ir ar nelielu pieaugumu (lietotāju skaits + 2.2 %, bērni līdz 18 g.v + 2 %, apmeklējums + 1.4 %, bērni līdz 18 g.v. – 1 %). Tomēr bažas raisa izsnieguma lejupslīde – 3.3 %, bet bērniem līdz 18 gadu vecumam tas samazinājies par 35 %.

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

2023. gadā **Jelgavas pilsētas bibliotēkā** turpināja darboties tiešsaistes forma lietotāju reģistrācijai attālināti: https://ej.uz/tiessaistes_registracija. Šī forma pieejama JPB tīmekļvietnē, pierēģistrējoties, iespējams norādīt, kādas datubāzes lietotājs vēlas izmantot, un vai akceptē informācijas saņemšanu e-pastā. Kopumā 2023. gadā šādi tika pierēģistrēti 65 lietotāji. Daļa no attālināti reģistrētiem lietotājiem bibliotēku apmeklēja arī klātienē, bet vairums izmantoja tikai piekļuvi datubāzēm, 3td.lv vai pasūtīja izdevumus no bibliotēkas ar iespēju saņemt tos bibliomātā.

Lietotāju ērtībai, pirms ikmēneša jaunumu dienām Jelgavas Pilsētas bibliotēkā, bibliotēkas tīmekļvietnē tika veidoti visu pilsētas publisko bibliotēku jaunieguvumu saraksti. Elektroniskajā kopkatalogā atlasītie jaunāko Informācijas vienību apraksti, anotācijas, attēli sagrupēti pārskatāma, viegli izmantojama saraksta veidā. Informācija un saite uz sarakstu pirms JPB jaunumu dienas tika nosūtīta uz to lietotāju e-pastiem, kuri izvēlējušies saņemt informāciju par jaunieguvumiem bibliotēkā. 2023. gadā izveidoti 12 jaunumu saraksti. Lietotāji apmierināti ar iespēju iepazīties ar jaunumiem ērtā formātā, un apmeklēja jaunumu dienas vai bibliotēku ikdienā ar saviem vēlmju sarakstiem.

Aktīvi tika izmantota grāmatu nodošanas iekārta, kas atrodas ārpus JPB telpām. Tā kā Jelgavas pilsētas publiskās bibliotēkas jau vairākus gadus piedāvā iespēju vienā bibliotēkā paņemt izdevumus nodot citā, daudzi izmanto grāmatu nodošanas iekārtu, it īpaši BJB “Zinītis” lietotāji. Šis pakalpojums, tāpat kā bibliomāts, kļuvis lietotāju iecienīts, jo lietotājam nav jāpieskaņojas bibliotēku darba laikam, bet viņš var nodot izdevumus sev ērtā laikā.

Aktivizējas pašapkalpošanās iekārtas izmantošana. Jelgavas Pilsētas bibliotēkā mainīta tā atrašanās vieta no garderobes uz daiļliteratūras abonementu, kur bibliotekāri ērtāk var informēt un apmācīt lietotājus tā izmantošanā. 2023. gadā iespēju pieslēgties izmantojuši 482 lietotāji (2022. gadā – 147), izsniegtas 647 informācijas vienības (2022. gadā – 187), bet nodotas atpakaļ 940 informācijas vienības (2022. gadā – 419).

Turpinājām 2022. gadā uzsākto iniciatīvu – skolēniem vasaras mēnešos, kad izglītības iestāžu bibliotēkas ir slēgtas, nodot tajās paņemtās grāmatās kādā no Jelgavas pilsētas bibliotēkām. Pakalpojums bija pieprasīts, tādēļ arī turpmāk vasaras brīvlaikos skolēni publiskajās bibliotēkās varēs nodot arī izglītības iestāžu grāmatas.

Jelgavas novada bibliotēku pakalpojumu piedāvājums ir daudzpusīgs, tajā pašā laikā svarīga ir to kvalitāte un arī regulāra sabiedrības informēšana par pakalpojumu pieejamību bibliotēkās. Lai uzlabotu saikni ar sabiedrību un popularizētu bibliotēku pakalpojumus, visas pagastu bibliotēkas tika mudinātas izveidot savas bibliotēkas *Facebook* lapu. Domājot par bibliotēkas pakalpojumu popularizēšanu, kā viena no svarīgākajām mērķgrupām tika izvirzīti bibliotēkas nelietotāji.

Lai veicinātu jaunu lasītāju piesaisti, novada bibliotēkas īstenojušas dažādu kultūras un izglītojošus pasākumus. Jaunos lasītājus uz bibliotēku atveda nepieciešamība apgūt dažādu tehnoloģiju

pielietojumu ikdienā: par noderīgām lietotnēm “WhatsApp”, “Swedbank”, “Smart ID”, “Facebook”, e-paraksta un www.latvija.lv lietošanu. Bibliotēkas pakalpojumi tiek izmantoti slimības lapas (B) iesniegšanā un iedzīvotāju ienākuma deklarācijas iesniegšanā (attaisnojamo dokumentu pievienošanā), kā arī gatavošanās valsts valodas eksāmenam.

Iedzīvotāju interesi par bibliotēku un lasīšanu veicina tradicionālie Jelgavas novada Grāmatu svētki, kuri 2023. gada 7. oktobrī notika Lielvircavas tautas namā. Uz svētkiem bija ieradušies bibliotēku lasītāji no dažādiem pagastiem. Iedzīvotāju un lasītāju motivēšanā doties uz šiem svētkiem nozīmīga loma ir katras pagasta bibliotēkas vadītājam, jo zināmu piepūli prasa gan noorganizēt transportu, gan ieinteresēt cilvēkus doties uz pasākumu. Grāmatu svētku apmeklētājiem bija iespēja tikties ar rakstniekiem Arno Jundzi un Maiju Miglu Streiču, svētku izskaņā noskatīties Saldus amatiereteātra izrādi.

Bibliomāts

Nu jau otro gadu Jelgavas Pilsētas bibliotēka piedāvā lietotājiem jaunu pakalpojumu – iespēju saņemt pasūtītos izdevumus bibliomātā. Kopumā 2023. gada laikā šo pakalpojumu izmantojuši 1922 lietotāji (2022. gadā – 1504 lietotāji), vidēji dienā – 7 lietotāji. Pasūtot izdevumus elektroniskajā kopkatalogā, lietotājam tiek dota iespēja pielikt norādi, ka vēlas saņemt izdevumu bibliomātā. Tiem lietotājiem, kuri iestājušies rindā uz kādu izdevumu un izteikuši vēlēšanos to saņemt bibliomātā, BIS “ALISE” lietotāja datus piezīmju laukā tas tiek piefiksēts. Divos gados šāda piezīme ierakstīta 219 lietotājiem.

Analizējot datus par to, kad lietotāji izņēmuši pasūtītos izdevumus, vērojams, ka 36 % to ir darījuši ārpus bibliotēkas darba laika – 11 % no rīta, 25 % vakarā. Vislielākais bibliomāta izmantošanas skaits janvāra mēnesī – 202. Visaktīvāk bibliomāts izmantots pēc bibliotēkas darba laika beigām jūlijā (50 reizes) un augustā (51 reizi), bet pirms darba laika sākuma visaktīvāk izmantots martā – 30 reizes.

5 % no bibliomāta lietotājiem ir skolēni, bet 7 % – seniori. Pārējie 88 % ir dažāda vecuma bibliotēkas lietotāji, kuri izvēlējušies saņemt pasūtītos izdevumus sev ērtā laikā.

Atsevišķi lietotāji pierēģistrējas e-reģistrācijā, saņem izdevumus bibliomātā un nodod grāmatu kastē. Pašlaik tā dara 14 lietotāji. Bet tas nerada apdraudējumu fiziskās bibliotēkas pastāvēšanai, jo jebkurā gadījumā arī virtuālajā vidē ar šiem lietotājiem mijiedarbojas bibliotekāri.

Tā kā pieprasījums pēc šī pakalpojuma nepārtraukti palielinās un bibliomātam ir tikai 14 nodalījumi, tika noteikts 48 stundu intervāls, kad pasūtījums jāizņem, lai visi lietotāji varētu piedāvāto iespēju izmantot pilnvērtīgi.

Lietotāji ir apmierināti ar pakalpojumu, un tā izmantojamība nepārtraukti aug.

E-grāmatu bibliotēka

5.3. tabula

E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati Jelgavas reģiona bibliotēkās*

	2021	2022	2023
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits kopā	1 097	1 244	1 373
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	295	177	130
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums kopā	7 067	9 205	11 056
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums pārskata periodā	3 092	2 138	1 851

* KISC dati.

2023. gadā no Jelgavas reģiona “3td e-GRĀMATU bibliotēkā” reģistrēts 121 jauns lasītājs (Ozolnieku katalogā – 9), lasītājiem izsniegta 1 851 e-grāmata. Analizējot 2023. gada rādītājus jākonstatē, ka samazinājies gan jauno lietotāju skaits, gan izsniegto grāmatu skaits.

Pārskata gadā autorizācijas dati no jauna piešķirti 1 469 bibliotēku lietotājiem (par 12.7 % lielāk salīdzinājumā ar 2022. gadu). Piešķirot lietotājiem autorizācijas datus, parastā procedūra ir iepazīstināšana ar autorizētā lietotāja iespējām (attālināti pasūtīt un rezervēt izdevumus; pagarināt tos; piekļūt “3td e-GRĀMATU bibliotēkai”).

E-grāmatu bibliotēkas lietotāji pozitīvi novērtēja, ka pakalpojums ir pieejams bez maksas; reģistrācija bibliotēkā ir vienkārša un intuitīvu saprotama; grāmatas iespējams lasīt datorā, planšetdatorā un viedtālrunī. Lielākais labums ir tas, ka grāmata ir pieejama jebkur un jebkurā laikā; pielāgojami krāsu režīmi, grāmatzīmes un iespēja mainīt burtu izmēru. Novērtēts arī grāmatu klāsts: tiek pievienotas daudzveidīgas tematikas grāmatas; pastāv iespēja izvēlēties lasāmvielu pēc kategorijas, pagarināt lasīšanas laiku un lasīt bez rindas. Lietotāji vēlas lasīt jaunākos izdevumus, uz kuriem bibliotēkās ir rinda. E-grāmatu bibliotēkas saturs nav atklāts: lietotāji ir ieinteresēti, lai būtu iespēja aplūkot visu grāmatu sarakstu e-bibliotēkā. Kā trūkums jāatzīmē tas, ka ne visi lietotāji vēlas lasīt grāmatas elektroniskā formātā vai vispār lasīt tiešsaistē.

Jelgavas pilsētas bibliotēku darbinieki aktīvi popularizē “3td e-GRĀMATU bibliotēku” un stāsta par tās ieguvumiem gan bibliotēku lietotājiem, gan kolēģiem no Jelgavas novada pašvaldību publiskajām un izglītības iestāžu bibliotēkām. Sistēmas lietotāji katru mēnesi saņem informāciju par jaunumiem 3td.lv.

Ar tēmturi #Egrāmatupirmdiena popularizējam grāmatas, kuras iesakām izlasīt mūsu lasītājiem (sk. 5.1. attēlu).

Arnolds Auziņš "Kā saķemmēt ezi"

- ? Kā rīkoties, ja pienākusi laulības krīze un dēls sāk audzināt māti?
- ? Kā vienā cilvēkā var sadzīvot alkoholiķis un darbaholiķis?
- ? Un kāpēc mirušais nav apglabāts kapos, bet dārzā?

Romāna "Kā saķemmēt ezi?" sižets iesaista lasītāju domāt līdzī, un katrs rod atbildi pēc savas dzīves pieredzes un morāles principiem.

Kāpēc zēns salīdzināts ar ezi?

Spurainais un ne-pakļāvīgais pusaudzis ir ar tikpat asām adatām, tikai tās nav redzamas.

E-grāmata pieejama 3td e-grāmatu bibliotēkā šeit <https://3td.lv/lv/ebooks/837>

E-katalogā rezervējiet šeit <https://ej.uz/j4gd>

5.1. att. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas publikācija sociālajā tīklā *Facebook.com*

Saite uz e-grāmatu bibliotēku ievietota visām tiešsaistes kataloga dalībbibliotēkām <https://jelgava.biblioteka.lv> un <https://jelgava.biblioteka.lv/AlisePAC> (e-kataloga jaunā versija).

Informācija par e-grāmatu bibliotēku norādīta bibliotēku izdales lapās par datubāzēm (sk. 5.2. attēlu).

Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogs

Lietotāja v.: _____

Parole: *Biblioteka1%*

jelgavasbiblioteka.lv

jelgava.biblioteka.lv/alise

Saņemot lietotāja vārdu un paroli bibliotēkā, kopkatalogā var rezervēt grāmatas vai citus izdevumus, pagarināt izsniegšanas termiņu, pierakstīties rindā populāras grāmatas saņemšanai.

3td.lv e-GRĀMATU bibliotēka

Ar e-kataloga piekļuves datiem reģistrējies vietnē 3td.lv un lasi e-grāmatas latviešu valodā!

e-kataloga mobilā versija

info@biblioteka.jelgava.lv

5.2. att. JPB izdales lapa par datubāzēm

Informācija par to, ka grāmata pieejama arī “3td e-Grāmatu bibliotēkā” ir pievienota grāmatas aprakstā MARC 21 500. laukā; 856. laukā, kas dod iespēju grāmatas no e-bibliotēkas meklēt Jelgavas tiešsaistes katalogā un kataloga jaunā versijā.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka

Visās bibliotēkās "3td e-GRĀMATU bibliotēkā" Meklēt

Sākums Katalogs Lietotājs

Izmantotie filtri

Notīrīt filtrus

Bibliotēkas

Fillāles

Katalogi

Resursu veidi

Autori

Temati

Valodas

Sērijas

Izdevēji

Izdošanas gads

Jaunumi

Kolekcijas

Katalogs

"3td e-GRĀMATU bibliotēkā" atrasti 718 rezultāti

Kārtot: levdades datums Rādīt 24

Pandēmijas detektīvi Ozolina, Daina

Čomiņš Tilaks, Dzintars

PIEZĪMES: PAR NERVOZU PLANĒTU Mets Heigs

Visiem zēniem, kurus esmu mīļējis! Hana, Dženija

Praktiskā kokvilna Nuts, Zane

Kā sakāmmēt ezi Auziņš, Arnolds

Justīne Stepēna, Maija

Hameleons Auziņš, Arnolds

Alīna Gaillite, Skaidriete

Māsa Magda Bauere, Inguna

Pazudusi meita Ozols, Vairis

ceļnieku stacijas Morkūns, Vids

5.3. att. Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogs

Papildus norādām saiti uz izdevumu e-Grāmatu bibliotēkā (sk. 5.4. attēlu).

Praktiskā kokvilna

Nuts, Zane Rīga : Latvijas mediji, 2023. 303 lpp. <https://3td.lv/lv/ebooks/856>

★★★★★ 0.0 (0)

Apraksts Detajas Bibliogrāfiskais MARC Atsauksmes

PIEEJAMI 5 no 14 € Rezervēt

Vēlmju sarakstā

AUTORS Nuts, Zane 1989- aut Autors

NOSAUKUMS Praktiskā kokvilna romāns Zane Nuts ; atbildīgā redaktore Inga Ābelīte ; literārā redaktore Renāte Kārklīna ; Beatrišes Birinas vāka ilustrācija un mākslinieciskais noformējums

IZDEVĒJS/GADS Rīga Latvijas mediji 2023

APJOMS 303 lpp.

KOPSAVILKUMS "Jauna, ne gluži pirmā svaiguma, bet vēl gana nīpra, simpātiska un izglītota sieviete meklē vīrieti, vēlams bez slimīgām seksuālām tieksmēm. Būtu jauki, ja viņš nepjētu, pārmērīgi nelietotu alkoholu, nealzaautos ar azartspēlēm vai narkotikām. Tā kā esmu reāliste, tomēr saprotu, ka pārāk izvēlīga nedrīkst būt, izskatīšu visus variantus..." Dita vēlas atdzīvināt ierūsējušo randiņu dzīvi, nemaz nenojaušot, ka sludinājums internetā sagādās ne vienu vien amizantu situāciju, bet jauna mīlestība var atnākt visnegaidītākajā brīdī...

PIEZĪMES Grāmata pieejama elektroniskā veidā "3td e-GRĀMATU bibliotēkā" Z

TEMATI Latviešu romāni

SAITE (URL) <https://3td.lv/lv/ebooks/856>

CITI AUTORI Ābelīte, Inga 1987- edt Redaktors Kārklīna, Renāte 1973- edt Redaktors Birina, Beatriše cov Apvākājuma autors Latvijas Mediji (izdevniecība) pbl

ISBN 9789934292446

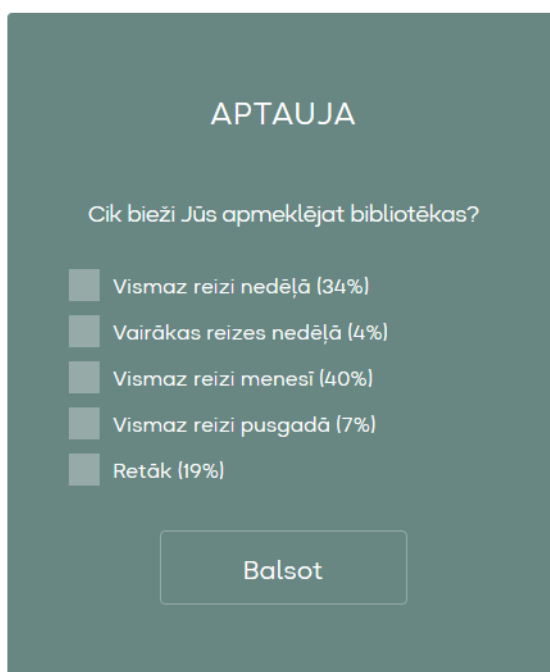
UDK INDEKSS 821.174 -31

5.4. att. Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogs

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izziņošana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti; jaunu lasītāju piesaiste

Jaunu lasītāju piesaisti veicina ikviena kvalitatīvi veikta pilsētas bibliotēku aktivitāte.

Plaša Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Jelgavas un tās apkārtnes iedzīvotāju aptauja par bibliotēku pakalpojumiem tika veikta 2021. gadā. Aptaujas laikā tika noskaidroti respondentu viedokļi par JPB un to filiālbibliotēku darbu, nozīmi un nepieciešamajiem uzlabojumiem. Pārskata gadā ikvienam interesentam bija iespēja izteikt savu viedokli par bibliotēkas darbu mutiski, kā arī bibliotēku profilos sociālajos tīklos. 2023. gada nogalē Jelgavas Pilsētas bibliotēka prezentēja savu jauno tīmekļvietni. Lai veidotu komunikāciju ar lasītājiem un saņemtu atgriezenisko saiti, tīmekļvietnes apmeklētāji aicināti tīmekļvietnē aizpildīt ekspresaptauju, atbildot uz dažādiem bibliotēkai aktuāliem jautājumiem (sk. 5.5. attēlu).

5.5. att. JPB tīmekļvietnes aptauja

Jelgavas reģiona bibliotēkās atsevišķas bibliotēkas veic aptaujas, lai noteiktu periodisko izdevumu abonēšanas prioritātes.

Jaunu lasītāju piesaiste notiek informējot par bibliotēku pakalpojumiem un pilnveidojot tos, šobrīd liela daļa bibliotēku izveidojušas savus *Facebook* kontus, lai informācija aptvertu plašāku mērķauditoriju. Lasītāju piesaisti ļoti ietekmē bibliotēku dalība lasīšanas veicināšanas projektos un sadarbība ar izglītības iestādēm.

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

2023. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā ekspluatācijā tika nodots lifts. Tas būtiski uzlabojis vides pieejamību – tagad ēkas otro un trešo stāvu ērti var apmeklēt arī cilvēki ar kustību traucējumiem un vecāki ar bērnu ratiņiem. Līdz šim tas bija apgrūtināts, jo uz otro un trešo stāvu veda tikai kāpnis. Pakalpojumu pieejamība šīm mērķgrupām ir nodrošināta arī bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” un Miezītes bibliotēkā. Pakalpojumu nav iespējams nodrošināt Pārlielupes bibliotēkā.

Pārskata gada nogalē JPB atklāja savu jauno tīmekļvietni. Ņemot vērā, ka Jelgavas Pilsētas bibliotēkā, tās filiālbibliotēkās un arī Jelgavas novada pagastu bibliotēkās pakalpojumi tiek sniegti arī iedzīvotājiem ar redzes un lasīšanas traucējumiem, jaunā tīmekļvietne veidota pielāgotā formātā. Tas nozīmē, ka iespējams pāriet uz pielāgoto režīmu (melni burti uz dzeltena fona), uzspiežot uz brillēm lapas augšējā labā stūrī. Šāda krāsu kombinācija ir vieglāk uztverama iedzīvotājiem ar redzes un lasīšanas traucējumiem.

Jelgavas reģionos bibliotēku pieejamība pamazām uzlabojas. Izbūvētas uzbrauktuves un nodrošināta piekļuve ratiņkrēslos ir apmēram pusei bibliotēku – Kalnciema, Tīreļu, Platones, Zaļenieku, Līvberzes, Valgundes, Ānes, Vainu un Svētes bibliotēkām. Pacēlāji pieejami Elejas un Ozolnieku pagasta bibliotēkā. Piekļuve nav nodrošināta tām bibliotēkām, kuras atrodas 2. stāvos – Bērvircava, Nākotne, Lielvircava, Lielplatone, Ziedkalne. Tuvākajā laikā risinājums nav rodams.

Lasītājiem, kuriem ir grūti nokļūt līdz bibliotēkai, tiek nodrošināta grāmatu un periodisko izdevumu piegāde dzīvesvietā. To skaits palielinājies. Šī iespēja vairāk jāpopularizē, kā arī jāpilnveido sadarbība ar sociālajiem darbiniekiem.

Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā

Sakarā ar Latvijas Neredzīgo bibliotēkas reorganizāciju Jelgavas Pilsētas bibliotēka no 2023. gada 1. augusta apkalpo un sniedz pakalpojumus pielāgotā formā lietotājiem ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītnespēju. Pārmaiņu process norisinājās diezgan smagnēji, jo iepriekšējā LNERB filiāles bibliotēkāre pārtrauca darba attiecības un JPB nācās tikt galā ar neierastu darba specifiku un sistēmu. Diemžēl nesagaidījām pietiekamu metodisko palīdzību un atbalstu no Latvijas Neredzīgo bibliotēkas. Problēmas radīja arī tas, ka jaunā darbiniece pēc pārbaudes laika, neturpināja darbu un tika zaudēts viņas apmācībā ieguldītais laiks un resursi. Līdz pārskata gada beigām kadru jautājums tika atrisināts, un veikti pārkārtojumi Jelgavas Pilsētas bibliotēkas daiļliteratūras abonementa telpās. Plauktos īpaši redzamā un viegli pieejamā vietā novietota daļa pielāgotās literatūras: CD, palielinātajā drukā, grāmatas vieglajā valodā. Informācija izvietota gan pie plaukta, gan JPB tīmekļvietnē, izdrukāti arī informatīvi bukleti. Pārējā krājuma daļa joprojām atrodas pakalpojuma sniegšanas vietā Pulkveža O. Kalpaka ielā 16–306, uz kuriem reizi nedēļā dodas bibliotēkāre, lai apkalpotu lietotājus, iepazīstinātu viņus ar jaunieguvumiem un lasītu priekšā.

Cieša sadarbība notika ar Latvijas Neredzīgo biedrības Jelgavas teritoriālo organizāciju, līdzdarbojoties biedrības aktivitātēs, ar saviem informācijas nesējiem nodrošinot atbalstu biedrības rīkotajiem pasākumiem.

Sadarbība norisinājās arī ar izglītības iestādēm. Izsniegti pielāgotās literatūras resursi P. Bendrupa un Jelgavas pamatskolas “Valdeka” audzēkņiem. Pakalpojumu sniegšanas vietu apmeklēja privātskolas “Punktiņš” divas klašu grupas un iepazinās ar dažāda veida pielāgoto literatūru.

Uzsākta jauna iniciatīva. Izmantojot bibliotēkas transportu, aktīvākajiem lietotājiem tika piedāvāta iespēja apmeklēt Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un tās filiāļu pasākumus. Septembrī, Dzejas dienu ietvaros, 10 šīs mērķgrupas lietotāju apmeklēja Antas Eņģeles un Marko Ojalas koncertu. Oktobrī Pārlielupes bibliotēkā norisinājās Cistiskās fibrozes biedrības organizēts pasākums un tajā piedalījās un pielāgotā formātā sagatavotu fotoizstādes apskatu noklausījās 9 mērķgrupas lietotāji. Novembrī Jelgavas Pilsētas bibliotēkā notika tikšanās ar akademiķi O. Spārīti, kuru apmeklēja 12 mērķgrupas lietotāji. Tā kā lektors iepriekš tika informēts, ka pasākumu apmeklēs cilvēki ar redzes traucējumiem, viņš savu stāstījumu bagātināja ar tēlainiem komentāriem un priekšlālasīšanu. Uzsāktā iniciatīva tiks turpināta, un tiek plānots, ka vidēji reizi mēnesī šīs mērķgrupas lietotāji būs bibliotēku pasākumu apmeklētāju vidū.

5.4. tabula

LNERB filiāles Jelgavā galvenie rādītāji

	2023
Lietotāju skaits	168
Tai skaitā bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	15
Apmeklējumu skaits	1074
Tai skaitā bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	69
Izsniegums	6 731
Tai skaitā bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	74
Deponētais krājums (2023. gada beigās)	2 602

Bibliotekāre, kuras amata pienākumos ietilpst darbs ar konkrēto mērķgrupu, apguvusi arī darbu ar BIS ALISE un iesaistās kopējā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Klientu apkalpošanas nodaļas darbā, kā arī lielākā šīs nodaļas darbinieku apguvuši LNERB sistēmas darbības un klientu apkalpošanas pamatprincipus, lai nepieciešamības gadījumā spētu aizstāt kolēģi. Darbs ar pielāgotās literatūras pakalpojumiem norisinās mērķtiecīgi un tiek iekļauts kopējā JPB lietotāju apkalpošanas organizācijā.

5.5. tabula

Pielāgotā literatūra bibliotēkas krājumā

	Grāmatu skaits
Grāmatas palielinātā drukā	6
Grāmatas vieglajā valodā	8

Tabulā (sk. 5.5. tabulu) uzrādīts kopējais Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un LNERB deponētā krājuma grāmatu skaits.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā jau astoto gadu darbojās 2016. gadā dibinātais lasītāju klubiņš. Katrai tikšanās reizei piemeklēta individuāla tēma, gan bibliotekāru, gan klubiņa dalībnieku ierosināta. Janvārī tika runāts par spraiga sižeta literatūru – detektīvromāniem, februārī par pasakām, martā par zaļo dzīvesveidu, aprīlī par tautas medicīnu, maijā klubiņa dalībniekiem bija iespēja pārcelties uz citu gadsimtu un paviesoties JPB “Tējnīcā pie Allunan Indriķ”, jūnijā tika noorganizēts sezonas noslēguma izbraukums uz Ogres bibliotēku un A. Pumpura Lielvārdes muzeju. Septembrī tikāmies, lai parunātu par saviem un citu ceļojumiem vasaras laikā, oktobrī tikšanās tēma bija “Redzi! Dzirdi! Lasi!”, novembrī par Latviju un Ziemeļvalstīm, bet decembris, kā jau ierasts tika pavadīts kā kopīgs svētku brīdis. Lai kopābūšanas laiks būtu pilnvērtīgs, papildus sarunām par grāmatām un lasīšanu, tika piedāvāti grāmatu apskati, izstādes, interesantu faktu apkopojumi, uzdevumi, jautājumi un prātamežģi.

Pārskata periodā ieviests jauns pakalpojums bibliotēkas lietotājiem – atvērta latviešu valodas “Sarunvalodas klubiņš” mazākumtautību pārstāvjiem. Šis izglītojošais pakalpojums ir noderīgs tiem Latvijas iedzīvotājiem, kas vēlas uzlabot savas latviešu valodas zināšanas. “Sarunvalodas klubiņš” dod iespēju pilnveidot runātprasmi, lasītprasmi un rakstītprasmi, kā arī papildināt savu latviešu valodas vārdu krājumu. Klubiņa dalībniekiem ir pietiekami labas latviešu valodas zināšanas, lai izteiktos latviski, taču iedzīvotājiem ikdienā nav iespējas vingrināties, kā arī piemīt neliela valodas barjera, kas liedz runāt, jo iedzīvotāji baidās kļūdīties. “Sarunvalodas klubiņā” brīvā, nepiespiestā gaisotnē tiek runāts par dažādiem sadzīvei noderīgiem tematiem – iepazīšanos, veselību, dzīvesvietu, svētkiem u.c. tēmām. Klubiņa dalībniekiem dota iespēja izteikties latviski, kā arī apgūt katru tematu padziļināti, izmantojot bibliotekāru piedāvātos mācību materiālus.

2023. gada pavasarī Jelgavas Pilsētas bibliotēkā tika nodots ekspluatācijā lifts. Šis apstāklis ļoti iepriecināja bibliotēkas lietotājus, pasākumu apmeklētājus un arī pašus bibliotekārus. Arī lasītāju klubiņa pasākumus bez bažām varēja rīkot bibliotēkas 3. stāvā, jo nepieciešamības gadījumā dalībnieki bez problēmām varēja sasniegt nepieciešamo telpu.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka maijā savas durvis vēra arī Muzeju naktī. 2023. gada tēma bija Radīšana, līdz ar to bibliotēka piedāvāja saviem lietotājiem daudzveidīgu piedāvājumu. Kā jau ierasts, nodarbošanos varēja atrast dažāda vecuma apmeklētāji. Bērniem – spēļu istaba, radošās darbnīcas, konkursi. Pieaugušie – kopā ar bibliotekāru varēja iziet ekskursijā pa bibliotēkas vēstures takām, noskatīties amatierteātra uzvedumu un noklausīties muzikālu priekšnesumu. Muzeju naktī bibliotēku apmeklēja 230 lietotāji. Ieskatu Muzeju nakts norisē var gūt šeit:

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.626179319555141&type=3>

Aprīlī Jelgavas Pilsētas bibliotēkā norisinājās Pavasara Ģimenes diena (<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.602119255294481&type=3>). Bērni kopā ar vecākiem varēja darboties radošajās darbnīcās, noskatīties mazizrādi “Kur ņemt vienu apkampienu?”, pēc tam varēja atklāt aizraujošo zinātnes pasauli kopā ar *Laboratorium* Zinātnisko teātri. Pieaugušie apmeklētāji varēja tikties ar autoru Arvīdu Deģi. Ģimenes dienā bija ļoti liels apmeklētāju pieplūdums – 777.

Aprīlī, Digitālās nedēļas laikā, lietotājiem tika piedāvāta iespēja apgūt kopkataloga lietošanu un autorizācijas iespējas. Tā kā ikdienā apkalpojot lietotājus un piešķirot autorizācijas datus, vairumā gadījumu tiek sniegts īss ieskats šajos jautājumos, īpaša atsaucība piedāvājumam nebija. 2023. gada otrajā pusē tika nomainīta līdzšinējā kopkataloga versija un pamainījušās iespējas, līdz ar to 2024. gadā atkal piedāvāsim apmācību iespēju.

Septembra sākumā Jelgavas Pilsētas bibliotēka piedalījās pilsētas rīkotajā tehnikas un inovāciju festivālā “Mehatrons 2023”. Kā jau ierasts, jebkurš interesents varēja piedalīties viktorīnās, tāpat bibliotekāri piedāvāja iesaistīties fiziskās aktivitātēs ar spēles elementiem vai salikt puzzles. Aktīvākie dalībnieki balvā varēja saņemt ar 3D printeri veidotu grāmatzīmi. Lasīšanas entuziastiem interesantu grāmatu klāstu piedāvāja plaukts “Lasītājs dāvina lasītājam”.

Jelgavas pilsētas bibliotēku lasītājiem, kuri paši veselības problēmu dēļ nevar atnākt uz bibliotēku pēc iespieddarbiem, bibliotēkas tos piegādā dzīvesvietā. Pārskata periodā šo pakalpojumu izmantoja 10 Jelgavas pilsētas iedzīvotāji, Vienam no šiem lasītājiem bibliotekāri ne tikai piegādāja grāmatas, bet arī lasīja priekšā.

Pārlielupes bibliotēkas Lasītāju klubiņa dalībniekiem 2023. gadā tika rīkota ekskursija uz Imanta Ziedoņa Ķemeru bibliotēku, iepazīstoties gan ar bibliotēkas darbību, gan pieminot Imantu Ziedoni. Tika apmeklētas I. Ziedoņa piemiņas vietas, katrā no tām lasot kādu no mīļākajiem I. Ziedoņa dzejoļiem.

2023. gadā Lasītāju klubiņa dalībnieki regulāri pulcējās savā bibliotēkā, lai iepazītos gan ar jaunāko literatūras piedāvājumu, gan dalītos iespaidos par izlasīto.

25. martā Pārlielupes bibliotēkā tika organizēta Ģimenes diena, kuras laikā tika izrādīta mazizrāde “Kur ņemt vienu apkampienu”. Veicinot radošo izpausmi, tika gan radīti jauni izrādē iepazītie tēli, gan krāsoti jau zināmi lāču tēli. Vecāki kopā ar bērniem iepazīnās ar bibliotēku, kopā meklēja plauktos starp grāmatām noslēpušos lāčus, kā arī bibliotekāru iedvesmoti mācījās dalīties emocijās un sniegt viens otram apkampienus. Pasākumu apmeklēja galvenokārt vietējā mikrorajona iedzīvotāji (apmēram 53).

Digitālās nedēļas ietvaros Pārlielupes bibliotēkā devām iespēju vietējās kopienas vecākajiem iedzīvotājiem apgūt viedierīces, kā arī konsultējām iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) deklarācijas iesniegšanā, pievienojot deklarācijai attaisnotos izdevumu dokumentus. Kopā konsultācijas apmeklēja 11 interesenti <https://ej.uz/digitalanedelabiblioteka>.

Laikā no 20. līdz 22. jūnijam Pārlielupes bibliotēkā tika organizēta aktivitāte “Nāc un izpušķo savu bibliotēku!”, kuras laikā bibliotēkas apmeklētāji ar saviem vasaras ziedu pušķiem un dekoriem bibliotēkā radīja svētku noskaņu. Bet jau 22. jūnijā tika organizēts pasākums “Citādāku Saulgriežu dekoru darināšana”. Pasākuma laikā ikvienam bija iespēja darināt Līgo vainagus gan no ziediem un ozola zariem, gan džutas; pīt papīra salvetes; dekupēt burciņas “Mans mazais ugunskurs”, kā arī pieredzējušas pirtnieces vadībā iemācīties siet bērzu pirtsslotiņu. Pasākumu apmeklēja apmēram 24 cilvēki.

2023. gada oktobra mēnesis Pārlielupes bibliotēkā tika pieteikts kā jubilejas mēnesis “Pārlielupes bibliotēkai 75!”. Šajā laikā, pateicoties bibliotēkas darbiniekiem, bibliotēka ieguva svētku noformējumu, kā arī katrs organizētais pasākums ienesa bibliotēkā citādāku noskaņu. Visa mēneša garumā bibliotēkā tika organizēti dažādi pasākumi gan bibliotēkas apmeklētājiem, gan ikvienam Jelgavas iedzīvotājam:

- 2. oktobrī jubilejas mēnesis tika atklāts ar Cistiskās fibrozes ceļojošās fotoizstādes “Ar skatu nākotnē” atklāšanas pasākumu. Fotografiju izstāde Pārlielupes bibliotēkā bija skatāma visa mēneša garumā, izstādes pievienotā vērtība bija digitalizēts audio ieraksts par katru fotogrāfijā redzamo bērnu, tas pavēra iespēju šo pasākumu apmeklēt cilvēkiem ar redzes traucējumiem no Jelgavas Neredzīgo biedrības;
- 7. oktobrī Lasīšanas veicināšanas programmas “Grāmatu starts” ietvaros bibliotēkā notika “Mazo Pūcēnu skoliņas” nodarbības, kas arī tika organizētas bibliotēkas jubilejas noskaņās;
- 10. oktobrī bibliotēkā notika “Tautasdziesmu sadziedāšanās aplis ar Māru un Ilzi”, lai stiprinātu vietējās kopienas latvisko identitāti;
- 12. oktobrī VKKF projekta “Rakstītā vārda pēdās” ietvaros notika tikšanās ar latviešu rakstnieci Lauru Vinogradovu, kas pulcēja gan bērnus, gan pieaugušos, vienlaikus popularizējot bibliotēku, tās piedāvājumus un izceļot tās nozīmīgo jubileju;
- 20. oktobrī sadarbībā ar JPB un novadpētniecības speciālisti A. Pootu (stāsti par grāmatizdevēju Heinrihu Alunānu, seno grāmatu lasījumi, diskusijas vadīšana), kā arī R. Junkera mākslas studiju “Mansards” (izstāde “Senā grāmatu grafika”) tika organizēta literārā pēcpusdiena “Tējnīca pie Allunan Indriķ”, kas deva iespēju pasākuma apmeklētājiem ne tikai klausīties stāstus par grāmatizdevēju Heinrihu Alunānu un izbaudīt nesteidzīgus dzejas lasījumus, tā laika atmiņu skices un pāršķirstīt senās grāmatas, bet arī svētku gaisotnē izjust tā laika vēsturisko elpu, izzināt būtiskus vēsturiskos notikumus un personības; pasākuma laikā notika bibliotēkas aktīvāko lasītāju tikšanās;
- 21. oktobrī bibliotēkā meistas Irinas Kokmanes vadībā norisinājās pastalu darināšanas meistarklase;

- 27. oktobrī tika organizētas Pārlielupes bibliotēkas 75 gadu jubilejas svinības, atskatoties uz iepriekš paveikto, godinot bijušos un esošos darbiniekus, kā arī svētku noskaņā izbaudot literāri muzikālo tikšanos ar Kārli Kazāku;
- 31. oktobrī jubilejas mēneša izskaņā notika tikšanās ar JVPI “Jelgavas pamatskola “Valdeka” – attīstības centrs” bērniem un skolotājiem, saņemot apsveikumus, dziedot, dejojot, ejot rotaļās un daloties ar svarīgāko.

2023. gada decembrī Pārlielupes bibliotēkā tika organizēta puzuru darināšanas meistarklase tautas lietišķās mākslas daiļamata meistares Ausmas Spalviņas vadībā, kur katrs interesents varēja apgūt senā dekora darināšanas iemaņas.

Visa gada garumā Pārlielupes bibliotēkas telpās (Izstāžu galerijā, Lasītavā, Abonementā) tika organizētas mākslinieku un radošu personību darbu izstādes.

Miezītes bibliotēkā 2023. gads bija ražīgs ar dažādiem pasākumiem. Jau otro gadu bibliotēkā pulcējas adīšanas entuziasti. Reizi mēnesī bibliotēkas telpās tiek organizētas nodarbības adīšanā. Nodarbības organizē bibliotekāre Eva Kulmane. Nodarbībās piedalās dalībnieces, kurām adīšana ir hobijs, taču daudzu gadu garumā ir izveidojušās lieliskas adīšanas prasmes. Nodarbību laikā dalībnieces dalās ar šīm zināšanām savā starpā, kā arī bieži tiek pieaicināti adīšanas meistari un organizētas meistardarbnīcas. Piemēram, pirms Lieldienām Māra Gavare vadīja zaķa adīšanas meistardarbnīcu. Tika stāstīts gan par piemērotas dzijas izvēli, gan pareizas piegrieztnes veidošanu. Bibliotēkā divas nodarbības vadīja adītāju aprindās zināma un cienīta meistare Baiba Pilāne. Baiba Pilāne ir cimdu un zeķu adīšanas speciāliste un vada Ilģuciema TLMS “Irbī”. Sadarbojoties ar TLMS “Irbī” bibliotēkā tapusi arī izstāde “Cimdu laiks”.

Cieša sadarbība bibliotēkai ir arī ar zīmēt gribētājiem. Māksliniece Lāsma Līcīte visa gada garumā bibliotēkā organizēja zīmēšanas nodarbības gan bērniem, gan pieaugušajiem. Nodarbībās var piedalīties ikviens, bez priekšzināšanām. Lāsma Līcīte māca tehnikas, kā zīmēt mandalas, kā arī dažādas citas brīvās zīmēšanas tehnikas.

Divi Miezītes bibliotēkas organizētie pasākumi tika atspoguļoti arī televīzijā. Abi pasākumi bija par nacionāli patriotiskām tēmām: “1940. gada okupācijas seku piemiņai” un “Latvijas brīvības cīņas”. Ziņu ierakstus varat noskatīties šeit: <https://replay.lsm.lv/lv/ieraksts/ltv/310926/panorama>, <https://www.retv.lv/raidijums/retv-zinas/retv-zinas-1900-12062023>.

Pasākumi tika organizēti sadarbībā ar bibliotēkas draugu un vēstures entuziastu Ilgaru Puškevicu, izdzīvošanas skolu “Tīsu bāze” un Ēriku Grinevicu, un par ekspozīcijas aktualitāti parūpējās Jelgavas Ģederta Eliasa Vēstures un Mākslas muzejs un Aldis Barševskis. Veidojot šo pasākumu akcents likts uz to cik svarīgi ir atcerēties vēstures notikumus, ne tikai grāmatās un raidījumos, bet arī mutvārdos, stāstot no paaudzes paaudzei. Tieši pieaugušajiem ir jāparūpējas un jānes atbildība par to, lai bērni un jaunieši

atceras un saprot, kā pirms daudziem gadiem ir veidojusies brīva Latvijas valsts. Cik daudz ir nācies upurēt un kā cīnījušies mūsu senči, lai šobrīd mēs dzīvotu brīvā valstī.

Kā vienmēr 2023. gada sākumā tika sumināti Miezītes bibliotēkas čaklākie lasītāji, gan bērni, gan pieaugušie. Bērniem tika sagatavotas dāvanaņas, bet pieaugušie brauca ekskursijā uz Ogres bibliotēku. Kā zināms Ogres bibliotēka ir viena no Latvijas jaunākajām bibliotēkām un izceļas ar dažādām inovācijām savā jomā.

Jūnija sākumā Miezītes bibliotēkā tika organizēts pasākums ģimenēm “Grāmatu svētki”. Pasākuma ietvaros apmeklētājiem bija pieejami galda spēļu turnīri, radošās darbnīcas, izjādes ar zirgiem. Gan lielie gan mazie apmeklētāji varēja tikt ar grāmatu autoriem. Bērnus ar savu grāmatu “Kur es biju, kad es nebiju jeb stāsts par Monti” iepazīstināja grāmatas autore novadniece Renāte Bērante un ar pieaugušajiem lasītājiem izklaidējošā programmā tikās daudzu grāmatu autors Dzintars Tilaks.

Miezītes bibliotēkā 2023. gada laikā tika organizētas vēl divas tikšanās ar autoriem. No Liepājas, VKKF projekta ietvaros uz bibliotēku, tikt ar lasītājiem atbrauca Gunita Freimane. Gunita Freimane ir trīs lasītāju iecienītu romānu autore. Tikšanās laikā pasākuma apmeklētāji varēja tuvāk iepazīties ar autori pašu, un uzzināt dažādas nianšes par grāmatu tapšanu. Gunita Freimane ir ne tikai rakstniece, bet arī talantīga gleznotāja un bibliotēkas apmeklētājiem bija iespēja iepazīties ar G. Freimanes gleznu izstādi “Dabas skaistums”.

Kā vienu no nozīmīgākajiem notikumiem bibliotēkai un Miezītes apkaimes iedzīvotājiem jāmin Jura Čuričeva nozīmīgais ieguldītais darbs apkaimes novadpētniecības izpētē un apkopošanā. Decembra noslēgumā šis darbs vainagojās ar grāmatas izdošanu “Miezīte un tās apkārtnē”. Šis būs jau otrais J. Čuričeva izdots novadpētnieciskais darbs. Grāmatas atklāšanas pasākums pulcēja daudz interesantu un apkaimes iedzīvotāju.

Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” 7. oktobrī tika rīkota Ģimenes diena, kas veltīta zaļākiem ikdienas paradumiem.

Dienu uzsāka Mazo pūcēnu skoliņas 1. nodarbība, bet no pulksten 11 visas dienas garumā ikvienam bija iespēja iedvesmoties jaunām idejām spēlējot spēles, kuras darināja bibliotekāri no otrreizēji izmantojamiem materiāliem. Paralēli mazos apmeklētājus priecēja sejiņu apgleznošana.

Pasākumā notika radošās darbnīcas “Domājam zaļi” un Zero Waste Latvija lekcija “Ilgspējīga saimniekošana ar ģimeni” lektores Ullas Milbretas vadībā.

Pilnai skatītāju zālei tika demonstrēta lelļu teātra mazizrāde “Lasis Stasis un Atlasijas okeāns”, kas bibliotekārus iedvesmoja organizēt tematisku Ģimenes dienu, lai vairāk uzmanības pievērstu atbildīgai saimniekošanai un zaļiem paradumiem. Izrādes skatītājiem bija iespēja tikt ar pašu grāmatas “Lasis Stasis un Atlasijas okeāns” autori Dainu Tabūnu un iegādāties grāmatu ar autogrāfu.

Visas dienas garumā ģimenes tika aicinātas dalīties ar idejām kā lietām piešķirt otro elpu, rakstot tās uz kartona plakātiem, izspēlēt “Zaļā josta” interaktīvās spēles par atkritumu šķirošanu un piedalīties

“Zaļā josta” konkursā par oriģinālākajām piena pakas vai plastmasas pudeles pārvērtībām. Konkursa mērķis bija mudināt ģimenes darboties kopā un radīt kādu saimniecībā noderīgu lietu no dzērienu iepakojuma un tas arī izdevās. 3 skatītāju simpātijas saņēma veicināšanas balvas no “Zaļā josta”. Ģimenes diena bija labi apmeklēta – 170 apmeklētāji. Saņēmām daudz pateicības par iespējām ģimenei kopā interesanti pavadīt laiku bibliotēkā un uzzināt daudz ko jaunu. Ģimenes diena tiek rīkota ar “Zaļā josta”, “Zero waste” un izdevniecības “Liels un mazs” atbalstu.

Vairākās **novada bibliotēkās** sekmīgi turpina darboties lasītāju klubiņi Platones, Sesavas, Zaļenieku, Bērvircavas bibliotēkās. Klubiņa ietvaros tiek organizēti interesanti tematiskie vakari, kas piesaista arī tos iedzīvotājus, kuri nav bibliotēkas lasītāji. Piemēram, Bērvircavas bibliotēkā rīkota “Atmiņu pēcpusdiena” – sarunas par darbu kolhozā “Avangards”, savukārt Zaļenieku bibliotēkā interesentus piesaistīja tematisks pasākums “Cilvēcīgs vārds” tematiskas tikšanās, Platones pagasta bibliotēkā lasītāju klubiņā tiek apspriestas ne tikai izlasītās grāmatas, bet arī aktuālie notikumi Latvijā un pasaulē. Sesavas pagasta bibliotēkas lasītāju klubiņā iecienītas ne tikai diskusijas par grāmatām, bet arī kopadīšana.

Ānes bibliotēkā darbojās krievvalodīgo lasītāju grupa, kas gatavojās latviešu valodas pārbaudei uz kategoriju A2 un Latvijas pilsonības iegūšanai. Bibliotēka nodrošināja ar vajadzīgo literatūru un aktīvi iesaistīja lasīšanas procesā. Plašais literatūras un periodisko izdevumu klāsts latviešu valodā šai grupai ir labs resurss latviešu valodas apguvē.

Savukārt **Svētes pagasta Jēkabnieku bibliotēka** piedāvā pakalpojumu – priekšā lasīšana lasītāju dzīvesvietās. Pakalpojums pieejams ne tikai neredzīgajām un vājredzīgajām personām, bet arī cilvēkiem, kuri fizisku traucējumu dēļ nespēj lasīt paši.

Bibliotēku likums nosaka, ka ikvienas bibliotēkas īpašais pienākums ir iepazīstināt iedzīvotājus ar valsts un pašvaldības normatīvajiem dokumentiem, kā arī pašvaldības attīstības dokumentiem. Laika posmā no 2023. gada 12. jūnija līdz 2023. gada 17. jūlijam norisinājās Jelgavas valstspilsētas un Jelgavas novada kopīgo plānošanas dokumentu – ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2034. gadam sabiedriskā apspriešana. Jelgavas novada pašvaldība vērsās pie pagastu bibliotēkām ar lūgumu uzrunāt iedzīvotājus iesaistīties sabiedriskajā apspriešanā un izteikt savu viedokli. Tā bija laba iespēja atnākt uz bibliotēku iedzīvotājiem, kuri līdz šim to nebija darījuši.

Uzziņu un informācijas darbs

Pārskata periodā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas lasītāvā tika nodrošināts regulārs un kvalitatīvs darbs, bibliotēkas apmeklētājiem sniegti visdažādākie pakalpojumi – izdrukas no e-pastiem, dokumentu skenēšana, printēšana, kopēšana, iesiešana, bankas kontu izdrukas, Lursoft izmantošana studentiem u.c.

Lasītavā sniegtās uzziņas vairāk saistītas ar praktiskiem jautājumiem. Visbiežāk tās ir ziņas par to, kā sagatavot bankas konta izrakstus internetbankā, kā lietot e-parakstu, kā pieslēgties dažādiem pakalpojumu nodrošinātājiem u.c.

Padziļināto uzziņu pieprasījums turpina uzrādīt sarūkšanas tendences. Informācijas, palīdzības un pakalpojumu meklējumi tiek veikti no saviem datoriem. Plaši pieejamais digitālais piedāvājums ļauj lietotājiem bezmaksas vai zemas izmaksas pieeju dažādām datubāzēm un informācijas resursiem.

Pārskata gadā sniegtas 30 digitālās uzziņas. Padziļinātās uzziņas kļūst arvien niansētākas, sakarā ar plašo digitālo piedāvājumu pieprasītāji vēlas saņemt skrupulozākas un nevispārpieejamas ziņas par sev interesējošo jautājumu loku, vairākas no tām saistītas ar dzimtas izpēti.

Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” atrodas ESIP, kuru koordinē vecākā bibliotekāre Baiba Jaunzeme. 2023. gadā viņa piedalījies vairākos tiešsaistes informatīvajos pasākumos, kā arī ES informācijas sniedzēju forumā “Drošība: pamats un mērķis”.

Sadarbībā ar Eiropas Komisijas pārstāvniecību un Jelgavas *Europa Direct* centru Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā bija apskatāma ceļojošā grāmatu izstāde – “Ceļojums valodu pasaulē kopā ar Pepiju Garzeķi”, kas bija izdevumu kolekcija dažādās valodās. Izstāde vēl bija apskatāma Kuldīgā, Liepājā, Krāslavā, Daugavpilī un citās pilsētās.

Novada bibliotēkas, kuras aktīvi nodarbojas ar novadpētniecību, sniedz palīdzību dzimtas sakņu pētīšanā. Katrā bibliotēkā iekārtots *Europa Direct* informatīvo materiālu plaukts. Jāpiebilst, ka uzziņu informācijas darbs ir katras bibliotēkas ikdiena. Tas galvenokārt saistās ar palīdzību informācijas meklēšanā visiem, kas mācās – atrast nepieciešamo literatūru, tajā skaitā sniegt konsultācijas kā izmantot datubāzes, veikt grāmatu pasūtīšanu no citām bibliotēkām. Bibliotēkas, kuru tuvumā atrodas mācību iestādes, rīko bibliotekārās stundas, kurās iepazīstina ar informācijas meklēšanu un bibliotēkās pieejamām datubāzēm.

Bibliotēku izglītojošā darbība

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ne tikai nodrošina bibliotēkas lietotāju bibliotekāro, bibliogrāfisko un informacionālo apkalpošanu, bet veic arī izglītojošo darbību, uzsverot mūžizglītības lomu vietējās sabiedrības attīstībā.

No 2021. gada par bibliotēkas izglītojošo darbību atbild JPB Reģionālās bibliotekārās mācību nodaļa, kurā strādā divi cilvēki, bet veikt nodaļas pamatuzdevumu, tāpat kā iepriekš, palīdz arī citi darbinieki – direktores vietiece metodiskajā darbā, sistembibliotekāre, novadpētniecības speciāliste, Informācijas resursu attīstības nodaļas darbinieki. Vairākiem bibliotēkas speciālistiem, kuri iesaistās šajā procesā, papildus augstākajai bibliotekārajai izglītībai, ir arī augstākā pedagoģiskā izglītība. Turklāt dažādosursos, semināros un starptautiskos projektos regulāri tiek uzlabotas un papildinātas esošās zināšanas andragoģijas jomā.

Bibliotēkas mācību klase ir aprīkota ar visu nepieciešamo tehniku (interaktīvā tāfele ar skārienjūtīgu darba virsmu, datori ar jaunāko programmatūru, planšetdatori). Mācībām pieejama arī K. Barona zāle ar 80 sēdvietu ietilpību un projektoru ekrānu. Tas dod iespēju organizēt profesionālās tālākizglītības seminārus pilsētas un novada bibliotēku darbiniekiem, ka arī regulāras un daudzpusīgas praktiskās nodarbības dažādām mērķgrupām – bibliotekāriem, pedagogiem, izglītojamiem, bibliotēkas lietotājiem u.c.

Jau vairākus gadus JPB piedāvā apgūt datorprasmes ikvienam interesentam bez priekšzināšanām un iemaņām datora lietošanā. Pārliecinoši lielākā daļa iedzīvotāju, kuri izmantojuši šo iespēju, ir vecākā gadagājuma cilvēki. Seniori apzinās nepieciešamību apgūt digitālās prasmes – tās veicina veiksmīgāku iekļaušanos sabiedrības norisēs, starppaaudžu komunikāciju, paplašina izglītošanās un arī brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Šobrīd iesācējiem tiek piedāvāts desmit nodarbību cikls datorprasmiņu apguvei grupās (6–8 cilvēki katrā), divas vai trīs reizes nedēļā no rīta un pēcpusdienā. Nodarbības ilgums – 2,5 stundas. Dalībnieku skaits grupās ir neliels apzināti, lai katram dalībniekam būtu iespējams veltīt pienācīgu uzmanību. Mācību laikā tiek apgūti pirmie soļi darbā ar datoru, teksta rakstīšana, informācijas meklēšana tīmeklī. Nodarbībās var arī iemācīties izveidot savu e-pasta adresi, lietot e-pakalpojumu portālus, sociālos tīklus, uzzināt par drošību tīmeklī, atpazīt viltus ziņas u.c. Atsevišķa nodarbība ir paredzēta arī darbam ar planšetdatoriem. Pārskata gadā bibliotēkā organizētās datornodarbības apmeklēja 30 iedzīvotāji.

Bibliotēkas lietotājiem ar priekšzināšanām, iepriekš piesakoties, ir pieejamas individuālās konsultācijas konkrētos datora, viedtālruņa lietošanas un interneta izmantošanas jautājumos. Konsultācijas tiek nodrošinātas gan klātienē, gan tiešsaistes platformā ZOOM. Bieži konsultācijām piesakās vecākā gadagājuma cilvēki, kuriem nepieciešama palīdzība viedtālruņa plašo funkciju apgūšanā. Individuālās konsultācijas dod iespēju strādāt ar klientu viņam piemērotā tempā, un daudziem tas ir ārkārtīgi būtiski, jo ļauj pārvarēt arī psiholoģiskos šķēršļus un nedrošību. Uz konsultācijām piesakās arī vidusskolēni, kuri raksta savus zinātniski pētnieciskos darbus un līdz ar to vēlas apgūt informācijas meklēšanu Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogā, uzzināt par datubāzēm un pilnveidot savas informācijas meklēšanas prasmes uzticamos informācijas avotos. Pēdējā laikā ir novērots, ka audzis pieprasījums pēc individuālām konsultācijām iedzīvotāju vidū, kuri vēlas apgūt e-paraksta lietošanu un e-adreses izmantošanu. Šāda aktivitāte skaidrojama ar faktu, ka no 2024. gada 1. janvāra plānotas pieslēgšanās jeb personas identifikācijas izmaiņas E-veselības portālā, paredzot iedzīvotājiem pieslēgšanos tikai ar kvalificētiem elektroniskās identifikācijas līdzekļiem – mobilo lietotni *eParaksts Mobile* vai personas apliecību (eID karti). Pārskata gadā sniegtas 36 individuālās konsultācijas.

Bibliotēka ik gadu aktīvi iesaistās visos Latvijas mēroga notikumos, kas akcentē digitālo prasmiņu apguves nepieciešamību, piemēram, “Digitālajā nedēļā”. Pārskatā gadā JPB “Digitālās nedēļas 2023”

ietvaros piedāvāja jebkuram interesentam piedalīties seminārā iedzīvotājiem par *eParakstu* ar iespēju izveidot *eParakstu Mobile*, apgūt pamatiemaņas informācijas meklēšanā Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogā, datubāzēs un citos resursos; mācīja, ka tīmeklī neiekrist finanšu krāpnieku slazdos u.c. Digitālo prasmju pilnveides pasākumi notika arī JPB filiālēs. Kopumā “Digitālās nedēļas 2023” desmit organizētos pasākumus Jelgavas pilsētas bibliotēkās apmeklēja 110 cilvēki.

2023. gadā bibliotēkas mācību nodaļa aktīvi strādāja, lai uzturētu, atjaunotu un izveidotu kontaktus ar pedagogiem un skolu bibliotekāriem, tādējādi piesaistot skolēnu mērķgrupu bibliotēkas īstenotajām nodarbībām. Bibliotēka skolēniem piedāvā dažādas bibliotekārās stundas, kurās integrēts izglītības programmās apgūstamais saturs. Piedāvātās nodarbības var kļūt par jēgpilnu un izzinošu procesu arī Skola2030 kontekstā, palīdzot sasniegt projekta svarīgāko mērķi – lai jaunieši top par radošiem, kritiski domājošiem, mērķtiecīgiem, pilsoniski aktīviem un pašmotivētiem sabiedrības locekļiem.

Vispieprasītākās pērnajā gadā bija nodarbības “Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām” par drošticamiem informācijas avotiem un dažādām meklēšanas stratēģijām datubāzēs un citos resursos. Pārskata periodā bibliotēkas nodarbības apmeklēja 525 skolēni, kas ir ievērojams pieaugums, salīdzinot ar pagājušo gadu, kad nodarbības apmeklēja 127 skolēni.

Piesaistot novadpētniecības speciālisti un bibliotekāri, kas interesējas par dzimtas pētījumiem, tika novadītas arī nodarbības par pozitīvajiem varoņiem latviešu literatūrā un dzimtas izpēti.

Skolēni atzinīgi novērtēja nodarbībās apgūto, šo izglītojošo mācību dēļ pieauga arī datubāzu izmantošanas statistika, jo izglītojamie atzina bibliotēkas abonētās un veidotās datubāzes par noderīgiem palīgiem mācību procesā.

Studentiem tiek nodrošināts atbalsts informācijas meklēšanas jautājumos pētniecisko darbu izstrādes procesā, nepieciešamības gadījumā sniedzot arī padziļinātas konsultācijas. Pārskata periodā viena nodarbība tika novadīta arī 17 Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes studentiem. Ir pagodinoši, ka ne tikai pedagogi, bet arī augstskolu pasniedzēji ir atraduši bibliotēkas nodarbību piedāvājumā ko noderīgu un saistošu saviem studentiem.

JPB metodiskajā pārraudzībā atrodas 26 Jelgavas novada publiskās bibliotēkas, konsultatīvā un metodiskā palīdzība, regulāras nodarbības tiek nodrošinātas arī novada izglītības iestāžu bibliotekāriem. Nodarbību piedāvājumā ir dažādas tēmas – darbs ar BIS ALISE, informācijas meklēšana JPB bibliotēkas veidotajās un abonētajās datubāzēs, digitālo un vizuālo materiālu veidošana, dažādu rīku un programmu pielietojums bibliotekārajā darbā, novadpētniecības materiālu krājuma un ierakstu veidošana, u.c. Bibliotekāriem ir iespēja arī pieteikt sev interesējošus tematus profesionālajai pilnveidei. Pārskatā gadā bibliotekāriem novadītas 6 nodarbības, kas notika gan klātienē, gan tiešsaistē ZOOM platformā.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka atbalsta ukraiņu bēgļus, kas apgūst latviešu valodu. 2023. gadā latviešu valodu mācījās trīs medicīnas darbinieces no Ukrainas, ar viņām pavadītas 40 nodarbības, katra

pusotras līdz divu stundu garumā. Pēc nepieciešamības bibliotēkā tika sniegts arī atbalsts un konsultācijas dažādos latviešu valodas lietošanas jautājumos.

Detalizēts JPB pārskata gadā novadīto nodarbību saraksts pa tēmām un mērķgrupām skatāms 5.6. tabulā.

5.6. tabula

2023. gadā novadītās nodarbības pa tēmām un mērķgrupām Jelgavas Pilsētas bibliotēkā

Nr.p.k.	Nodarbības temats	Mērķgrupa	Dalībnieku skaits
1.	Pozitīvie varoņi latviešu literatūrā.	Skolēni	43
2.	Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Skolēni	525
3.	Dzimtas izpēte.	Skolēni	26
4.	Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Studenti	17
5.	Informācijas meklēšana JPB bibliotēkas veidotajās un abonētajās datubāzēs.	Bibliotekāri	12
6.	Vizuālo materiālu veidošana ar tiešsaistes grafiskā dizaina rīku Canva.	Bibliotekāri	11
7.	Datubāzes lasītāju vajadzībām.	Bibliotekāri	25
8.	Mākslīgā intelekta rīki tekstu un attēlu radīšanai.	Bibliotekāri	11
9.	Mācies izprast un kritiski izvērtēt informāciju.	Bibliotekāri	14
10.	Jauns Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogs.	Bibliotekāri	28
11.	EBSCO e-grāmatu kolekcija svešvalodās – daiļliteratūra un nozaru literatūra bērniem un pieaugušajiem.	Iedzīvotāji	8
12.	Lasi elektroniskās grāmatas latviešu valodā “3td e-Grāmatu bibliotēkā”.	Iedzīvotāji	7
13.	Glābējriņķis krāpniecības shēmu jūrā.	Iedzīvotāji	10
14.	Datorkursi bez priekšzināšanām.	Iedzīvotāji	30
15.	Sarunvalodas klubiņš.	Iedzīvotāji	16
16.	Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogs. Autorizēta bibliotēkas sistēmas lietošana.	Iedzīvotāji	15
17.	E-grāmatas un raksti Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas kolekcijās.	Iedzīvotāji	5
18.	Latviešu valoda ukraiņiem.	Iedzīvotāji	3

2023. gadā nogalē JPB tika ieviests jauns pakalpojums bibliotēkas lietotājiem – atvērts latviešu valodas “Sarunvalodas klubiņš” mazākumtautību pārstāvjiem. Ideja veidot šādu klubiņu tika aizgūta no Polijas bibliotēkas, uz kuru Jelgavas Pilsētas bibliotēkas pārstāvji devās komandējumā.

Šis izglītojošais pakalpojums ir noderīgs tiem Latvijas iedzīvotājiem, kas vēlas uzlabot savas latviešu valodas zināšanas. “Sarunvalodas klubiņš” dod iespēju pilnveidot runātprasmi, lasītprasmi un

rakstītprasmi, kā arī papildināt savu latviešu valodas vārdu krājumu. Klubiņa dalībniekiem ir pietiekami labas latviešu valodas zināšanas, lai izteiktos latviski, taču iedzīvotājiem ikdienā nav iespējas vingrināties, kā arī piemīt neliela valodas barjera, kas liedz runāt, jo iedzīvotāji baidās kļūdīties. “Sarunvalodas klubiņā” jaukā, nepiespiestā atmosfērā tiek runāts par dažādiem sadzīvei noderīgiem tematiem – iepazīšanos, veselību, dzīvesvietu, svētkiem u.c. tēmām. Klubiņa dalībniekiem dota iespēja izteikties latviski, kā arī apgūt katru tematu padziļināti, izmantojot bibliotekāru piedāvātos mācību materiālus.

Lai informētu iedzīvotājus par jauno pakalpojumu, tika publicēti raksti bibliotēkas tīmekļvietnē un sociālajos tīklos, Jelgavas valstspilsētas pašvaldības tīmekļvietnē (<https://www.jelgava.lv/jaunumi/jelgavas-pilsetas-biblioteka-aicina-uz-sarunvalodas-klubinu/>) un pašvaldības informatīvajā izdevumā “Jelgavas Vēstnesis” (<https://news.lv/Jelgavas-Vestnesis/2023/11/14/sarunvalodas-klubina-biblioteka-piedava-pilnveidot-latviesu-valodas-prasmes>).

“Sarunvalodas klubiņš” tika uzsākts 2023. gada 13. novembrī, tas norisinās reizi nedēļā 2 stundu garumā. 2023. gadā šis klubiņš notika 5 reizes. Interesi apmeklēt “Sarunvalodas klubiņu” izrādīja 23 iedzīvotāji, taču ne visiem bija iespēja ierasties uz klātienes nodarbībām. Šobrīd klubiņā aktīvi darbojas 16 biedri. Kopumā pērnajā gadā “Sarunvalodas klubiņam” 49 apmeklējumi 5 nodarbību laikā.

Izglītojošas darbības veikšanā iesaistās arī JPB filiālbibliotēkas. Pilns Jelgavas pilsētas bibliotēku tematisko ekskursiju un bibliotekāro stundu piedāvājums dažādām mērķgrupām apskatāms JPB tīmekļvietnē <https://jelgavasbiblioteka.lv/piedavajam/pakalpojumi/ekskursijas-un-macibas/>. Šāda pieeja dod iespēju potenciālajiem bibliotēkas lietotājiem saistošā veidā iepazīties ar bibliotēkām, tās pakalpojumiem un plašajām iespējām uzticamas informācijas ieguvē.

Novada bibliotēkas visnozīmīgākās ir individuālās lietotāju apmācības, kuras notiek nepārtraukti, pēc nepieciešamības. Tā kā daudzi lietotāji atzīst, ka trūkst nepieciešamās zināšanas, tiek ne vien piedāvāts pakalpojums, bet sniegta arī izglītojoša konsultācija, iedrošinot apmeklētājus izmantot visas bibliotēkā pieejamās iespējas. Īpaša uzmanība tiek veltīta tieši cilvēkiem gados – apmācot un uzlabojot viņu datorprasmes. Visbiežāk jāpalīdz uzrakstīt CV, motivācijas vēstules, jāpalīdz izveidot e-pastus, meklēt darba sludinājumus, ievietot sludinājumus, jāizveido profili sociālajos tīklos, jāapmāca mobilo aplikāciju lietošanā u.t.t. Tas ir bibliotēku ikdienas darbs ar apmeklētājiem.

Novada bibliotekāri aktīvi izmanto iespēju, lai pilnveidotu savas prasmes dažādos Jelgavas Pilsētas bibliotēkas piedāvātajos semināros un integrē apgūtās prasmes savā darbā, tādējādi uzlabojot individuālo konsultāciju sniegumu.

Medijpratība

Pārskata gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēka turpināja sniegt savu ieguldījumu medijpratības veicināšanā, nodrošinot piekļuvi uzticamiem informācijas avotiem, piedāvājot izglītojošās nodarbības un mācot kritisko domāšanu dažādām mērķgrupām.

Vadot informācijpratības nodarbībās jauniešiem “Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām” (2023. gadā šīs nodarbības apmeklēja 525 skolēni un 17 studenti), daļa laika tika veltīta jauniešu izpratnes veicināšanai par drošticamu informāciju un datubāzēm kā pārbaudītiem, recenzētiem un uzticamiem avotiem iepretīm tīmeklī sastopamajām viltus ziņām un nepārbaudītiem faktiem.

Iedzīvotāji, kuri piedalījās bibliotēkas rīkotajās datornodarbībās, tika mācīti arī atpazīt viltus ziņas un neiekrist tajās paustajā dezinformācijā.

“Digitālās nedēļas 2023” ietvaros JPB sadarbībā ar Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra Metodisko bibliotēku rīkoja nodarbību iedzīvotājiem “Glābējriņķis krāpniecības shēmu jūrā” par arvien jaunām finanšu krāpniecības formām digitālajā vidē un kā no tām izvairīties.

Iesaistoties biedrības “Baltijas Mediju izcilības centrs” projektā “Noturīgā Baltija”, JPB organizēja un novadīja 8 lekciju mediju un informācijpratības kursu “Mācies izprast un kritiski izvērtēt informāciju”, kas balstīts uz biedrības izstrādāto metodoloģiju. Kursu apguva 14 Jelgavas novada pašvaldības publisko bibliotēku bibliotekāres, lai kļūtu par projekta vēstnešiem un varētu nodot informāciju tālāk saviem bibliotēkas lietotājiem, ceļot viņu medijpratības un informācijpratības prasmes.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas darbinieki regulāri papildina savas zināšanas medijpratības jomā. Kā nozīmīgu ieguldījumu šīs jomas apgūvē var minēt JPB Reģionālās bibliotekārās mācību nodaļas vadītājas pārskata gadā iegūto apliecinājumu par dalību Latvijas Nacionālās bibliotēkas organizētajā bibliotekāru kompetenču pilnveides programmā “Medijpratības meistari”.

Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Jelgavas Pilsētas bibliotēka regulāri saņem pašvaldības sagatavoto informāciju. Aktīvāk sadarbojamies ar Jelgavas reģionālo tūrisma centru, saņemam tūrisma centra piedāvājumus un bukletus. Materiāli tiek izvietoti bibliotēkas apmeklētājiem redzamā vietā lasīšanai uz vietas vai līdzņemšanai. Bibliotēkas foajē atrodas statīvs, kurā izvietot dažādus informatīvos materiālus. Lasītavā pieejama informācija un konsultācijas par pašvaldības un valsts iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī pieejami digitālie pakalpojumi. Informācija par nevalstisko organizāciju darbību sasniedzama pēc pieprasījuma.

Visās pagastu bibliotēkās ir pieejams pašvaldības izdevums “Jelgavas novada ziņas”, pasākumu afišas, *Europe Direct* informācija u.c. Pašvaldības izdevums “Jelgavas novada ziņas” tiek piegādāts

katrai māsaimniecībai. Pašvaldības informācija, saistošie dokumenti u.c. pieejami elektroniski tīmekļvietnē www.jelgavasnovads.lv.

Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

Jelgavas un Jelgavas novada tiešsaistes katalogs sākts veidot 1998. gadā. Tiešsaistes katalogs kā pakalpojums izmantots visās Jelgavas reģiona publiskajās bibliotēkās, kā arī Jelgavas novada izglītības iestāžu bibliotēkās. JPB uztur un veido divas BIS ALISE datubāzes: tiešsaistes katalogs, Jelgavas novadpētniecība.

Jelgavas tiešsaistes katalogā pieejama informācija par 58 bibliotēku krājumiem:

- 4 pilsētas pašvaldības bibliotēku: Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un tās filiāļu – Jelgavas Pārlielupes bibliotēkas, Miezītes bibliotēkas, bērnu un jauniešu bibliotēkas “Zinītis”;
- 22 Jelgavas novada pašvaldību bibliotēku;
- 31 izglītības iestāžu bibliotēku: 13 Jelgavas valstpilsētā, 18 Jelgavas novadā;
- Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra metodiskās bibliotēkas (ZR KAC MB).

Ozolnieku bibliotēka veido un uztur bijušā Ozolnieku novada bibliotēku kopkatalogu. 3 bibliotēkas lieto ALISE-i versiju, pakalpojumu sniegšanas vieta Emburga atspoguļota kopkatalogā kā fonds.

5.7. tabula

BIS ALISE izmantošana Jelgavas reģiona bibliotēkās

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2023)	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2023)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana		
Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogs							
<i>BIS ALISE</i>							
Jelgavas valstpilsētas bibliotēkas	4	4	4	4	1	5 844	10 358
<i>BIS ALISE-i</i>							
Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas	22	22	22	22	22	2 326	735
<i>BIS SKOLU ALISE</i>							
Jelgavas pilsētas	13	13	13	13	13	2 726	136

izglītības iestāžu bibliotēkas							
Jelgavas novada izglītības iestāžu bibliotēkas	18	18	18	18	18	1 104	33
ZRKAC Metodiskā bibliotēka (speciālā bibliotēka)	1	1	1	1	1	388	459
Ozolnieku reģiona bibliotēku kopkatalogs							
Ozolnieki	4	4	4	4	4	274	419
Kopā	62	62	62	62	59	12 662	12 140

2024. gada 1. janvārī tiešsaistes kataloga ierakstu skaits – 178 102.

Jelgavas tiešsaistes katalogā https://jelgava.biblioteka.lv/Alise4_5 ir informācija (uz 01.01.2024.) par 155 918 (2022. g. – 151 727) ierakstiem un 691 240 (2022. g. – 700 310) monogrāfisko izdevumu eksemplāriem, t. sk. par 114 957 Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājuma vienībām; 45 790 turpinājumsresursu eksemplāriem, t. sk. par 10 525 no JPB.

Ierakstu skaits Ozolnieku tiešsaistes katalogā https://ozolnieki.biblioteka.lv/Alise4_5 – 27 986, palielinājies par 595. Monogrāfisko izdevumu eksemplāri 35 324.

Jelgavas tiešsaistes katalogā tiek ievadīti ne tikai jaunie bibliogrāfiskie ieraksti, bet arī regulāri papildināti un rediģēti agrāk ievadītie ieraksti. Uzlabota datu kvalitāte: rediģēti 24 769 MARC ieraksti, 1 541 autoritatīvais ieraksts, 2 813 anotācijas.

Notiek regulārs darbs pie lietotāju elektroniskās datubāzes ierakstu pārbaudes, tika veikti Integritātes testi, ka arī Cirkulācijas Integritātes testi (pēc visiem kritērijiem). 2023. gadā rediģēti 22 181 lietotāju konti, t. sk. Jelgavas Pilsētas bibliotēkās – 12 020, dzēsti dati par 2 058 lietotājiem.

Kavētāju dati lietotāju reģistrācijas datubāzē tiek uzglabāti desmit gadus, pēc tam tie tiek izdzēsti.

Pārskata periodā tika izveidoti 3 467 jaunie apraksti, importēti 4 771 MARC ieraksti, izveidoti 15 autoritatīvie ieraksti, importēti 5 024 autoritatīvie ieraksti. Pavisam izveidotas 1 389 anotācijas.

Tāpat turpinājās darbs ar Autoritatīvo datubāzi – gadā beigās datubāzē bija 26 709 ieraksti.

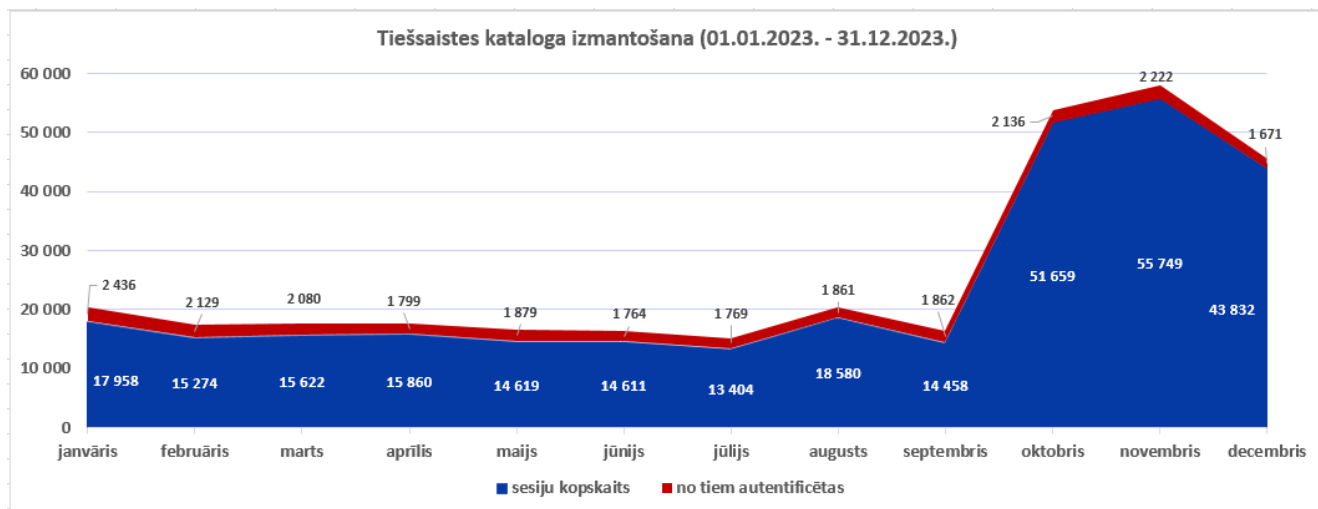
Norakstīti 58 743 eksemplāri, t. sk. Jelgavas pilsētas bibliotēkās – 5 241.

Jauni iespaidarbu bibliogrāfiskie apraksti, neatkarīgi no izdevuma izdošanas gada, tiek veidoti Jelgavas Pilsētas bibliotēkā. Jelgavas tiešsaistes katalogā vēl nav pilnībā ievadīts Jelgavas mūzikas

vidusskolas bibliotēkas krājums, turpinās rekatalogizācija (plānots pabeigt darbu līdz 2025. gada jūnijam).

Tiešsaistes kataloga izmantošana 2023. gadā palielinājās (sesiju kopskaits – 291 626, autentificēto sesiju skaits – 23 608) (skat. 5.6. attēlu).

5.6. att. Tiešsaistes kataloga izmantošana

Bibliotēku lietotājiem patīk jaunais lasītāju katalogs <https://jelgava.biblioteka.lv/AlisePAC>: vizuālais skats, dokumentu meklēšana notiek ātrāk, lasītājam ir iespēja pievienot materiālus vēlmju sarakstam, novērtēt grāmatu, autorizēties ar *eParaksts mobile* utt.

Bibliotekāri novērtēja iespēju veidot grāmatu kolekcijas un attēlot tās lasītājiem. Jelgavas tiešsaistes katalogā izveidotas kolekcijas: *Lasītākā daiļliteratūra*, *Lasītākā bērnu literatūra*, *Bibliotekāri iesaka*, *3td E-grāmatu bibliotēkas jaunumi*.

Saņemot lietotāja vārdu un paroli savā bibliotēkā, lietotāji tiešsaistes katalogos var rezervēt grāmatas, pierakstīties rindā populāras grāmatas vai žurnālu saņemšanai u.c. Šo iespēju pozitīvi novērtēja un 2023. gadā izmantoja 8 444 (2022. gadā – 7 810) lietotāji (+8.1 %).

5.8. tabula

Autorizētie lietotāji Jelgavas reģiona bibliotēkās

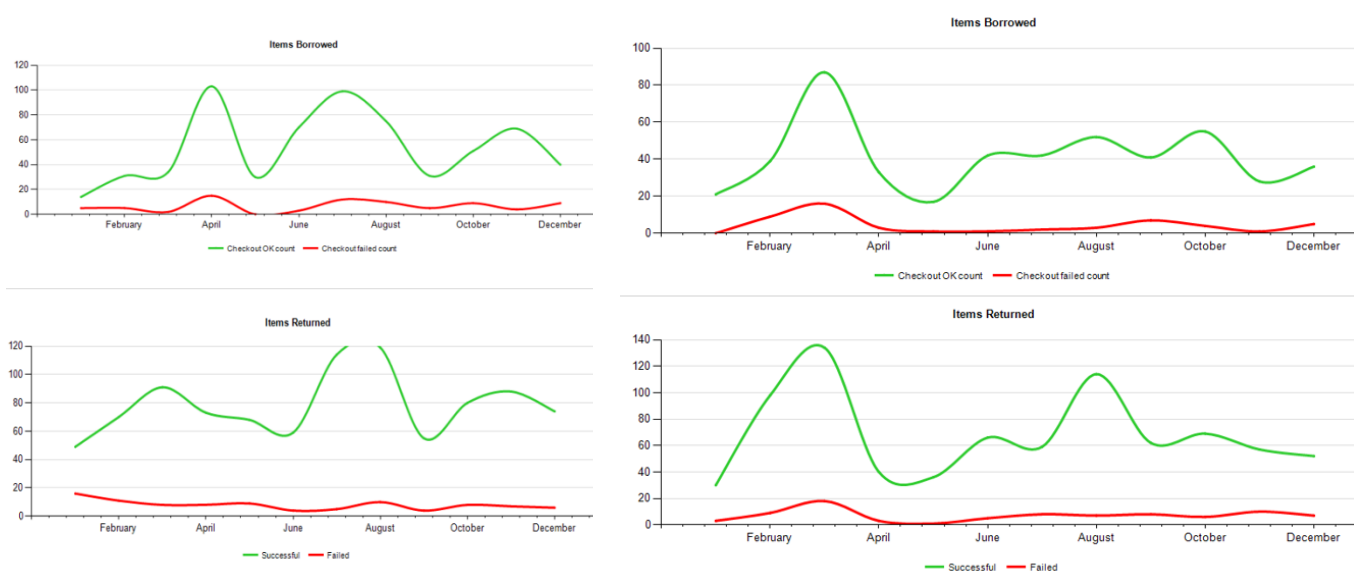
	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iep. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	16 681	19 042	21 109	+14.2 %; +10.9 %
Autorizētie lietotāji kopā	9 912	7 810	8 444	-21.2%; +8.1 %
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	2 227	1 304	1 469	-41.4 %; +12.7 %

2023. gadā autorizācijas dati no jauna piešķirti 1 469 lietotājiem. Jelgavas katalogā lietotāji pasūtīja 10 248 grāmatas, Ozolnieku – 419; izveidoja 110 brīvus pasūtījumus; pieprasīja pagarināt

13 401 izdevumus, Ozolnieku katalogā – 337. Jelgavas pilsētas bibliotēkās 1 204 lasītāji pasūtīja 8 970 grāmatas.

No 2019. gada Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” darbojas pašapkalpošanās iekārtas. Ar iekārtu palīdzību bibliotēku lietotāji var paši noformēt bibliotēkās paņemto izdevumu izsniegšanu (saņemt no bibliotēkas) un nodošanu (nodot bibliotēkā grāmatas), izsniegt sev rezervētus izdevumus, kā arī pagarināt paņemto izdevumu lasīšanas termiņu; drukā čeku, kurā redzama visa informācija – bibliotēkā paņemto izdevumu saraksts un datums, līdz kuram izdevums ir izsniegts. Informāciju par izdevumiem no pašapkalpošanās iekārtas var nosūtīt e-pastā.

Izsniegto un saņemto eksemplāru skaits caur pašapkalpošanās iekārtām Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” palielinājās (skat. 5.7. attēlu).

5.7. att. Izsniegto un saņemto eksemplāru skaits JPB un bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”

Pārskata gada datorlietotāji tika reģistrēti sistēmā, izmantojot Cirkulācijas moduļa iespēju – Ierīču pārvaldību.

Digitalizācija

Bibliotēkas krājumā esošo materiālu digitalizācija pārskata gadā netika veikta. Ir pieejamas iepriekšējos gados veidotās kolekcijas. Papildināta ikgadējā Dzejas dienu hronika, kurā ir sižeti par bibliotēkas rīkotajām “Dzejas dienām”, sākot ar 2011. gadu. Jaunajā tīmekļvietnē pārcelta apsveikumu kolekcija “Jelgavas bibliotēkai 100”, 4 publikāciju sērija “Jelgavas bibliotēkas vēsture” un kolekcija “Iepazīstam savējos” – 13 intervijas ar bibliotēkas darbiniekiem un Novadnieku kalendāru kolekcija, kā arī pievienots jauns ikgadējais Novadnieku kalendārs. Bibliotēkas pastāvīgo virtuālo izstāžu par Jelgavu kolekcijā 10 tematiskas izstādes, pārskata gadā kolekcija papildināta ar 2 izstādēm – 2022. gadā izdotās grāmatas un citi materiāli saistībā ar Jelgavu un Jelgavas novadu un Latvijas Republikas Neatkarības proklamēšanas dienai Jelgavā veltītā virtuālā izstāde “Mūsu zeme –Latvija. Mūsu sirds – Jelgava”. JPB

sociālajos tīklos bibliotēkas veidoto video sižetu kolekcija. Bibliotēkas darbinieku vajadzībām vietējo preses izdevumu elektroniskās versijas izdevumi apkopoti kolekcijā no 2007. gada.

Iekšzemes un starptautiskais SBA

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2023. gadā **Jelgavas pilsētas bibliotēkās** ir ievērojami palielinājies no citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu daudzums (sk. 5.9. tabulu), savukārt samazinājies uz citām Latvijas bibliotēkām SBA kārtā nosūtīto dokumentu daudzums.

5.9. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēku SBA rādītāji

SBA	2021	2022	2023
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	377	214	324
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	1 004	1 627	1 529
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits			56

2023. gadā JPB un to filiālbibliotēku krājumu SBA kārtā izmantoja 24 Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas un 2 izglītības iestāžu bibliotēkas – Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas un Jelgavas Valsts ģimnāzijas bibliotēkas. Visaktīvāk SBA pakalpojumu izmantoja Zaļenieku pagasta bibliotēka (331 eks.), Kalnciema bibliotēka (229 eks.) un Sesavas pagasta bibliotēka (201 eks.).

No 2023. gada 1. augusta, sakarā ar Latvijas Neredzīgo bibliotēkas reorganizāciju Jelgavas Pilsētas bibliotēka apkalpo un sniedz pakalpojumus pielāgotā formā lietotājiem ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītspēju. Pēc reorganizācijas Jelgavas Pilsētas bibliotēka no Latvijas Neredzīgo bibliotēkas paņēma SBA kārtā kopu, kurā ietilpa literatūra vieglajā valodā un palielinātās drukas izdevumi. JPB deponētajā krājumā ir diezgan maz šādu izdevumu, tādēļ, lai iepazīstinātu esošos un topošos pielāgotās literatūras lasītājus par pielāgojuma dažādību, Jelgavas Pilsētas bibliotēkas abonementā tika izlikta izstāde. Netiek veikts salīdzinājums ar iepriekšējiem gadiem, jo tikai no 2023. gada pārskatā iekļauta šāda atsevišķi izcelta sadaļa par SBA no LNerB.

Lai nodrošinātu lasītājus ar izdevumiem, kas nav pieejami JPB vienotajā krājumā, tika veikta to pasūtīšana SBA kārtā arī no citām Latvijas bibliotēkām (sk. 5.10. tabulu).

5.10. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēku SBA pieprasījumu izpildei izmantotie bibliotēku krājumi

Bibliotēka(-as)	Saņemto dokumentu skaits		
	2021	2022	2023
Latvijas Nacionālā bibliotēka	1	10	5
Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada izglītības iestāžu bibliotēkas un ZRKAC Metodiskā bibliotēka	130	25	111
Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas	246	179	152

Kopumā pārskata gadā izpildīti 324 SBA pieprasījumi. Pieprasījumu tematika bija daudzveidīga, tā aptvēra daiļliteratūru, bērnu un jauniešu literatūru, biogrāfijas, zinātņi, vēsturi, psiholoģiju, medicīnu, pedagoģiju, jurisprudenci u.c.

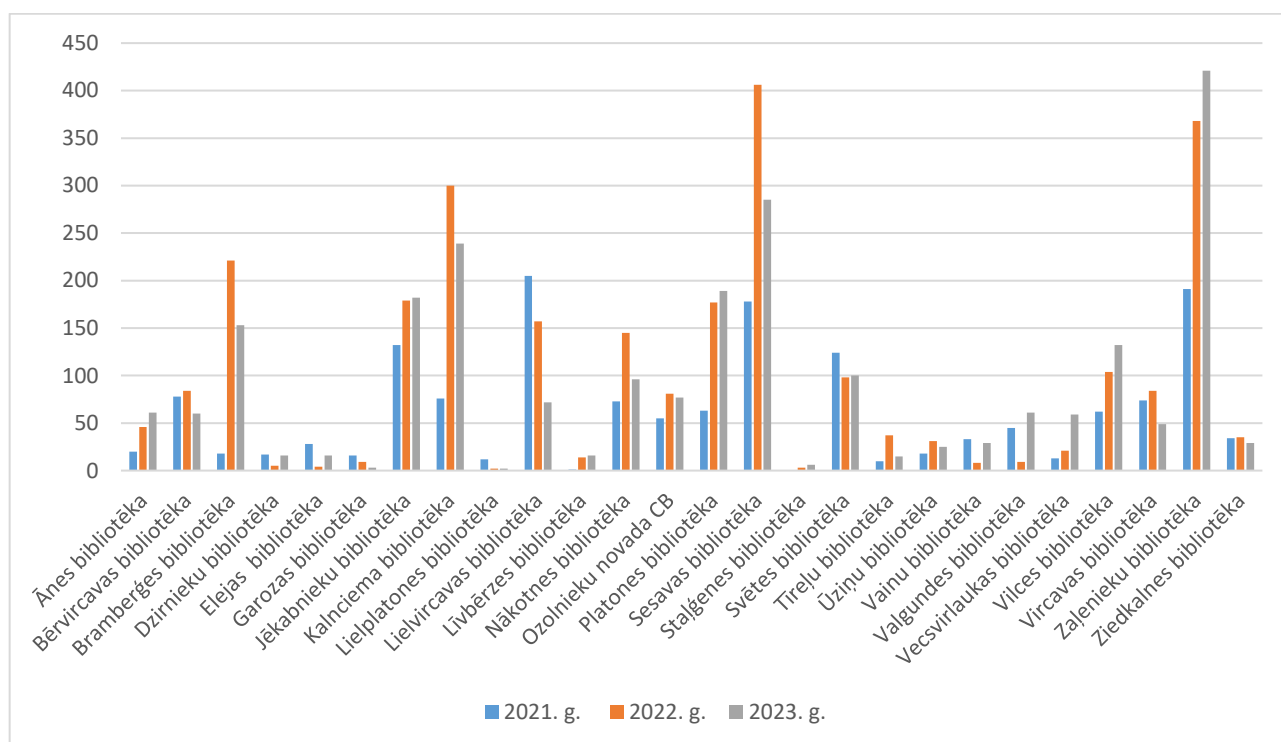
Starptautiskais SBA nav izmantots.

5.11. tabula

Jelgavas novada bibliotēku SBA rādītāji

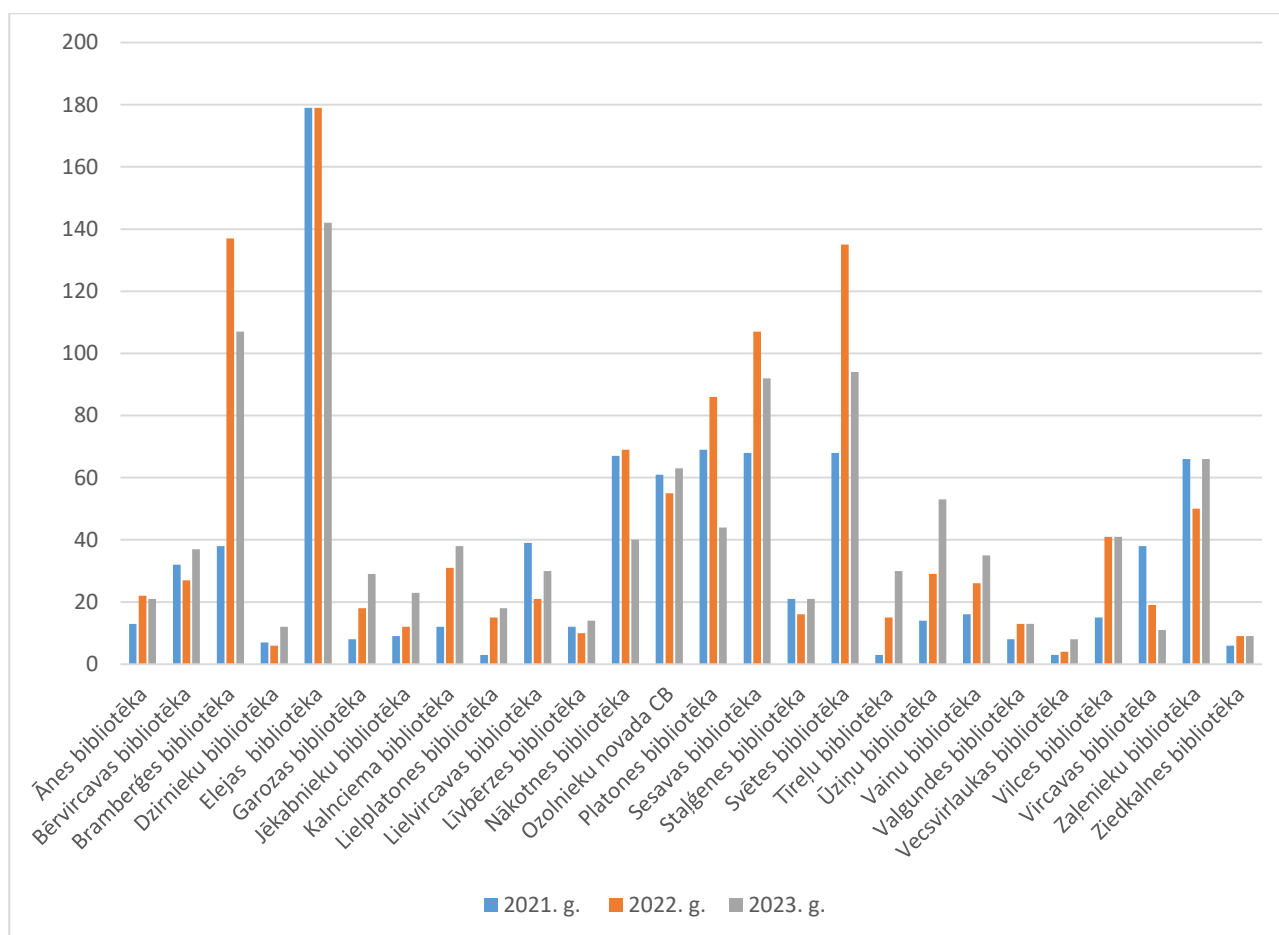
SBA	2021	2022	2023
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	1 576	2 628	2 393
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	875	1 152	1 091

Jelgavas novada bibliotēkās pārskatā gadā ir nedaudz samazinājies gan no citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu daudzums (sk. 5.11. tabulu), gan uz citām Latvijas bibliotēkām SBA kārtā nosūtīto dokumentu daudzums.

5.8. att. No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits Jelgavas novada bibliotēkās

2023. gadā visvairāk dokumentu SBA kārtā ir saņēmusi Zaļenieku bibliotēka (421 eks.) (sk. 5.8. attēlu), savukārt nosūtījusi Elejas bibliotēkā (142 eks.) (sk. 5.9. attēlu).

5.9. att. Uz citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits Jelgavas novada bibliotēkās

Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā

Viena no būtiskām problēmām bibliotēkās ir vides pieejamība, priekš, ka 2023. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā tika atklāts lifts, kas atvērta plašāku pieejamību bibliotēkas 2. un 3. stāva telpas cilvēkiem ar pārvietošanās grūtībām, jaunajām māmiņām ar bērnu ratiņiem. Šāda problēma saglabājusies Pārlielupes bibliotēkā. Otrais stāvs un nepievilcīga āriene, lai cik tiek strādāts, lai dažādotu pakalpojumus, izvietotu banerus un vidi padarītu pēc iespējas pievilcīgāku, tomēr pieejamības problēmu tas neatrisina.

Jelgavas pilsētas bibliotēkas piedāvā lasītājiem attālinātu reģistrāciju, kas atrisina daudzus pieejamības jautājumus un lasītāji var izmantot bibliotēku pakalpojumus gan ārpus bibliotēku darba laika, gan izmantot piekļuves datus datubāzēm. Visas pakalpojumu pieejamības problēmas, ko varam atrisināt ar saviem spēkiem mēs risinām, tostarp, grāmatu piegādi mājās, bet ēku pieejamības jautājumi tiek risināti pakāpeniski.

6. Krājums

Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājums ir universāls un tiek veidots atbilstoši reģiona attīstības tendencēm, nozari reglamentējošajiem dokumentiem un Bibliotēku nozares stratēģijā 2023–2027 ietvertajiem pamatprincipiem, ievērojot bibliotēkas lietotāju vajadzības un intereses, nodrošinot kultūras, izglītības un mūžizglītības iespējas, veicinot lasīšanas prasmes. 2024. gadā plānots atjaunināt 07.02.2020. pieņemto Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājuma attīstības koncepciju. Komplektējot Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un tās filiāļu krājumus, Informācijas resursu attīstības nodaļa vadās pēc šī dokumenta. Bibliotēkā darbojas arī Krājuma komplektēšanas komisija, kas izvērtē un risina nozīmīgus komplektēšanas jautājumus, kas saistās ar krājuma kvalitātes attīstību un prioritāšu izvērtēšanu ierobežotu finansiālu resursu apstākļos. Veicot kārtējo komplektēšanu, notiek arī regulāra sadarbība ar JPB Klientu apkalpošanas nodaļu un filiālbibliotēkām, izvērtējot lietotāju pieprasījumus (“Atteikumu žurnāls” u.c.).

Jelgavas novadā 2023. gadā krājuma komplektēšanas pamatā vēl bija Jelgavas novada bibliotēku krājuma attīstības koncepcija 2017.–2022. gadam. 2023. gada otrajā pusgadā tika izstrādāta jauna Jelgavas novada bibliotēku krājuma attīstības koncepcija 2024.–2029. gadam. Krājuma komplektēšana pagastu bibliotēkās notiek reiz trijos mēnešos. Komplektējot krājumu, tiek ņemti vērā tādi faktori kā – vai pagastā ir viena vai vairākas bibliotēkas, vai pagastā atrodas izglītības iestādes, aktivitāšu centrs, tautas nams. Grāmatas tiek iegādātas vairumtirdzniecības bāzes “Latvijas Grāmata” veikalā “Globuss” Jelgavā, Zvaigznes ABC veikalā, kā arī saņemot dāvinājumus no LNB Atbalsta biedrības un iedzīvotājiem. Bibliotēkām piensums ir arī Lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” ietvaros saņemtā grāmatu kopa. Īpaši nozīmīgs valsts atbalsts ir VKKF atbalstītā projekta “Rakstītāji un rakstu zīmes: latviešu autori un literatūra Latvijas bibliotēkās” ietvaros saņemtās grāmatas, kas deva iespēju Jelgavas pagastu bibliotēku krājumus papildināt ar vērtīgiem izdevumiem 4452.07 euro vērtībā.

Nelielā apjomā literatūra krievu valodā tika iegādāta “Latvijas Grāmatas” grāmatu tirdzniecības veikalos, kā arī izmantots SBA pakalpojums no Jelgavas Pilsētas bibliotēkas. Netika komplektēta krievu autoru oriģinālliteratūra, savukārt krievu valodā tulkotā literatūra tika komplektēta ierobežotā apjomā. Lai veicinātu latviešu valodas apguvi, bērnu grāmatas krievu valodā 2023. gadā netika komplektētas nevienā Jelgavas novada pagastu bibliotēkā. Sākot ar 2024. gadu Jelgavas novada pagastu bibliotēkās netiks iepirkta grāmatas krievu valodā, kuras izdotas Krievijas Federācijā. Šādam lēmums pieņemts ar Jelgavas novada pašvaldības akceptu.

Būtībā šis jautājums ir risināms visas valsts līmenī, vēršoties pie grāmatu tirgotājiem ar aicinājumu meklēt grāmatu tirgu citās 3. valstīs (ja ES valstīs nav šāda piedāvājuma), kurās tiek izdotas grāmatas krievu valodā, lai tās nebūtu jāimportē no agresorvalstīm – Krievijas Federācijas un

Baltkrievijas. Ir zināms, ka pasaulē ir daudz progresīvu krieviski rakstošu autoru, kuru darbos ietvertas humānas vērtības un demokrātisks saturs. Lietotājiem ir tiesības lasīt arī svešvalodās, tai skaitā arī krievu valodā. Nav ētiski liegt cilvēkiem lasīt krievu valodā, bet ir jādomā ar ko aizstāt agresorvalstu manipulatīvo vēstījumu, kurš caur literatūru tīšā vai netīšā veidā iedarbojas uz Latvijas krieviski lasošo iedzīvotāju domāšanu un uzskatiem. Vienlaikus bibliotēkas nedrīkst aizmirst savu galveno uzdevumu – popularizēt latviešu autoru darbus, tādējādi mazākumtautību lasītājus tuvinot Latvijas kultūrai un stiprinot viņos piederības sajūtu Latvijai.

Krājuma komplektēšanas prioritātes ir bērnu literatūra un jaunākā latviešu oriģinālliteratūra, kā arī nozaru literatūra. Pieprasītākā literatūra ir sekojošās nozarēs: rokdarbi, dārzkopība, medicīna, pedagogija, māksla, datorzinātnes, vēsture. Tomēr īpaši pieprasīta ir bijusi daiļliteratūra. Bibliotēkas uzver, ka pēdējos gados lietotāji biežāk izvēlas tieši latviešu autoru darbus. Lai izzinātu lietotāju vajadzības un krājuma komplektēšanā tiktu ņemts vērā arī pieprasījums, bibliotēkās ieviests krājuma komplektēšanas organizācijas žurnāls. Tajā tiek fiksētas lasītāju vēlmes un ierosinājumi. Regulāri tiek izvērtēta katra iespieddarba vai cita dokumenta aktualitāte, atbilstība pieprasījumam, kā arī tā fiziskais stāvoklis. Krājumi regulāri tiek atbrīvoti no nolietotajiem izdevumiem, kā rezultātā lietotājiem ir vieglāk un ērtāk orientēties krājumā un intensīvāk to izmantot. Ja pagastā ir vairākas bibliotēkas, tās cenšas savstarpēji koordinēt iepērkamās grāmatas, lai izvairītos no nedublēšanās. Periodisko izdevumu piedāvājumā priekšroka tiek dota praktiska satura žurnāliem.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

6.1. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēku krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2021	2022	2023
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	47 049	39 050	43 135
<i>t. sk. Grāmatām</i>	<i>37 129</i>	<i>28 410</i>	<i>33 813</i>
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	<i>3 137</i>	<i>3 686</i>	<i>5 349</i>
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	<i>7 863</i>	<i>9 050</i>	<i>9 135</i>
Finansējums krājumam uz 1 iedz. Jelgavas pilsētā	0.79	0.67	0.75
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	47 049	39 050	43 135

Salīdzinājumā ar 2022. gadu, 2023. gadā Jelgavas valstspilsētas pašvaldības finansējums jaunieguvumu komplektēšanai palielinājies par nepilniem 12 % – gan grāmatu iegādei, gan periodisko izdevumu/datubāzu abonēšanai.

Pilsētas pašvaldības līdzekļu sadalījums JPB un filiālbibliotēkām jaunieguvumu komplektēšanai katrai bibliotēkai atkarīgs no lietotāju skaita. 2023. gadā tas bija 40 % – Jelgavas Pilsētas bibliotēkai,

22 % – bērnu un jauniešu bibliotēkai “Zinītis”, 17 % – Pārlielupes bibliotēkai, 22 % – Miezītes bibliotēkai.

Jelgavas Pilsētas bibliotēku krājuma komplektēšanas avoti 2023. gadā – pilsētas pašvaldības finansējums – 79.7 %, dāvinājumi – 15.3 %, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” – 3.2 %, “Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” – 1,6%, “Draudzīgais aicinājums” – 0.1 %, bezatlīdzībā nodotais no citām pašvaldības iestādēm – 0.1 %.

Jelgavas novada pašvaldības piešķirtais finansējums krājuma komplektēšanai salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir palielinājies (sk. 6.2. tabulu), taču jāņem vērā, ka arī grāmatu un periodisko izdevumu cenas ir ievērojami augušas.

6.2. tabula

Jelgavas novada bibliotēku krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2021	2022	2023
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	64 562	69 570	71 070
<i>t. sk. Grāmatām</i>	<i>44 523</i>	<i>48 200</i>	<i>48 900</i>
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	<i>5 637</i>	<i>5 821</i>	<i>6 158</i>
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	<i>20 019</i>	<i>21 370</i>	<i>22 170</i>
Finansējums krājumam uz 1 iedz. Jelgavas novadā.	1.95	2.00	2.14
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	64 562	69 570	71 070

Krājuma pārbaude (inventarizācija)

Automatizētās krājuma pārbaudes (inventarizācijas) ir viena no prioritātēm darbā ar krājumu. Pārskata periodā krājumu pārbaudes tika veiktas 10 izglītības iestāžu bibliotēkās; Nākotnes bibliotēkā un Ozolnieku pagasta Ozolnieku bibliotēkā.

2023. gadā svītrkodu skenēšana notika modulī Inventarizācija. Visās bibliotēkās tas bija kārtējās inventarizācijas.

Noskenētu eksemplāru skaits krājumu esības pārbaudes laikā – 181 345 eks.

Krājuma rādītāji

Jelgavas pilsētas bibliotēku krājuma apjoms 2023. gada beigās skaitliski palielinājies par 4 116 dokumentiem (sk. 6.3. tabulu), kas lielākoties saistīts ar Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Jelgavas filiāles deponētā krājuma pārņemšanu. Krājuma rādītāji 6.3. tabulā ir precizēti, saskaņojot tos ar BIS ALISE pieejamajiem datiem.

Jelgavas pilsētas bibliotēku krājuma rādītāji

	2021	2022	2023
Jaunieguvumi kopā	7 845	6 135	7 012
<i>t. sk. Grāmatas</i>	4 850	3 631	4 231
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	997	752	893
<i>t. sk. Bērniem</i>	915	640	1 110
Izslēgtie dokumenti	10 117	7 166	5 877
Krājuma kopskaits	125 009	123 978	128 084
Grāmatu krājuma apgrozība	1.16	1.20	1.28
Periodisko izdevumu apgrozība	1.50	1.93	2.00

Jaunieguvumi 2023. gadā kopumā procentuāli sadalās šādi – daiļliteratūra 75 % (t.sk. latviešu oriģinālliteratūra 21 % un bērnu un jauniešu literatūra 26 %) un nozaru literatūra 25 %. Latviešu oriģinālliteratūra paliek kā viena no krājuma komplektēšanas pamatvērtībām, kam arī turpmāk tiks pievērsta liela uzmanība.

Ar katru gadu bibliotēka iespēju robežās cenšas komplektēt arvien vairāk literatūras angļu valodā, tādējādi sekojot līdzīgi gados jaunāku lasītāju vidū novērotajai tendencei arvien vairāk lasīt angļu valodā. 2023.gadā bibliotēka iegādājusies par trešdaļu vairāk grāmatu angļu valodā, nekā 2022. gadā. Kā būtisks pienesums krājuma dažādošanā uzskatāms arī Jelgavas valstspilsētas sadraudzības pilsētas Rieijmalmezonas (Francija) dāvinājums – 173 bērnu un jauniešu grāmatas, kas nonākušas BJB “Zinītis” plauktos. Līdz šim grāmatu klāsts franču valodā JPB bija ļoti niecīgs, taču, pateicoties šim dāvinājumam, bērniem būs daudz plašākas iespējas praktizēties franču valodas apguvē, kas ir īpaši svarīgi laikā, kad Jelgavas pilsētas skolas no krievu valodas kā svešvalodas sāk pāriet uz Eiropas Savienības oficiālo valodu piedāvājumu, tajā skaitā – franču valodu.

Sākoties Ukrainas–Krievijas karam 2022. gada 24. februārī, bibliotēka ievērojami mazāk komplektējusi jaunieguvumus krievu valodā, kritiski izvērtējot piegādātājus, jaunieguvumu saturisko pusi un to autorus. Tomēr vienotas izpratnes valsts līmenī attiecībā uz krājuma komplektēšanu krievu valodā nav, katra bibliotēka izvērtē šo jautājumu individuāli. Komplektējot grāmatas krievu valodā, JPB pārsvarā izvēlas ārzemju autoru tulkojumus krievu valodā, tādējādi arī izvairoties no t.s. Krievijas “maigās varas” literatūrā, taču nākotnē plānots atteikties no agresorvalstīs izdoto grāmatu komplektēšanas pilnībā. Tas attiecas arī uz dāvinājumiem. Līdztekus jauniegūto grāmatu samazinājumam krievu valodā, ir arī mazs periodikas klāsts krievu valodā, jo tiek abonēti tikai Latvijā izdotie periodiskie izdevumi. Lai paplašinātu piedāvājumu, bibliotēka, veicot periodikas abonēšanu 2024. gadam, papildinājusi žurnālu klāstu latviešu, angļu un vācu valodā, pasūtot apmēram 20 jaunus nosaukumus, kādi nebija 2023. gada piedāvājumā. To vidū ir gan nopietna lasāmviela par svarīgāko dažādās Latvijas tautsaimniecības nozarēs, biznesā un kultūrā, gan arī izklaidei, rokdarbiem un dažādiem

citiem hobijiem veltīti periodiskie izdevumi, gan arī populārzinātniski žurnāli. Abonējot periodiku 2024. gadam, šogad JPB relatīvi lielāku uzsvāru likusi uz mazo un vidējo uzņēmēju, kā arī iestāžu un organizāciju un to nodaļu vadītāju atbalstu, piedāvājot plašu klāstu ar periodiku dažādās tautsaimniecības nozarēs, kas skar arī ekonomikas, politikas, izglītības, menedžmenta, medicīnas, darba aizsardzības u.c. jomas.

Kā viena no JPB darbības prioritātēm ir lasītprasmes un lasīšanas veicināšana. Lai atbalstītu lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” veiksmīgu norisi Jelgavas bibliotēkās, līdztekus programmas ietvaros piešķirtajiem grāmatu eksemplāriem JPB iespēju robežās iegādājas papildus eksemplārus šīm grāmatām, īpaši BJB “Zinītis” krājuma papildināšanai, paredzot lielāku lasītāju pieplūdumu un pastiprinātu pieprasījumu pēc šīm grāmatām.

6.4. tabula

Programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” ietvaros saņemtās grāmatas

	2021	2022	2023
Eksemplāri	169	165	144
Vērtība, EUR	1 321.72	1 365.65	1 394.46

Programmas ietvaros saņemto grāmatu īpatsvars no kopējā jaunieguvumu apjoma 2023. gadā veidoja 3 % no kopējo jaunieguvumu vērtības.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka arī saņem dāvinājumus gan no juridiskām, gan fiziskām personām. Dāvinājumi tiek rūpīgi izvērtēti – atbilstība bibliotēkas profilam, saturs, fiziskais stāvoklis, nepieciešamais eksemplāru skaits. Dāvinātās grāmatas, kas jau ir bibliotēkas krājumā, nonāk lasītāju iecienītajā grāmatu plauktā “Lasītājs dāvina lasītājam”.

2023. gadā abonēto datubāzu skaits nav mainījies. Kā būtisks piensums ir uzskatāma brīva piekļuve visam DELFI+ maksas saturam, kas bibliotēkas Wi-Fi zonā pieejams kopš 17.04.2023. uz vienu gadu. Iniciatīva norisinās sadarbībā ar Latvijas Bibliotekāru biedrību, un tai ir pieteikušās vairāki simti bibliotēku visā Latvijā.

6.5. tabula

Jelgavas novada bibliotēku krājuma rādītāji

	2021	2022	2023
Jaunieguvumi kopā	17 474	16 797	16 659
<i>t. sk. Grāmatas</i>	6 199	5 464	5 369
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	2 691	2 073	2 063
<i>t. sk. Bērniem</i>	657	809	1 038
Izslēgtie dokumenti	16 999	15 491	19 057
Krājuma kopskaits	164 000	165 412	163 013
Grāmatu krājuma apgrozība	0.9	0.9	1.0
Periodisko izdevumu apgrozība	2.4	2.4	2.5

Vērtējot **Jelgavas novada bibliotēku** krājuma rādītājus (sk. 6.5. tabulu), secināms, ka, lai gan piešķirtais finansējums krājuma komplektēšanai ir augošs, tomēr tas nenodrošina jauno grāmatu iegādi lielākā apjomā, jo grāmatu cenas ar katru gadu palielinās. Ņemot vērā šo situāciju, bibliotēkas pārdomāti veic jauno grāmatu komplektēšanu, priekšroku dodot latviešu oriģinālliteratūrai, kā arī bērnu literatūrai. Bibliotēkās ir pieprasīta arī nozaru literatūra, kura iespēju robežās tiek nodrošināta. Senāk izdotā nozaru literatūra, kas saturiski novecojusi, no krājuma tiek izslēgta. Vērtējot krājuma kustību, jāsecina, ka krājuma apgrozība ir stabila, ar nelielu dinamiku. Periodisko izdevumu apgrozības rādītājs nepārprotami liecina, ka periodiskie izdevumi lauku bibliotēkās ir ļoti pieprasīti. Tomēr arī šajā segmentā bibliotēkas rūpīgi seko lasītāju pieprasījumam, vienlaikus nodrošinot piedāvājumu dažādām lietotāju grupām.

Datubāzes

6.6. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēkās pieejamo datubāzu izmantojums*

Datubāze	2021	2022	2023 (+/- salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu)
 letonika.lv			
skatījumi	19 196	6 794	10 641 (+3 847)
piekļuves sesiju skaits	5 391	2 908	3 509 (+1 601)
<i>t.sk. attālinātā piekļuve</i>			
skatījumi	18 106	6 321	9 587 (+3 266)
sesijas	4 496	2 345	2 861 (+ 516)
 news.lv			
skatījumi	7 773	11 175	5 605 (- 5555)
<i>t.sk. attālinātā piekļuve</i>	5 304	5 737	15 (-5 721)
 EBSCOhost			
skatījumi	22 159	1 3703	30 799 (+17 096)
piekļuves sesiju skaits	6 913	4 049	8 228 (+4 179)
lejuplāžu skaits	1 185	452	927 (+475)
 EBSCO eBooks			
skatījumi	1 672	1 827	4 250 (+2 423)
piekļuves sesiju skaits	642	564	1 103 (+539)
lejuplāžu skaits	530	131	266 (+135)
 Britannica Library			
skatījumi	6 673	7 492	18 521 (+11 029)
piekļuves sesiju skaits	1 887	1 750	3 607 (+1 857)

lejuplāžu skaits	1 161	1 010	1 848 (+ 838)
 LURSOFT®			
skatījumi	191	189	312 (+123)
JPB veidotā datubāze “Ievērojami cilvēki Jelgavā”			
skatījumi		1 018	1 160 (+142)

* KISC dati

Vērtējot 2023. gada datubāzu lietošanas statistiku **Jelgavas pilsētas bibliotēkās**, jāsecina, ka pieprasījums pēc abonētajās datubāzēs pieejamās informācijas ir palielinājies (sk. 6.6. tabulu).

Par 56 % ir pieaudzis datubāzes EBSCO skatījumu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu. Sesiju skaits EBSCOhost datubāzē ir pieaudzis par 51 %. Par 58 % pieaudzis EBSCO eBooks skatījumu skaits, bet sesiju skaits pieaudzis par 49 %. EBSCO datubāzu izmantošanas statistiku veicinājis tas, ka pērnajā gadā bijušas ievērojami vairāk informācijpratības nodarbības skolēniem, viena nodarbība tika novadīta arī studentiem.

Datubāzes LETONIKA.LV izmantojums pērnā gada laikā ir palielinājies, jo skatījumu skaits pieaudzis par 37 %, bet sesiju skaits pieaudzis par 18 %. Jāatzīst gan, ka LETONIKA.LV galvenā mērķgrupa – skolēni – datubāzi izmanto, pieslēdzoties ar saviem e-klases piekļuves datiem, jo lielākā daļa Jelgavas skolu ir šo datubāzi abonējušas.

BRITANNICA LIBRARY sesijas uzrāda 46 % pieaugumu, jo 2023. gadā Reģionālajai bibliotēkārājai mācību nodaļai izdevies sadarboties ar skolotājiem un skolu bibliotekāriem un organizēt nodarbības par datubāzēm. Datubāzes informatīvais, drošticamais saturs ir saistošs arī ģimenēm ar sākumskolas un vecuma bērniem un jauniešiem, tādēļ lielu popularizēšanas un ieinteresēšanas darbu ir veikuši arī tie bibliotekāri, kas strādā klientu apkalpošanas jomā.

NEWS.LV lietojumā vērojams kritums. Tas saistīts ar mazāku interesi par Laikrakstu bibliotēkas rakstiem.

Pieaudzis LURSOFT datubāzes izmantojums, tas saistāms ar studentu intereses pieaugumu par bibliotēkas piedāvātajiem LURSOFT pakalpojumiem.

Nedaudz pieaugusi Jelgavas Pilsētas bibliotēkas veidotās datubāzes “Ievērojami cilvēki Jelgavā” statistika.

Kopumā jāatzīst, ka datubāzu statistika 2023. gadā uzlabojusies mērķtiecīga datubāzu popularizēšanas darba dēļ. Šajā pārskata periodā notikušas bibliotēkārās stundas gan bibliotekāriem, gan nodarbības 525 skolēniem, tādējādi popularizējot aktuālo, mācību nolūkiem izmantojamo datubāzu saturu.

Jelgavas novada bibliotēkās pieejamas divas datubāzes – Letonika.lv un Lursoft laikrakstu bibliotēka News.lv. Vairākas bibliotēkas abonējušas piekļuvi Letonika.lv ārpus bibliotēkas telpām. Arī pagastu bibliotēkas izmantoja iespēju lietotājiem piedāvāt brīvu piekļuvi visam DELFI+ maksas saturam, kas bibliotēku Wi-Fi zonā kļuva pieejams kopš 17.04.2023. uz vienu gadu.

6.7. tabula

Jelgavas novada bibliotēkās pieejamo datubāzu izmantojums*

Dabubāze	2021	2022	2023
Letonika			
skatījumi	2 628	3 515	5 157
piekļuves sesiju skaits	1 522	2 244	2 231
lejuplāžu skaits		3 515	5 157
News			
skatījumi	389	810	879

* KISC dati

Krājuma un datubāzu popularizēšana

Visās lietotāju apkalpošanas vietās **Jelgavas Pilsētas bibliotēkā** eksponētas izstādes, kuras tika mainītas reizi mēnesī. Operatīva reakcija uz jebkuru bibliotēkā rīkotu pasākumu, tikšanos – izstāde par attiecīgo tēmu/personu. Krājums tika popularizēts arī bibliotēkas tīmekļvietnē – eksponējot virtuālās izstādes, interesantākos jaunieguvumus un ievietojot informāciju sociālajos tīklos.

Jelgavas pilsētas svētku laikā bibliotēkas darbinieki noorganizēja akciju: iespēju paņemt lietotāju dāvinātas grāmatas un informatīvus materiālus par bibliotēku no bibliotekāriem, kuri devās braucienā ar divriteņiem pa pilsētu, kā arī saņemt pasūtītos informācijas nesējus sev tuvākajā autobusa pieturā.

Krājuma popularizēšanas daudzveidošanai aktīva darbība norisinājās arī Jelgavas Pilsētas bibliotēkas sociālajos tīklos. Reizi nedēļā popularizētas atsevišķas grāmatas, izmantojot mirkļbirkas #Nedēļasgramata un #Egrāmatupirmdiena (sk. 6.1. attēlu).

6.1. att. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas publikācijas sociālajos tīklos

Katrā bibliotēkā tika popularizēti jaunieguvumi, gan izliekot tos bibliotēkās Jaunumu dienās, gan izvietojot informāciju sociālajos tīklos un tīmekļvietnē. Jelgavas Pilsētas bibliotēkā tika veidoti jaunieguvumu saraksti, tie publicēti bibliotēkas tīmekļvietnē un sociālajos tīklos. Atlasot no elektroniskā kopkataloga jaunumus, to apraksti, anotācijas, vāka attēli izvietoti sarakstā, alfabēta secībā. Gada laikā izveidoti un publicēti 12 saraksti. Pirms katras Jaunumu dienas, lietotāji, kuri bija izvēlējušies iespēju saņemt informāciju par jaunieguvumiem, saņēma e-pastu ar jaunumu dienas piedāvājumu.

Krājums tika popularizēts arī grāmatu apskatos lasītāju klubiņa tikšanās reizēs.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas tīmekļvietnē sadaļā Bērniem/Jauniešiem ir izveidots dažādu literāro balvu ieguvēju apkopojums sadaļā Gada nominācija (<https://jelgavasbiblioteka.lv/berniem-jauniesiem/gada-nominacija/>). Tajā vienkopus redzamas gan Starptautiskās Baltijas jūras reģiona Jāņa Baltvilka balvas, “Bērnu, Jauniešu un vecāku žūrijas”, “Zelta ābele” un LALIGABA laureātu grāmatas, ar aktīvām saitēm uz Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogu.

Datubāzes popularizēt palīdz gan informatīvie plakāti bibliotēku telpās, gan arī bibliotēkārās stundas (klātienē un tiešsaistē) dažādām mērķgrupām – skolēniem, studentiem, skolotājiem un bibliotekāriem. Bibliotēkas tīmekļvietnē datubāzēm veltīta atsevišķa sadaļa <https://jelgavasbiblioteka.lv/piedavajam/eresursi/datubazes/>.

Lieliska iespēja lietotājiem ir datubāzes, kuru saturu var izmantot attālināti. Katram lasītājam, kas to vēlas, tiek piešķirti attālinātās piekļuves dati LETONIKA.LV, EBSCO un BRITANNICA datubāzu satura piekļuvei. Tas prasa individuālas sarunas ar katru lietotāju, kā arī konsultācijas vajadzības gadījumā.

Pārlielupes bibliotēkā pērnajā gadā turpinājās sadarbība ar lasītāju Gunitu Mazūri, kura, popularizējot bibliotēkas krājumu, divas reizes mēnesī *Facebook* platformā rubrikā “Lasītāja vērtējums” piedāvā iepazīties ar savu atsauksmi par kādu no izlasītajām bibliotēkā pieejamajām grāmatām.

Vienkopus grāmatu recenzijas var izlasīt www.facebook.com/parlielupe, atfiltrējot pēc #lasītāja_vērtējums.

Pārlielupes bibliotēkas *Facebook* lapā www.facebook.com/parlielupe pārskata periodā regulāri tika ievietota informācija ar bibliotēkā saņemtajām jaunajām grāmatām. Jauniegunumi bibliotēkā tiek popularizēti, 2 reizes mēnesī veidojot Jauno grāmatu dienu. Kā jauninājums ir ieviests piedāvājums ar jaunajām grāmatām pirmajiem iepazīties aktīvākajiem bibliotēkas lasītājiem un Lasītāju klubiņa dalībniekiem. Tāpat par jauniegunumiem bibliotēkas apmeklētāji var iepazīties Jaunumu mapē, kā arī uz bibliotēkas stenda, kur izliktas grāmatu vāku kopijas. Lielisks krājuma popularizēšanas veids Pārlielupes bibliotēkā ir arī stends “Lasītāji iesaka”.

Miezītes bibliotēkā krājums tiek popularizēts iekārtojot dažādas grāmatu izstādes. Atskaites periodā bibliotēkā bijušas 28 šādas izstādes, kurās piedāvāti 420 grāmatu eksemplāri. Izstādes tiek pieskaņotas gan pasākumiem, kas notiek bibliotēkā, gan dažādām svinamām dienām vai aktuālām tēmām.

Nu jau ceturto gadu Jaunumu diena bibliotēkā tiek organizēta katra mēneša trešajā sestdienā. Lasītāji ir apmierināti ar šo dienas izvēli, jo sestdienas ir brīvdienas un paveras iespēja apmeklēt bibliotēku, par to liecina arī nelielā rinda, kas veidojas pie bibliotēkas durvīm Jaunumu dienas rītā. Par jaunumu dienu aktuālā informācija regulāri tiek likta sociālajos tīklos. Popularizējot krājumu, pavisam ielikta 15 šāda veida ziņas. Katra mēneša jauno grāmatu vāku attēli tiek izkārtoti vizuālā materiālā – plakātā. Plakāts paliek lasītājiem redzamas un pieejams vēl divus mēnešus. Lasītāji var paskatīties, kādas jaunās grāmatas pievienotas bibliotēkas fondam un, ja ir vēlme, var iestāties rindā uz izdevumu. Jaunajām grāmatām bibliotēkā atvēlēts atsevišķs plaukts.

Kā arī atsevišķi krājuma izdevumi par aktuālu tēmu tiek popularizēti vietnē *Facebook*. Atskaites periodā bijuši 24 šādi ieraksti.

Kā netiešu popularizēšanas pasākumu var uzskatīt plauktu, kurā tiek liktas tikko izlasītās grāmatas. Lasītāji bieži vispirms iet pie šī plaukta, jo šeit var atrast populārāko un iecienītāko literatūru.

Bērnu grāmatas tiek popularizētas organizējot skolēnu un bērnudārznieku ekskursijas uz bibliotēku. Bērni ekskursiju laikā tiek iepazīstināti ar bibliotēku. Parasti ekskursijas laikā tiek apskatīta kāda konkrēta tēma, tiek darīti arī radoši darbiņi.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka pievērš lielu vērību datubāzu izmantošanai reģiona bibliotēkās. Notiek praktiskās nodarbības, mācības. Vērtējot kopumā, datubāzu izmantošanas rādītāji uzlabojas. Stabils ir news.lv izmantotāju loks. Vienlaikus pagastu bibliotēkām ir vairāk jāstrādā, lai attīstītu tieši skolēnu informācijpratību, izmantojot dažādas metodes – spēles, uzdevumus, konkursus utt. Bibliotēkās, kuru tuvumā skolas, vairāk izmantota ir Letonika. Pieaugušo mērķgrupai kā efektīvākā metode uzskatāma individuālās konsultācijas. Lai arī kopējā statistika par datubāzu izmantošanu ir augoša, šī ir nozīmīga darba joma resursu pieejamības nodrošināšanā, tāpēc bibliotēkas nedrīkst atslābt, tām ir

jāturpina sistemātisks darbs gan popularizējot datubāzes, gan motivējot un apmācot lietotājus tās izmantot.

Krājuma popularizēšanai bibliotēkas izmanto dažādas darba metodes – jaunumu izstādes, plauktu izstādes, tematiskās izstādes. Grāmatu popularizēšanai teicams rīks ir sociālie tīkli.

Tajos bibliotēkas operatīvu ievieto aprakstus vai attēlus par jaunākajām grāmatām, kā arī popularizē kādu bibliotēkas plauktos aizsnaudušos literatūras pērli. Jāatzīst, ka bibliotēkas ir radošas krājuma atklāsmē un popularizēšanā.

Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”

Programmas ietvaros saņemto grāmatu īpatsvars **Jelgavas pilsētas bibliotēkās** no kopējā jaunieguvumu apjoma 2023. gadā veidoja nepilnus 2 % no kopējo jaunieguvumu vērtības.

6.8. tabula

Programmas “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” ietvaros saņemtās grāmatas

	2021	2022	2023
Eksemplāri	139	89	52
Vērtība, EUR	1 550.71	1 061.73	683.97

Sadalījums filiāļu starpā ir vienmērīgs, mazliet lielāku uzsvāru liekot uz filiālēm pilsētas nomalēs. Grāmatu izvēli nosaka to saturiskā vērtība, pieejamība bibliotēkas krājumā, pieprasījums un iegādes iespējas citviet. Pateicoties LNB īstenotajam un VKKF atbalstītajam projektam “Rakstītāji un rakstu zīmes: latviešu autori un literatūra Latvijas bibliotēkās”, Jelgavas novada bibliotēkas varēja savus krājumus papildināt ar vērtīgu literatūru bērniem un pieaugušajiem. Vēl vērtīgākas šīs grāmatas kļuva brīdī, kad katra grāmata atrada savu lasītāju, nevis laiski iegūla plauktā. Lai ieinteresētu iedzīvotājus izvēlēties grāmatas no šīs kolekcijas, tās tika popularizētas dažādos veidos gan bibliotēkā, gan atspoguļojot sociālajos tīklos. Piemērs Ozolnieku pagasta bibliotēkas sociālie tīkli: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=839292244873695&set=a.121685116634415>

Jelgavas novada bibliotēkās lasītāko projekta ietvaros iegūto grāmatu TOP-5 ir: Džeiku E. ”Laimīgākais cilvēks uz Zemes”, Migla-Streiča M. “Sapnis par Sargeņģeli”, Belševica V. “Bille un karš”, Lapsa L. “Indija ne pa jokam” un bērnu grāmata Zīgners I. “Mazais pūķis Kokosrieksts viesojas akmens laikmetā”.

Kopuma jāteic, ka Jelgavas novada pašvaldības piešķirtais finansējums krājuma komplektēšanai salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir palielinājies. Gadu no gada pieaug jaunieguvumu skaits bērniem. Krājuma komplektēšana un norakstīšana notiek plānveidīgi un regulāri.

Lasītāji pārsvarā pieprasa jaunākās grāmatas un aktīvi lasa periodiskos izdevumus.

Pārskata periodā grāmatu krājuma apgrozība 1, bet periodisko izdevumu apgrozība 2.5. Fizisko vienību skaits uz vienu lietotāju ir 18 vienības.

Darbs ar parādniekiem

Sistemātisks darbs ar kavētājiem ir jebkuras bibliotēkas ikdiena. Pārskata gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā darbā ar kavētājiem tika izmantota BIS ALISE piedāvātā pirmstermiņa un kavētāju atgādinājumu sūtīšana. 2023. gadā tika izsūtīti 3 425 atgādinājumi kavētājiem.

Preventīvs pasākums kavētāju dinamikas uzlabošanā – pirmstermiņa atgādinājums, kas tika veidots un nosūtīts, izmantojot BIS ALISE piedāvātās iespējas. Dienu pirms nodošanas termiņa beigām tika nosūtīta informācija uz lietotāja norādīto e-pasta adresi, nodrošinot tūlītēju atgriezenisko saiti, ja lietotājs vēlējās termiņu pagarināt. Lietotājiem piedāvāta iespēja no šī pakalpojuma atteikties. 2023. gadā tika izsūtīti 7 877 pirmstermiņa atgādinājumi.

2023. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā paņemtos informācijas nesējus nodevuši 643 kavētāji, no tiem 315 to izdarījuši Aizmāršīgo lasītāju dienās. Vairākums “aizmāršīgo” jeb 420 lietotāji informācijas vienības nodevuši, ienākot bibliotēkā, bet 223 izvēlējušies tās ievietot grāmatu nodošanas iekārtā pie Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Akadēmijas ielā 26. 15 % no visiem kavētājiem izmantojuši Jelgavas pilsētas bibliotēku piedāvāto iespēju nodot informācijas nesējus ne tajā bibliotēkā, kurā tie paņemti.

Katra mēneša pēdējā ceturtdiena un 2023. gadā arī viss decembris – “Aizmāršīgo lasītāju dienas”, kad paņemtos izdevumus varēja nodot jebkurā pilsētas bibliotēkā, nemaksājot kavējuma naudu. Vissenākās nodotās grāmatas – Daņila Korecka “Piesegšanas akcija” un K. Buka, E. Rusmanes “Angļu valodas gramatika” – bija paņemtas 2009. gadā, taču atdotas arī 2016. un 2017. gadā paņemtās grāmatas. Decembrī nodotas divas grāmatas, kuru nodošanas termiņš bijis 2018. gads, – Pola Sartra grāmatas “Vārdi” un “Nelabums”. 2023. gadā tika izsūtīti 3425 atgādinājumi kavētājiem.

Par laicīgi nenodotiem informācijas nesējiem iekasēta kavējuma nauda – € 479.00.

Kā jau iepriekš tika minēts, daļa kavētāju neatdotās informācijas vienības nodeva izmantojot grāmatu nodošanas iekārtu, kas atrodas ārpus bibliotēkas telpām. Šī iekārta dod iespēju atgriezt izdevumus ārpus bibliotēkas darba laika, līdz ar to bibliotēkas apmeklētājiem tiek dotas dažādas iespējas un tās nav atkarīgas no bibliotēkas darba laika. Šādu iespēju atdot paņemtos informācijas nesējus ļoti aktīvi izmantoja arī filiālbibliotēku lietotāji, it sevišķi BJB “Zinītis”.

Jelgavas pilsētas bibliotēkām izstrādāta “Instrukcija darbam ar kavētājiem lasītāju reģistrācijas datubāzē BIS ALISE cirkulācijas modulī”. Kavētāju nenodotie izdevumi kontos glabājas 3 gadus, pēc tam tiek rekatalogizēti, izstrādāts šablons informācijai par neatdotajiem izdevumiem/kavējuma naudu. Kavētāju dati no BIS ALISE cirkulācijas moduļa lietotāju reģistrācijas datubāzes pilnībā tiek dzēsti pēc 10 gadiem.

Novada bibliotēkās nav īpašu problēmu ar parādniekiem. Jelgavas novada bibliotēku lietošanas noteikumi paredz 1 mēnešu ilgu termiņu izdevumu lasīšanai. Tas ir garš termiņš. Ja tas netiek ievērots,

lasītāji saņem atgādinājumu. Lietošanas noteikums ir arī punkts, ja lasītājs ir parādnieks, tad tas nevar izmantot arī citu bibliotēku krājumus, šie noteikumi disciplinē lasītājus, it sevišķi, skolēnus.

Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības, galvenie secinājumi pārskata periodā

Bibliotēka aktīvi strādā pie īpaši pieprasīto izdevumu komplektēšanas un trūkstozo izdevumu piekomplektēšanas, aktīvi izmantojot arī SBA iespējas, gan no filiālbibliotēkām, gan novada bibliotēkām. Ir mainīta pieeja attiecībā uz īpaši pieprasīto izdevumu komplektēšanu, uzreiz iepērkot lielāku eksemplāru skaitu (pa 2–3 eks. uz vienu nosaukumu) centrālajai bibliotēkai Akadēmijas ielā, tādējādi novēršot pārmērīgu rindu veidošanos. 2024. gadā plānots padziļināti analizēt šīs pieejas lietderību un efektivitāti rindu novēršanā.

Tā kā 2024. gadā tiek plānots pabeigt darbu pie krājuma attīstības koncepcijas atjaunināšanas, šobrīd tiek veikta padziļināta situācijas analīze ar mērķi novērtēt krājuma atbilstību katras bibliotēkas profilam un identitātei.

Tiek arī plānotas būtiskas izmaiņas grāmatu komplektēšanai krievu valodā. Šobrīd tiek komplektēti ārzemju autoru tulkojumi krievu valodā, pēc iespējas izvairoties no krievu autoru darbiem, lai mazinātu “Krievijas maigās varas” ietekmi literatūrā. Tomēr Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir nonākusi pie atziņas, ka ar to ir par maz. Tādēļ, lai izvairītos no agresorvalstu finansēšanas kara uzturēšanai Ukrainā, bibliotēka plāno atteikties no agresorvalstīs (šobrīd – Krievijas Federācijā) izdoto grāmatu komplektēšanas pilnībā, attiecinot to arī uz dāvinājumiem. Tas pats attiecas arī uz periodikas abonēšanu, kas tiek īstenots jau šobrīd. Tajā pašā laikā Jelgavas Pilsētas bibliotēka turpinās komplektēt literatūru krievu valodā, kas tiek izdotas ārpus agresorvalstīm. Taču šādu izdevumu pieejamība Latvijā šobrīd ir niecīga un neapmierina lasītāju pieprasījumu pēc daiļliteratūras krievu valodā. Paredzams, ka lielākā daļa šo lasītāju nespēs vai nevēlēsies pārslēgties uz grāmatām latviešu vai angļu valodā, tādēļ, iespējams, daļu no šīs auditorijas bibliotēka zaudēs, kas atspoguļosies izsnieguma un lasītāju skaita rādītājos. Bibliotēkai būs jādomā par jaunu, cita profila lasītāju aktīvākas piesaistīšanas.

Sekojoši līdzīgi jaunākajām tendencēm un izmaiņām klientu lasīšanas paradumos, bibliotēka arvien vairāk komplektē grāmatas angļu valodā. Iespējams, nākotnē būs nopietnāk jādomā par šo grāmatu komplektēšanas principiem. Šobrīd grāmatas svešvalodās tiek komplektētas vienā eksemplārā uz visām četrām bibliotēkām kopā, turklāt nosakot, ka grāmatu sērijas tiek komplektētas vienuviet, nevis izkaisīti starp filiālēm. Šobrīd redzama tendence skolās bērniem uzdot lasīt grāmatas angļu valodā noteiktā lappušu apjomā atkarībā no klašu grupas. Tas rada papildus pieprasījumu mūsu bibliotēkās, ko nespējam pilnvērtīgi apmierināt. Tādējādi 2024. gadā plānots papildus komplektēt bērnu un jauniešu auditorijai domātās grāmatas angļu valodā, skatoties arī no šīs perspektīvas.

Ne mazāk svarīga problēma ir kavētāju neatgrieztie iespieddarbi, kurus bibliotēka pēc noteikta laika ir spiesta norakstīt. Bibliotēkas rīcībā nav nekādu reālu iespēju atgūt savu īpašumu, tā var tikai aicināt, pierunāt atgriezt paņemto, bet ne vienmēr šāda pieeja ir efektīva. Šobrīd visvienkāršākais veids, kā atrisināt problēmu ar iztrūkstošajām grāmatām, ir to piekomplektēšana no jauna.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Katrā no četrām Jelgavas pilsētas publiskajām bibliotēkām tiek veikts darbs ar bērniem un jauniešiem, lai attīstītu un nostiprinātu paradumu apmeklēt bibliotēkas un izmantot tās mācību un atpūtas nolūkos, kā arī, lai veicinātu lasītprasmi, popularizētu kvalitatīvu literatūru, attīstītu medijpratību un kritisko domāšanu.

Katrā bibliotēkā ir pielāgotas telpas bērnu auditorijas vajadzībām, tie ir vecumam atbilstoši plaukti, noformējums, grāmatu, spēļu un citu izdevumu piedāvājums. Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis” ir specializēta bibliotēka šai mērķauditorijai ar atsevišķi izdalītām telpu zonām – pirmsskolas vecuma bērniem, sākumskolas vecuma bērniem un jauniešiem ar gan vecumam atbilstošu krājumu, gan spēcīgu brīvā laika pavadīšanai un atbilstošu interjeru.

Tabulā “Bibliotēkas pamatrādītāji” (sk. 5.1. tabulu) redzams, ka 2023. gadā palielinājušies visi visu bibliotēku darbības rādītāji. Tas pateicoties, tam, ka esam uzlabojuši sadarbību ar pilsētas skolām un arvien jaunām pirmsskolas izglītības iestādēm. Vislielākais procentuālais palielinājums izsnieguma ziņā bērniem un jauniešiem – iesaistītas PII grupiņas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā”, rīkotas Ģimenes dienas, arvien tiek vadītas dažādas tematiskās ekskursijas, izglītības iestādēm sagatavotas un izsniegtas tematiskās resursu kopas un rīkotas leļļu teātra mazizrādes.

No kopējā reģistrēto lietotāju skaita, bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam procentuālais īpatsvars vislielākais ir BJB “Zinītis” – 74 %, Pārlielupes bibliotēkā – 42 %, Miezītes bibliotēkā – 40 %, bet JPB – 32 %. Atbilstoši lasītāju sastāvam, bērnu grāmatas no kopējā krājuma vislielāko procentu daļu veido BJB “Zinītis” – 74 %, Pārlielupes bibliotēkā – 31 %, Miezītes bibliotēkā – 11 %, bet JPB – 3 %.

2023. gadā Jelgavas novadā bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam segmentā bibliotekārais aptvērums no attiecīgās mērķgrupas iedzīvotāju skaita bija 49 %. Prieccē, ka tas ir ar augošu dinamiku ne tikai gadu no gada, bet arī attiecībā pret 2019. gadu, kad aptvērums bija 48 %. Arī lietotāju skaits pieaug un ir pārsniedzis pirmspandēmijas rādītājus. Ievērojami audzis arī apmeklējumu skaits. Tomēr, aplūkojot izsniegumu skaitu, optimisms noplok. Vērtējot plašākā kontekstā, redzams, ka bērniem un jauniešiem patīk pavadīt laiku bibliotēkā, viņi labprāt apmeklē bibliotēkas rīkotos pasākumus un iesaistās aktivitātēs, bet vēlme lasīt mazinās. Kā uzsver vairāku bibliotēku vadītājas – senāk bērni no bibliotēkas devās mājās ar grāmatu kaudzīti somā, pēdējos gados – labi, ja paņem kaut vienu grāmatu. Tas nozīmē, ka lielāka uzmanība pievēršama galvenajai bibliotēkas identitātei – grāmatai un lasīšanai.

Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija attiecībā uz šo darba virzienu

2023. gads Latvijai bija nozīmīgs ar to, ka notika pāreja uz mācību procesu valsts valodā. Jau 2023. gada sākumā pie Jelgavas Pilsētas bibliotēkas vērsās Jelgavas Izglītības pārvaldes vadība ar aicinājumu bibliotēkām ar saviem krājumiem un aktivitātēm sniegt atbalstu bijušo mazākumtautību skolu skolēniem, kuriem mācību process septembrī būs latviešu valodā. Gan Jelgavas pilsētas bibliotēkas, gan skolu bibliotēkas tika mudinātas savas aktivitātes organizēt tā, lai veicinātu skolēnu lasītprasmi latviešu valodā. Lai veicinātu latviešu valodas apguvi, 2023. gadā ne Jelgavas pilsētas bibliotēkās, ne skolu bibliotēkās netika komplektētas grāmatas krievu valodā.

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, jaunieguvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu un jauniešu literatūru un lasītāju sastāvu, alternatīvo lietu komplektēšana

Jelgavas Pilsētas bibliotēka pievērš lielu uzmanību kvalitatīva krājuma veidošanai un uzturēšanai, un pastiprināti seko līdzi tendencēm bērnu un jauniešu literatūrā, cenšoties salāgot lasītāju pieprasījumu un nepieciešamību pēc kvalitatīvas literatūras bērnu un jauniešu kategorijā. Uzmanība tiek pievērsta arī skolu mācību programmām, lai saprastu, kādu literatūru skolotāji iesaka lasīt. Piemēram, skolēniem tiek uzdots lasīt grāmatas angļu valodā noteiktā lappušu apjomā, atkarībā no skolēna vecuma. Tas rada palielinātu pieprasījumu pilsētas bibliotēkās, tādēļ, komplektējot jaunieguvumus, JPB plāno mērķtiecīgi iepirkt bērnu un jauniešu literatūru atbilstoši arī šiem kritērijiem. Paralēli grāmatu un periodikas iegādei, bibliotēka krājumā iegādājas arī izglītojošas galda un video spēles, puzzles un nelielā apjomā arī mūzikas diskus. Pēc filmu DVD diskkiem pieprasījums pēdējā laikā ir krietni samazinājies, tādēļ tos iepērk reti.

Paralēli tam JPB strādā pie krājuma, jaunieguvumu, izsnieguma un apmeklējuma analīzes, lai nodrošinātu bibliotēkas profilam atbilstošu krājuma sastāvu un proporcionalitāti.

Tā kā darbs ar bērniem un jauniešiem **Jelgavas novada bibliotēkās** ir definēts kā prioritārs, tad krājuma veidošanai šai mērķgrupai tiek pievērsta pastiprināta uzmanība. 2023. gadā jaunieguvumi bērniem un jauniešiem bija par 28 % vairāk nekā 2022. gadā. Savukārt, salīdzinot ar 2021. gadu, jaunieguvumi bērniem 2023. gadā ir palielinājušies par vairāk kā 50 %. Jācer, ka šāda dinamika saglabāsies arī turpmāk. Krājums galvenokārt tiek veidots priekšroku dodot latviešu bērnu oriģinālliteratūrai. Vienlaikus komplektē arī tulkoto literatūru, uzzīņu literatūru, iecienītākie žurnāli bērniem un jauniešiem ir Ilustrētā Junioriem, Lielais Detektīvs, Avenīte, UCI – PUCI. Iespēju robežās tiek komplektētas arī dažādas attīstošās spēles dažādiem vecumiem.

Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Jelgavas pilsētas bibliotēkas nodrošina jebkuras pilsētas izglītības iestādes pieprasījumu pēc izglītojošām un informatīvām nodarbībām un ekskursijām.

Papildus bibliotēkas iepazīšanās ekskursiju piedāvājumam, skolēni nereti tiek aicināti piedalīties arī citās izglītojošās nodarbībās, piemēram, Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas audzēkņiem tika novadīta atsevišķa nodarbība pasākumu cikla “Tējnīcā pie Allunan Indriķ” ietvaros.

2023. gada sākumā jaunrades namā “Junda” jaunatnes organizācijas “*Yoth Empowerment*” organizēta pasākuma ietvaros izglītības iestāžu audzēkņiem tik novadītas divas nodarbības par literatūru.

JPB Reģionālā bibliotēkā mācību nodaļa veic mērķētu izglītojošo darbību, pasniedzot dažādas nodarbības gan pieaugušajiem, gan bērniem un jauniešiem. Nodarbības tiek rīkotas gan bibliotēkas telpās, gan izglītības iestādēs, gan arī attālināti. Zemāk esošajā tabulā (sk. 7.1. tabulu) apkopotas nodarbības skolēniem un studentiem virtuālo prasmju attīstīšanai un lasītveicināšanai.

7.1. tabula

Nodarbības skolēniem un studentiem virtuālo prasmju attīstīšanai un lasītveicināšanai

Nodarbības temats	Dalībnieki	Dalībnieku skaits	Norises vieta
Pozitīvie varoņi latviešu literatūrā.	Ozolnieku vsk. 7.a klase	17	ZOOM platformā
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Jelgavas Amatu vsk. 6., 7., 8., 9. kl.	40	JPB mācību klase
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Jelgavas Amatu vsk., pavāri, 2. kurss	11	JPB mācību klase
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Jelgavas Amatu vsk., frizieri, 2. kurss	5	JPB mācību klase
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Ukraiņu bērni no Jelgavas Amatu vsk.	5	JPB mācību klase
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Jelgavas Tehnoloģiju vidusskola, 5. c klase	30	JPB mācību klase
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām. Praktiskas nodarbības (80 min. nodarbības katrai klasei)	Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija, 11. vid (29) un 12. soc (25) klases	54	Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām. Praktiskas nodarbības (80 min. nodarbības katrai klasei)	Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija, 12. kom (27) un 11. soc (31) klases	58	Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām. Pozitīvie varoņi latviešu literatūrā.	Jelgavas Tehnoloģiju vidusskolas 11.a klase	26	JPB mācību klase

Digitālās prasmes Zaļākai Latvijai.	Jelgavas 4.sākumskolas 3.klase	28	BJB "Zinītis"
Latviešu valoda ukraiņiem.	Ukraiņu bēgļi	3	JPB nozaru abonements
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija, 9. ib klase	25	JPB mācību klase
Dzimtas izpēte.	Jelgavas Tehnoloģiju vidusskola, 8. b klase	26	JPB K. Barona zāle
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Kalnciema vidusskolas 11. un 12. klase, 4 skolotāji	43	Kalnciema vidusskola
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām. Latvijai un Jelgavai veltītās virtuālās izstādes ieskats.	Jelgavas Amatu vidusskola, 1. kursa frizieri	20	JPB K. Barona zāle
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Jelgavas Amatu vidusskola, 7., 8. klase	28	JPB K. Barona zāle
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Jelgavas Amatu vidusskola, 9. klase	32	JPB K. Barona zāle
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Jelgavas Amatu vidusskola, 1. kursa montāžas darbu atslēdznieki	4	JPB mācību klase
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija, 10. vid., 10. soc., 11. vid., 11. soc. kl.	102	Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	LBTU studenti	17	JPB
Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Jelgavas Amatu vidusskola, 1. kursa virtuves darbinieki	4	JPB

Savukārt Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā "Zinītis" pieprasīts pakalpojums ir Veloskola, kurā skolēni no 10 gadu vecuma tiek izglītoti Ceļu satiksmes noteikumos. Nodarbības vada bibliotēkas vadītāja, kas, izmantojot CSDD vietni berniem.csdd.lv, bērniem palīdz apgūt nepieciešamos tematus, sekmīgai eksāmenu kārtošanai. Bibliotēkai kopš 2019. gada ir sadarbības līgums ar CSDD un tiesības bibliotēkā pieņemt Velosipēda vadītāja kvalifikācijas eksāmenu. 2023. gada skolēnu brīvlaikos 194 skolēni apguva Ceļu satiksmes noteikumus un 186 sekmīgi nokārtoja Velosipēda vadītāja kvalifikācijas eksāmenu.

Tieši tāpat kā pieaugušie, arī bērnu un jauniešu mērķgrupā, katrs jaunais **Jelgavas novada bibliotēkas lietotājs** pierakstoties saņem informāciju par bibliotēkas pieejamiem pakalpojumiem, tiek iepazīstināts ar grāmatu krājuma izvietojumu un bibliotēkas lietošanas noteikumiem. Apmeklētājiem, sākot ar 7. klasi tiek piešķirti autorizācijas kodi, lai varētu attālināti piekļūt Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogam, izvēlēties un rezervēt vajadzīgo grāmatu. Jaunāko klašu skolēniem tiek skaidrots par

drošu interneta vidi, virtuāliem uzbrukumiem internetā. Ar katru bērnu notiek individuālas konsultācijas. Uzziņu informācijas darbā tika izmantots uzziņu literatūras krājums, piedāvātas arī datubāzes. Izstrādājot projektu un zinātniski pētnieciskos darbus, informācijas meklēšanai tiek popularizētas enciklopēdijās, vārdnīcās, periodika gan drukātā, gan e-vidē. Organizējot pasākumus mazākajiem bērniem, grāmatu iepazīšana tiek kombinēta ar dažādām radošām aktivitātēm. Kā veiksmīgi piemēri minami tradicionālie “Ģimeņu rīti” sestdienās Ozolnieku un Jaunsvirlaukas pagasta Vecsvirlaukas bibliotēkās.

Nav noslēpums, ka bibliotēkas ir aktīvākas darbā ar pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem, bet ne mazāk svarīgi ir fokusēt uzmanību uz pusaudžu un jauniešu vecuma lasītājiem. Ar šīm mērķgrupām izcili strādā Lielplatones bibliotēka, Valgundes pagasta Valgundes bibliotēka. Atnākot vasarai Lielplatones pagasta pusaudži ar nepacietību gaida jau par leģendu kļuvošo “Nakti bibliotēkā”. Visas nakts garumā tīņiem ir sagatavotas dažādas aktivitātes – stāstu stāstīšana, grāmatu fragmentu lasīšana, anekdošu stāstīšana, spēļu spēlēšana un desu cepšana ugunskurā. Savukārt Valgundes bibliotēka, lai piesaistītu vidusskolas vecuma jauniešus, sadarbībā ar Kalnciema vidusskolu, Tīreļu bibliotēku, Kalnciema pagasta bibliotēku un Kalnciema muzeju 2023. gadā organizēja pasākums “Vēsture ir sākums...” kura laikā jaunieši tika aicināti lasīt grāmatas ar vēsturisku saturu un iepazīt savas tuvākās apkārtnes vēsturi. Noslēgumā 10. un 11. klašu jaunieši prezentēja interesantāko, izlasīto vēstures ievirzes grāmatu.

Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” 2023. gads iesākts ar **“Čaklāko lasītāju sveikšanas pasākumu”** (<https://saite.lv/GtAX>), kurā tika godināti 10 visvairāk grāmatu izlasījušie bērni. Par veiksmīgu šo pasākumu uzskatām, jo redzam, ka lasītāji jūtas īpaši un ievēroti. Pasākuma laikā mēs pasakām paldies ģimenēm par to, ka viņu ikdienas gaitās ir vieta bibliotēkas apmeklējumam un kopīgai brīvā laika pavadīšanai ar bērniem, veicinot viņos jēgpilnu ieradumu – apmeklēt bibliotēkas gan informācijas iegūšanai, gan jaukai brīvā laika pavadīšanai.

Jau vairākus gadus bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis” atbalsta Zvaigzne ABC konkursu **“Lasīšanas stafete”** un šogad arī izdevniecības “Latvijas mediji” lasīšanas konkursu **“Grāmatons”**, atsevišķi izliekot vajadzīgās grāmatas un konkursu nolikumus, un aicinot savus lasītājus aktīvi iesaistīties. Bibliotēku nozares stratēģijas (2023–2027) 9. rīcības virziens ļoti sasaucās ar katras mūsdienu bibliotēkas pamatuzdevumiem. Atbalstot lasīšanas konkursus, lasīšanas veicināšanas programmas “BJVŽ”, “Grāmatu starts”, rīkojot “Latvijas Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības, ikreiz ekskursijās bērniem lasot priekšā grāmatas, mēs veicinām lasītprieku, dažādu kultūru izpratni un popularizējam grāmatniecību, atbilstoši **Bibliotēku nozares stratēģijas 9. rīcības virziena 1. uzdevumam.**

Jelgavas pilsētas bibliotēkas katru gadu piedalās lasīšanas veicināšanas programmā **“Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”**, iegādājoties ieteikto grāmatu kolekciju un popularizējot to lietotājiem. Grāmatu kolekcija tiek izlikta atsevišķā plauktā un bibliotēkas darbinieki informē lietotājus par iespēju iesaistīties programmā. Bibliotēkas lietotāju reģistrācijas datubāzē pievienots atlasē nosacījums, kuru aizpildot, var atlasīt “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas dalībniekus”.

7.2. tabula

“Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” iesaistīto dalībnieku skaits

Bibliotēka	JPB	BJB “Zinītis”	Miezītes bibliotēka	Pārlielupes bibliotēka
Žūrijas dalībnieku skaits 2023. gadā	51	60	10	12

Bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis” sadarbībā ar PII “Ķīpari” “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā 2023” iesaistīja 47 bērnus 5+ kategorijā, kas apmeklēja bibliotēku un čakli lasīja kolekcijas grāmatas arī PII un pildīja vērtējuma anketas, kā arī 13 bibliotēkas lasītājus (<https://saite.lv/TTCV>).

Tā kā atsevišķas pilsētas izglītības iestādes arī iesaistās šajā programmā, ir diezgan grūti potenciālajiem dalībniekiem pamatot, kādēļ būtu jāiesaistās un jāaizpilda anketas tieši Jelgavas pilsētas bibliotēkās. Izglītības iestādēs dažreiz mēdz programmā ietvertās grāmatas piedāvāt kā ieteicamo literatūru skolēnu brīvlaikam, kad nedarbojas arī to bibliotēkas. Līdz ar to, rodas diezgan neviennozīmīga situācija, kurā zaudētājas ir pilsētas publiskās bibliotēkas, jo tām nav iespēju piedāvāt bonusus (piemēram, saņemt vērtējumu literatūras stundā). Ņemot vērā arī apstākli, ka netālu no Jelgavas Pilsētas bibliotēkas atrodas bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis”, tika izlemts, ka Jelgavas Pilsētas bibliotēka 2024. gadā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā” neiesaistīsies.

Ikgadējā lasīšanas veicināšanas LNB Atbalsta biedrības projektā “Grāmatu starts”, ko bibliotēkas organizē kā “Mazo pūcēnu skoliņu” trīsgadnieki ar saviem vecākiem iepazīna bibliotēkas, grāmatu pasauli, darbojās radoši un pavadīja laiku divās interesantās nodarbēs katrā no Jelgavas pilsētas bibliotēkām (<https://saite.lv/qiZH>). Trešā, noslēdzošā, tikšanās reize Jelgavas Pilsētas bibliotēkas, bērnu un jauniešu bibliotēkas “Zinītis”, Miezītes un Pārlielupes bibliotēku 40 mazajiem pūcēniem izvērtās par aizraujošu piedzīvojumu. Vispirms viņi tikās ar lielo pūci un saņēma īpaši veidotu “Grāmatu starta” pūču komplektiņu – mugursomu, lasāmgrāmatu, mīļlietiņu un noderīgu materiālu vecākiem par lasīšanu un, tad dejoja un rotaļājās kopā ar animatoru Maršalu no “Ķepu patruļas”.

2023. gads mūsu bibliotēku vēsturē paliks atmiņā ar bibliotekāru veidotām leļļu teātra mazizrādēm, kas viennozīmīgi bija apmeklētākie lasītveicināšanas pasākumi visās bibliotēkās. 2023. gada pavasarī Pārlielupes bibliotēkas vadītāja Aiga Volkova kopā ar Miezītes bibliotēkas vadītāju Lieni Vesperi iestudēja leļļu teātra mazizrādi “Kur ņemt vienu apkampieni” pēc Deivida Mellinga grāmatas ar tādu pašu nosaukumu motīviem. Pēc izrādes bibliotekāri ar bērniem un pedagogiem iepazīna un

izmēģināja dažādus apkampienu veidus, un piedalījās radošajās darbnīcās. Izgatavotā skatuve mēnesi atradās katrā pilsētas bibliotēkā, kur apmeklējumam varēja pieteikties izglītības iestāžu klases vai PII grupas (<https://saite.lv/FXqk>). Tabulā (sk. 7.3. tabulu) redzama mazizrādes apmeklējumu statistika.

7.3. tabula

Mazizrādes “Kur ņemt vienu apkampienu” skatītāju skaits

Bibliotēka	JPB	BJB “Zinītis”	Miezītes bibliotēka	Pārlielupes bibliotēka	Kopā
Izrāžu skaits	10	16	17	27	70
Skatītāju skaits	208	406	375	566	1 555

Praksē darbam ar bērniem, Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” trīs nodarbības pēc izrādes vadīja divas LU SZF Informācijas pārvaldības 1.kursa studentes Simona Miezīte un Elīna Ļitvinova (<https://saite.lv/PRgq>).

Mazizrāde tika rādīta arī Jelgavas 4. vidusskolas Grāmatu svētkos, kur piedalījās skolas čaklāko grāmatu lasītāju 1. a un 1. b klase. Pēc mazizrādes noskatīšanās bērni varēja piedalīties rotaļā un apmeklējuma nobeigumā veidot radošu darbiņu. Projekts bija plaši apmeklēts un pieprasīts gan no skolām, gan bērnudārziem. Varam izdarīt secinājumu, ka, lai gan teātra iestudēšana nav gluži bibliotēkas pamatfunkcija, tas ir labs veids, kā bērniem iepazīt bibliotēku un veicināt lasītprieku. Kā arī, lai nodrošinātu atgriezenisko saiti, katram bērnam, tika sagatavota aploksne, kuru nodot vecākiem. Aploksnē bija aicinājums apmeklēt bibliotēku, bibliotēkas piedāvājuma apraksts un bibliotēkas reģistrācijas kartiņa.

Jau par tradīciju kļuvis, ka ik pa laikam Jelgavas Pilsētas bibliotēka rīko Ģimenes dienas. 2023. gada aprīlī norisinājās **Pavasara Ģimenes diena**. Bērni kopā ar vecākiem varēja darboties radošajās darbnīcās, noskatīties bibliotekāru izveidoto un nospēlēto mazizrādi pēc Deivida Mellīnga grāmatas “Kur ņemt vienu apkampienu?”, iepazīt bibliotēkas telpas, izspēlējot spēli, kurā bija jāatrod bibliotekāru iepriekš paslēptie rotaļu lāči. Dažāda vecuma apmeklētāju interesi piesaistīja *Laboratorium.lv* Zinātniskais teātris, kas deva iespēju eksperimentējot atklāt aizraujošo zinātnes pasauli. Šajā Ģimenes dienā bija ļoti liels apmeklējums – 777. No tiem 36 apmeklētāji nebija bijuši iepriekš Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un pierēģistrējās par lietotājiem. Ģimenes dienas aktivitātes var vērot šeit: <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.602119255294481&type=3>

Iedvesmojoties no pirmās mazizrādes panākumiem, Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkas kolektīvs sākumskolas vecuma bērnu auditorijai sagatavoja **leļļu teātra mazizrādi pēc Dainas Tabūnas grāmatas “Lasis Stasis un Atlasijas okeāns” grāmatas motīviem un izglītojošu nodarbību par upju un okeānu iemītniekiem un ūdens piesārņojumu** (<https://saite.lv/CfPn>).

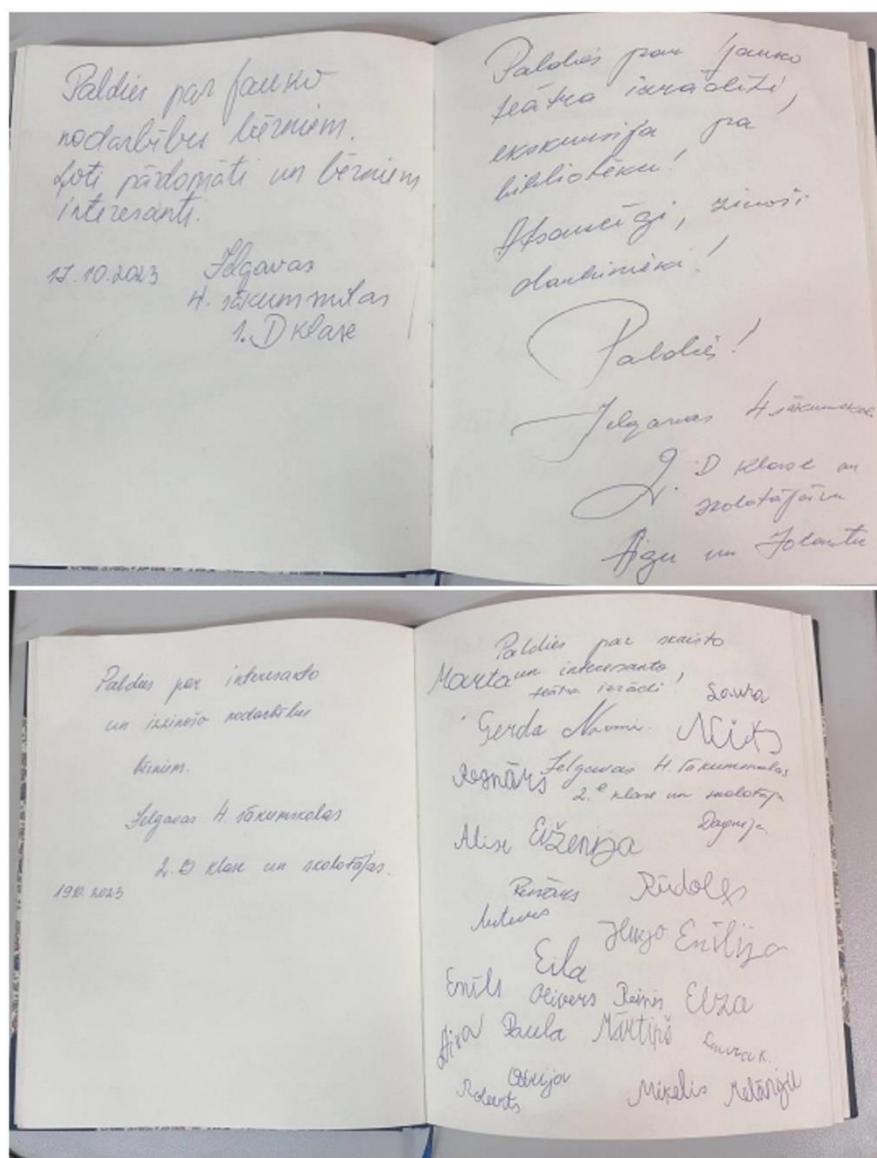
Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un Pārlielupes bibliotēkā pēc izrādes skatītājiem bija uzdevums mēģināt attīrīt Latvijas upes no atkritumiem un zivju/dzīvnieku sugām, kuras mūsu ūdeņos nav sastopamas. Pēc tam bibliotekāri iepazīstināja bērnus ar bibliotēkas pakalpojumiem, telpām, iespējām, tika izdalīti informatīvi bukleti un noslēgumā tika dots brīvais laiks bibliotēkas Bērnu stūrītī.

7.4. tabula

Mazizrādes “Lasis Stasis un Atlasijas okeāns” skatītāju skaits

Bibliotēka	JPB	BJB “Zinītis”	Pārlielupes bibliotēka	Kopā
Izrāžu skaits	8	11	12	32
Skatītāju skaits	203	472	236	911

Bērni un pedagogi bija ļoti apmierināti ar izrādi un tai sekojošo darbošanos, par ko liecināja mutiskās pateicības un labie vārdi Jelgavas Pilsētas bibliotēkas atsauksmju grāmatā (sk. 7.1. attēlu).

7.1. att. Pateicības Jelgavas Pilsētas bibliotēkas atsauksmju grāmatā

Smeļoties iedvesmu no D. Tabūnas iepriekšminētās grāmatas, Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā tika rīkota **tematiskā Ģimenes diena par ilgtspējību**, kurā ģimenēm ar bērniem tika rādīta mazizrāde, sadarbībā ar “Zaļo jostu” un “Zero Waste Latvia” rīkoti konkursi, radošās darbnīcas, lekcija, organizēta tikšanās ar D. Tabūnu un citas aktivitātes (<https://saite.lv/mMDW>).

Jelgavas pilsētas bibliotēkās tika realizēts **VKKF projekts “Rakstīta vārda pēdās”** un tā ietvaros uz tikšanos ar lasītājiem bibliotēkā “Zinītis” tika aicināts **Dzintars Tilaks**, kas Jelgavas Centra pamatskolas 5.klašu skolēniem saistošā veidā stāstīja par savu grāmatu tapšanu un ilustrēšanu, kā arī darbu LR radioteātrī (<https://saite.lv/VAcE>).

Miezītes bibliotēka jūnija sākumā organizēja pasākumu **“Grāmatu svētki”**, kurā liela uzmanība tika pievērsta arī bērnu auditorijai. **Ar bērniem tikās rakstniece un grāmatas “Kur es biju, kad es nebiju, jeb Montes stāsts” autore Renāte Bērante**. Kā arī bija dažādas radošās aktivitātes un rotaļas (<https://saite.lv/zHYd>).

Par tradīciju kļuvusi **Jelgavas valstspilsētas priekšsēdētāja Andra Rāviņa tikšanās** ar bērniem Bibliotēku nedēļas ietvaros. Šajā gadā A. Rāviņš bērnu un jauniešu bibliotēkā tikās ar PII “Ķipari” grupas “Lāsītes” bērniem un lasīja grāmatu P. Bentlija grāmatu “Zaķēnam patīk lasīt” (<https://saite.lv/Jiio>).

Jelgavas Pilsētas bibliotēka maijā savas durvis vēra arī **Muzeju naktī** (<https://saite.lv/YHHj>). 2023. gada tēma bija *Radīšana*, līdz ar to bibliotēka piedāvāja saviem lietotājiem interesantu piedāvājumu. Kā jau ierasts, nodarbošanos varēja atrast dažāda vecuma apmeklētāji. Atskaites gadā Muzeju nakts pasākumu vadīšanā iesaistījās brīvprātīgie jaunieši. Viņi darbojās spēļu istabā, kur apmeklētāji varēja izmēģināt daudzveidīgās Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājumā esošās spēles un rotaļlietas, darbojās kopā ar bērniem, kamēr vecāki skatījās bibliotēkas sarūpēto Vilces amatiereteātra izrādi un klausījās muzikālo priekšnesumu. Kā jau ierasts, bibliotekāri piedāvāja mazajiem apmeklētājiem arī radošās darbnīcas un konkursus. Muzeju naktī bibliotēku apmeklēja 230 apmeklētāji.

Viena no interesantākajām aktivitātēm mazajiem bērniem Miezītes bibliotēkā pārskata periodā bija PII “Kāpēcīši” apmeklētais pasākums **“Barikādes 1991”**. Šeit bērniem saprotamā veidā Ēriks Grīnevičs izstāstīja par 1991. gada barikādēm, par to nozīmi Latvijas brīvības atgūšanā. Pēc Ē. Grīneviča interesantā stāstījuma bērni varēja izjust, kā tas ir, kad jāvalkā gāzmaskas un kādos gadījumos tās lieto (<https://saite.lv/xmKV>).

Raugoties uz **Jelgavas novada bibliotēkām** kopumā, secināms, ka bibliotēkas pievērš uzmanību lasīšanas veicināšanai, jo šo darba virzienu daudzas bibliotēkas definējušas kā prioritāru. 13 pagastu un 6 novada skolu bibliotēkas piedalījās programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Savukārt, lasīšanas veicināšanas programmā pirmskolas vecuma bērniem “Grāmatu starts” – “Mazo pūcīšu skola” savus mazos lasītājus iesaistīja 10 pagastu bibliotēkas. Jau vairākus gadus tiek īstenots VKKF projekts

“Tikšanās ar bērnu autoriem Jelgavas novadā”. Pārskata periodā 7 bibliotēkās viesojās bērnu grāmatu autori I. Zēriete, A. Vanaga, I. Samauska, S. Lūsiņa, I. Zamdere, E. Gulbe.

Vilces pagasta Vilces bibliotēka gadu no gada darbojas programmā “Latvijas Nacionālā Skaļās lasīšanas sacensība” 2023.gadā Vilces bibliotēka sadarbībā ar Vilces pamatskolu iepazīstināja 5.klasi ar informāciju par šo konkursu. 1. kārtā piedalījās 13 dalībnieki, no kuriem finālā izvirzījās 10 dalībnieki. 2. konkursa kārtā jeb reģionālās sacensības notika 29. maijā Jelgavas Bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”. Par Jelgavas reģiona čempionu kļuva Vilces pamatskolas skolēns Kristians Klemers, kurš startēja 3. konkursa kārtā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā 30. septembrī.

Apzinoties, cik būtiski ir bērnus ne tikai iesaistīt dažādās lasīšanas aktivitātēs, bet arī novērtēt un motivēt, Vilces bibliotēkas čaklākajiem lasītājiem kā balva tika organizēta ekskursija uz Pastariņa Muzeju un Jaunpils bibliotēku. Bērni un jaunieši apmeklēja Jaunpils bibliotēkas bērnu un jauniešu nodaļu un iepazīnās ar bibliotēku. Bibliotēkas darbinieces vadīja *Kahoot* Viktorīnas jauniešiem. Mazākie bērni darbojās radošajā darbnīcā. Pastariņa muzejā bērni un jaunieši apmeklēja Ziemeļkurzemes lauku sētu un paciemojās Pastariņa Pasaulē. Orientēšanās brīvdabas ekspozīcijā, iepazīstot Ernestu Birznieku Upīti, radošā darbnīca – maizes cepšana un sviesta kulšana bija neparasts izaicinājums gan lieliem, gan maziem. Rotaļas un sportiņš Ernesta Birznieka Upīša gaumē īpaši iepriecināja visus bērnus. Viss vainagojās ar draudzīgu pikniku muzeja pagalmā.

Savukārt, “Latvijas Nacionālā Skaļās lasīšanas sacensība” 2. kārtas dalībniekiem balva bija ekskursija uz Ziedoņa klases Izlaušanās spēli. Vilces pamatskolas 5., 6., 7. klases skolēni iepazīna Ziedoņa biogrāfiju viktorīnas veidā, spēlēja izlaušanās spēli par pamatu ņemot Imanta Ziedoņa “Krāsainās pasakas”. Savukārt Vilces bibliotēka saņēma I. Ziedoņa fonda “Viegli” grāmatu dāvinājumu.

Kā veiksmīgs piemērs lasīšanas veicināšanā minams ikgadējais pasākums “Dzejas dienas bērniem”, kura ietvaros Kalnciema pamatskolas 1.-5.klašu skolēni tiek ar dzejniekiem. 2023. gadā dzejas dienās ar bērniem tikās dzejniece, novadniece Rasma Urtāne. Bērni uzzināja kā top viņas dzejoļi un grāmatu ilustrācijas.

Sadarbība ar izglītības iestādēm

Atsaucoties LNB Bērnu literatūras centra aicinājumam Jelgavas reģionā organizēt “Latvijas Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības”, sesto gadu pēc kārtas tika rīkots reģiona fināls, kurā sacentās 11 piekto klašu skolēni no Jelgavas 4. sākumskolas, Pārlielupes pamatskolas, Elejas vidusskolas un Vilces pamatskolas. Trešo gadu pēc kārtas uzvarētāja gods un čempiona tituls tika Vilces pamatskolas skolēnam Kristianam Klemeram. Šādi panākumi gūti, pateicoties atbildīgam latviešu valodas un literatūras skolotājas Skaidrītes Vanagas un Vilces pagasta bibliotēkas vadītājas Regīnas Deksnas darbam. Šo ieguldīto darbu novērtēja arī “Ziedoņa klases” vadītāja Elizabete Pavlovska, otro gadu pēc kārtas Vilces pamatskolai piešķirot dāvanu – iespēju spēlēt izlaušanās spēli “Blēņas un pasakas”.

Jelgavas reģiona sacensību uzvarētāju izraudzījās žūrija, kuras sastāvā bija “Ziedoņa klases” vadītāja E. Pavlovska, Ādolfa Alunāna Jelgavas teātra vadītāja Dace Vilne un Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkas “Zinītis” vecākā bibliotekāre Baiba Jaunzeme. Jelgavas reģionā sacensību pirmajā kārtā skolās piedalījās 177 skolēni, bet 288 skolēni tās vēroja. Pirmo kārtu rīkoja arī Ozolnieku vidusskola, tajā piedalījās septiņi skolēni, tomēr uz reģiona finālu nevarēja ierasties (<https://saite.lv/Fxha>; <https://saite.lv/daTc>). Sacensību koordinatore ir Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkas “Zinītis” vadītāja Baiba Karčevska.

Eiropas rakstnieku dienas ietvaros bibliotekāres no bērnu un jauniešu bibliotēkas “Zinītis” viesojās PII “Ķīpari”, lai 100 iestādes bērņus iepazīstinātu ar jauno latviešu bērnu rakstnieka Edgara Dūmiņa grāmatu “Divi rūķīši”.

Maija beigās Aizupes pamatskolas 3.a un 3.b klasei Miežītes bibliotēkā tika organizēta spēle “Izglāb bibliotekāru”. Spēles mērķis ir palīdzēt bērņiem izvēlēties literatūru lasīšanai vasaras mēnešos. Šī spēle tapusi sadarbojoties bibliotēkai ar Aizupes pamatskolas latviešu valodas skolotāju. Tas ir likumsakarīgi, jo vasarā skolas bibliotēka bērņiem slēgta un bērņi vasarā lasāmo ieteicamo literatūru nāk un meklē publiskajā bibliotēkā (<https://saite.lv/qsYN>).

Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Veiksmīga sadarbība ar Jelgavas Izglītības pārvaldi, organizējot ikgadējos Dzejas dienu pasākumus. Tiek organizēti izglītības iestāžu audzēkņu priekšnesumi un dalība Dzejritenī.

Šogad esam uzlabojuši sadarbību ar pilsētas skolām. Jelgavas Izglītības pārvalde iniciēja Jelgavas bērnu bibliotēkas vadītājas Baibas Karčevskas un Jelgavas skolu direktoru un metodiķu tikšanos, kurā B. Karčevska prezentēja **sadarbības iespējas ar bibliotēkām, prezentējot bibliotēku pakalpojumus atbilstoši *Skola2030* mācību jomām, ar uzsvāru uz lasītprieka veicināšanu**. Pēc šīs tikšanās bērnu un jauniešu bibliotēkā ievērojami palielinājās tematisko ekskursiju apmeklējums un skolotāju interese par bibliotēkas aktivitātēm. **2023. gadā ekskursijās bērnu un jauniešu bibliotēkā viesojušies 916 bērņi un 87 pedagogi** (<https://saite.lv/kUYo>). Sadarbības piemēri:

- **Tematisko ekskursiju** (prezentācija) “**Visums**” apmeklēja 161 skolēns un 10 pedagogi no Jelgavas Tehnoloģiju vidusskolas (<https://saite.lv/OWqA>; <https://saite.lv/WWZL>) un PII “Sprīdītis” sagatavošanas grupa;
- PII “Zemenīte” grupu “Margrietīņas” un “Krokusiņi” bērņi tēmu *Latvijas Nacionālie parki* iepazīna, apmeklējot ceļojošo izstādi “Ķemeru Nacionālā parka bagātības” (<https://saite.lv/kuZd>);
- Reizi mēnesī PII mainās temati, ko apgūst bērņi un vairākas PII pēc nepieciešamības no bibliotēkas pasūta **tematiskās resursu kopas**, kuras savā iestādē lieto visu mēnesi. Šādi

2023.gadā esam izsnieguši **253 eksemplārus** PII “Gaismiņa”, “Pūčuks”, “Zemenīte”, “Kamolītis”, “Pasaciņa”, PPII “Mācos mācīties”;

- **Dzimtās valodas dienas ietvaros** bibliotēkā un izglītojošu nodarbību viesojās 48 Jelgavas Centra pamatskolas skolēni un 2 pedagogi (<https://saite.lv/KNNp>);
- Lai vairotu izpratni par bibliotēkām un veicinātu lasītprieku, bibliotēkā viesojās Jelgavas 4. sākumskolas 2. klase un piedalījās atjautības spēlē “Lasītprieka ekspedīcija” (<https://saite.lv/xWZq>);
- **Drošāka interneta dienas** ietvaros bibliotēkā tika rīkota prezentācija pirmsskolas vecuma bērniem par drošības jautājumiem plašajā tīmeklī, kuru apmeklēja PII “Pasaciņa” grupiņas. Prezentācijā tika izmantoti Drossinternets.lv materiāli (<https://saite.lv/kgHI>);
- **Erasmus + projekta ietvaros dienu bibliotēkā** (aktivitātes sagatavoja bibliotekāri) pavadīja 12 Jelgavas 4. sākumskolas skolēni ar skolēniem no Itālijas, kas bibliotēku iepazīna orientēšanās spēlē un pildot dažādus uzdevumus – mēles mežģi latviešu un itāļu valodā; *Black poetry* aktivitāte un galda spēles (<https://saite.lv/LRMe>);
- **Digitālās nedēļas ietvaros** iepazīt tēmu “Digitālās prasmes ilgtspējai un Zaļākai Eiropai”, bija ieradušies Jelgavas 4.sākumskolas 3.klases skolēni (<https://saite.lv/GUoB>);
- Jelgavas Centra pamatskola viesojās bibliotēkā tematiskajā ekskursijā “Profesijas” un:
  - uzzināja par profesijām, kas nu jau ir izzudušas;
  - diskutēja par mūsdienu profesijām, kas nākotnē varētu izzust;
  - uzzināja par digitālo spēli “Kļūšu par profesionāli” (parprof.lv);
  - iepazīna dažādas profesiju klasifikācijas;
  - izpētīja grāmatas par neparastām profesijām (<https://saite.lv/rgkY>);
- Atsaucāmie **Jelgavas Centra pamatskolas un Jelgavas Daudzbērnu ģimeņu biedrības** aicinājumam atbalstīt **izaicinājumu “Atrasts un izmēģināts Jelgavā”**, bibliotēkas pagalmā piedāvājot izpildīt atjautības uzdevumus no dažādām grāmatām. Pasākumu apmeklēja vairāk kā 470 skolēni, pedagogi un vecāki (<https://saite.lv/bchl>);
- **Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas 10. klašu skolēni** atsaucās aicinājumam tikties ar LBTU Tehnoloģiju un zināšanu pārneses nodaļas vadītāju **Sandru Muižnieci-Brasavu**, kas stāstīja par iepakojumu veidiem, ražošanu un to ietekmi uz dabu un demonstrēja Jelgavā izstrādātu iepakojumu ēdiena sildīšanai (<https://saite.lv/CKan>);
- **Arī Jelgavas 5. vidusskola un Jelgavas Centra pamatskola vasaras nometnes ietvaros** labprāt dienaskārtībā iekļauj bibliotēku apmeklējumu ar topošajiem pirmklasniekiem, savukārt **Valodas nometnes ietvaros Jelgavas 5. vidusskola** uz bibliotēku nāk ar 2.–3. klases skolēniem, lai praktizētu latviešu valodas lietošanu un izglītojošu spēļu un grāmatu apskati. (<https://saite.lv/TaqB>);

- **Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros** bibliotēku apmeklēja Jelgavas 4. sākumskolas 1. klase (<https://saite.lv/tcda>);
- Kā pateicību par aktīvu sadarbību, Jelgavas 4. sākumskolas skolēniem ar lasīšanas traucējumiem, bērnu un jauniešu bibliotēkā tika organizēta **kanisterapijas nodarbība sadarbībā ar biedrību “HP Canis Latvia”** (<https://saite.lv/nDGh>), savukārt Pārlielupes bibliotēkā nodarbība novadīta Jelgavas pamatskolas “Valdeka” – attīstības centra bērniem (<https://saite.lv/DmDH>).

Pārlielupes bibliotēkā pirms Ziemassvētkiem tika organizēts Ziemassvētku lasījums (Ziemeļvalstu literatūras nedēļas “Ziemassvētki ziemeļvalstīs” pēc S. Nordkvista grāmatas “Ziemassvētku putra” motīviem). Pasākuma laikā bērni tika iepazīstināti gan ar ziemeļvalstu Ziemassvētku tradīcijām, rotaļām un dejām, kā arī nodrošinātas radošās aktivitātes (<https://saite.lv/iXDI>).

Bibliotekāri ir sadarbības partneri pedagogiem un gidi bibliotēkas resursos. Šobrīd gan skolu, gan pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogi daudz drosmīgāk interesējās par iespējām sadarboties un dažādus mācību tematus aplūkot ārpus izglītības iestādes – bibliotēkas telpās. Tādēļ varam apgalvot, ka Bibliotēku nozares stratēģijas (2023–2027) 6. rīcības virziena 6. uzdevums tiek sekmīgi pildīts.

Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

Kopš 2019. gada turpinās sadarbība ar **CSDD Veloskolas organizēšanā**. 2023. gada skolēnu brīvlaikos **194 skolēni apguva Ceļu satiksmes noteikumus** un 186 sekmīgi nokārtoja Velosipēda vadītāja kvalifikācijas eksāmenu.

Sadarbojoties ar **LNB Bērnu literatūras centru** bibliotēka piedalās lasīšanas veicināšanas programmās, lai popularizētu lasīšanu un literatūru, kā arī bibliotekāri apmeklē dažādus tālākizglītības seminārus. Sadarbojoties ar LNB Bērnu literatūras centru un Jelgavas pilsētas un novada skolām, veiksmīgi tiek realizētas **Latvijas Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensības**. 2023. gadā sacensībām izdevās piesaistīt arī vairākus atbalstītājus, kas veidoja dalībnieku balvu fondu. **Ziedoņa klases** vadītāja **Elizabete Pavlovskā**, kas piedalījās žūrijas darbā, piešķīra specbalvu – izlaušanās spēli “Blēņas un pasakas” Rīgā vienam klases kolektīvam; dāvanas dalībniekiem sarūpēja, **SIA “Chocolette Confectionary” RED šokolāde un SIA “Kanciers”**.

Kā brīvprātīgais **RTU pasniedzējs Toms Kreicbergs** 2023. gadā 5 sestdienas Jelgavas bērnu bibliotēkā ar skolēniem spēlēja šahu. Interese par šo iespēju bija (8 skolēni), tomēr darba dēļ T. Kreicbergs vairs nevarēja ierasties sākot no septembra. Novērojām, ka bez pieaugušā skolēni, kas līdz tam nāca spēlēt šahu, savā starpā tomēr vairs nespēlēja.

Divas izglītojošas ceļojošās izstādes no **Ķemeru Nacionālā parka dabas centra “Meža māja”** bija apskatāmas Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā.

Tāpat par godu Eiropas Rakstnieku dienai no “**Europe Direct**” informācijas centra Jelgavā saņēmām ceļojošo grāmatu izstādi par Pepiju Garzeķi.

Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā apmeklētājiem bija apskatāma **VSIA Slimnīca “Ģintermuiža”** Ilgstošās aprūpes klientu radošos darbu izstāde, kas bija tapuši no otrreiz pārstrādājamiem materiāliem – plastmasas pudelēm, kartona, stikla pudelēm, olu iepakojumiem. Šī izstāde bija ļoti saistoša pirmsskolas vecuma bērniem un skolotājām, jo rosināja idejas ikdienas darbam izglītības iestādē.

Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

Katru gadu bibliotēkas piedalās **Ēnu dienā**, lai popularizētu nozares speciālistu ikdienas darbu un veicinātu interesi par bibliotekāru, bibliotēkas vadītāju, direktora, sistēmbibliotekāra, datoradministratora, projektu vadītāja un citām nozares specialitātēm.

Tradicionāli bibliotēkas “Zinītis” kolektīvs savu krājumu, pakalpojumus un pasākumus popularizē **pilsētas mēroga pasākumā skolēniem “ZinīBUMS”**, rīkojot dažādas aktivitātes zīmodziņu iegūšanai balvu izlozei (<https://saite.lv/KvkN>; <https://saite.lv/fINf>).

Jelgavas pilsētas bibliotēku darba grupa piedalījās pilsētas rīkotajā tehnikas un inovāciju festivālā “**Mehatrons 2023**”. Kā jau ierasts, jebkurš interesents varēja piedalīties viktorīnās, tāpat bibliotekāri piedāvāja iesaistīties fiziskās aktivitātēs ar spēles elementiem vai salikt puzzles. Aktīvākie dalībnieki balvā varēja saņemt ar 3D printeri veidotu grāmatzīmi. Lasīšanas entuziastiem interesantu grāmatu klāstu piedāvāja plaukts “Lasītājs dāvina lasītājam”.

Bibliotēkas iesaistījās **bērnu/pusaudžu nodarbinātības veicināšanā vasaras mēnešos**, sadarbojoties ar **Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centru**. Bibliotēkās strādāja 5 skolēni. Iesākumā viņi tika iepazīstināti ar bibliotēkas darba specifiku, darba drošības instrukcijām. Viņiem tika uzdots rūpēties par tīrību un kārtību bibliotēkas krājumā, atjaunot aizpildītās nodošanas termiņu lapiņas grāmatās, bērnu un jauniešu bibliotēkā skolēni radoši darbojās un palīdzēja ar *Veloskolas* organizēšanu, grāmatu ievākošanu un citiem saimnieciskajiem darbiem.

Par godu Līgo svētkiem, Pārlielupes bibliotēkā kopā ar vietējās kopienas iedzīvotājiem Vasaras saulgriežu priekšvakarā tika organizēta aktivitāte “**Citādāku Saulgriežu dekoru darināšana**”, kuras laikā tika darināti ziedu un zaru vainagi, pītas dekoratīvas papīra salvetes svētku galda noformēšanai, pīti džutas auklu vainadziņi, dekupētas burciņas “Mans mazais ugunskurs” un sietas bērzu zaru pirtsslotiņas, tādējādi bibliotēku pozicionējot arī kā vietu radošām izpausmēm.

Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas attīstības stratēģijā kā viena no galvenajām attīstības vajadzībām noteikta personāla kvalifikācijas celšana/zināšanu pilnveide. Tas ir nebeidzams process, profesionālā

līmenī sekot tendenču/paradigmu maiņai, tehnoloģiju attīstībai. Ir būtiski nodrošināt zinošu un kompetentu bibliotēkas personālu, tādējādi veicinot bibliotēkas apmeklētāju uzticību sniegtajiem pakalpojumiem un rosinot vēlmi apmeklēt bibliotēku.

Lai pilnveidotu zināšanas un profesionālo kompetenci darbā ar bērniem un jauniešiem, Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un tās filiāļu darbinieki apmeklē tālākizglītības kursus un seminārus, kā arī iesaistās starptautiskos projektos, kas paredz jaunu zināšanu apguvi darbā ar bērnu un jauniešu mērķauditoriju.

Visi bibliotekāru apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi uzskaitīti pārskata 4. nodaļā – Personāls.

Bibliotēkas personāls ir kodols, no kura izriet arī bibliotēkas kā institūcijas attīstība. Augot mums, aug arī bibliotēka un tās pienesums sabiedrībai. Bērni un jaunieši ir viena no mainīgākajām bibliotēku auditorijām, līdz ar to ikvienam bibliotekāram ir aktīvi jāstrādā, jāatrod jaunas iespējas sevis pilnveidei, lai veicinātu bērnu interesi par lasīšanu, sevis izzināšanu, jaunu prasmju apguvi, piedāvātu saturīgu brīvā laika pavadīšanu, iedrošinot bērnus kļūt par pārliecinātiem un kompetentiem cilvēkiem. Ikviens bibliotēkas jaunās paaudzes apmeklētājs ir gan mūsu nākotnes lasītājs, gan pilsētas kultūras, izglītības un zinātnes nākotnes pārstāvis.

Kopumā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un tās filiāļu darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā ir augsts. Darbinieki ir zinoši, kompetenti, aktīvi, ar vēlmi pilnveidoties un meklēt, attīstīt jaunus risinājumus bērnu un jauniešu auditorijas piesaistei bibliotēkas piedāvāto pakalpojumu izmantošanā.

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā bērniem un jauniešiem “Zinītis” internets pie stacionārajiem datoriem izklaidei atļauts 30 minūtes dienā. Bērni labprāt spēlēja populāro datorspēli *Roblox*, bet tas radīja problēmas – skaļi, emocionāli izsaucieni pie datoriem un nemitīgi aizņemti datori, kas bibliotēkā radīja lielu kņadu un troksni. Tas traucēja bibliotekāra darbu, tāpēc tika pieņemts lēmums stacionārajos datoros bloķēt šo populāro spēli, un situācija ir uzlabojusies, bērni pie datoriem sēž mazāk un izmanto datortehniku un internetu daudzveidīgāk.

Atziņa no pagasta bibliotēkas pārskata: “Jārīko lasīšanas veicināšanas nodarbības, jo bērnu lasītprasme ir zemā līmenī. Daudz jāstrādā tieši ar bērniem un jauniešiem, kuri burto un nespēj pareizi izlasīt, saprast teksta saturu un izteikt savas domas. Mūsu uzdevums motivēt bērnus, lai lasīšana sagādā prieku un lasīšanas procesā attīstītu lasītprasmi. Veicināt izpratni par bibliotēkas nozīmīgumu vietējā kopienā”.

Kā atzīst pašas bibliotēku vadītājs – bērniem un jauniešiem patīk pavadīt laiku bibliotēkā. Viņi labprāt iesaistās aktivitātēs. Vienlaikus bērnu un arī jauniešu lasītprasme pasliktinās. Līdz ar to nav motivācijas no bibliotēkas ņemt grāmatas lasīšanai mājās. Veidojas apburtais loks – bibliotēkā patīk

uzturēties, tātad apmeklējums pieaug. Toties grāmatu izsniegums mazinās, jo grāmatas uz mājām ņem maz, jo motivācija lasīt mazinās vājās lasītprasmes dēļ. Ko darīt? Vairāk koncentrēties uz aktivitātēm, kuras vērstas uz bibliotēkas galveno identitāti – lasīšanu. Lasīšana sākas ģimenē – ja vecāki lasa, tad tas ir piemērs arī bērniem. Viens no problēmas risinājumiem – bibliotēkām strādāt arī ar bērnu vecākiem, lai ieinteresētu lasīt un kopīgiem spēkiem veicinātu lasītprieku.

Secinājumi

2023. gadā palielinājušies visi visu bibliotēku darba rādītāji – reģistrēto lietotāju skaits, apmeklējums un izsniegums.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Informācijas resursu attīstības nodaļa pievērš lielu uzmanību kvalitatīva krājuma veidošanai un uzturēšanai, sekojot līdzi tendencēm bērnu un jauniešu literatūrā un fiksējot lasītāju pieprasījumus, kā arī nodrošinot pieejamību grāmatām no BJVŽ aktuālās kolekcijas un lasīšanas konkursiem “Grāmatons” un “Lasīšanas stafete”.

Jauniešu vidū 2023. gadā bija pieprasīta daiļliteratūra angļu valodā, tai skaitā Manga komiksi. Joprojām pieprasītākā krājuma daļa ir grāmatas un seriālizdevumi, bet arvien pieprasītas ir arī dažāda veida galda un sarunu spēles.

JPB Reģionālā bibliotēkārā mācību nodaļa veic mērķētu izglītojošo darbību, pasniedzot dažādas nodarbības gan pieaugušajiem, gan bērniem un jauniešiem. Nodarbības tiek rīkotas gan bibliotēkas telpās, gan izglītības iestādēs, gan arī attālināti.

Jelgavas pilsētas bibliotēkas katru gadu piedalās lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, iegādājoties ieteikto grāmatu kolekciju un popularizējot to lietotājiem. 2023.gadā BJVŽ kopskaitā piedalījās 133 dalībnieki.

LNB Atbalsta biedrības projektā “Grāmatu starts”, ko bibliotēkas organizē kā “Mazo pūcēnu skoliņu” trīsgadnieki ar saviem vecākiem iepazīna bibliotēkas, grāmatu pasauli, darbojās radoši un pavadīja laiku divās interesantās nodarbēs katrā no Jelgavas pilsētas bibliotēkām. Trešā, noslēdzošā, tikšanās reize Jelgavas Pilsētas bibliotēkas, bērnu un jauniešu bibliotēkas “Zinītis”, Miezītes un Pārlielupes bibliotēku 40 mazajiem pūcēniem izvērtās par aizraujošu piedzīvojumu.

Bibliotēkuru veidotās leļļu teātra mazizrādes bija apmeklētākie lasītveicināšanas pasākumi visās bibliotēkās. Izrādi “Kur ņemt vienu apkampieni” noskatījās 1555 skatītāji, betizrādi “Lasis Stasis un Atlasijas okeāns” noskatījās 911 skatītāji.

Lai popularizētu bibliotēku piedāvājumu ģimenēm, bibliotēkās rīkotas gan Ģimenes dienas, gan Grāmatu svētki, gan tematiski pasākumi, kā arī bibliotekāri piedalījušies pilsētas mēroga pasākumos “ZinīBUMS”, “Mehatrons” un Latvijas mēroga pasākumā “Muzeju nakts”.

Jelgavas reģionā sešto gadu pēc kārtas tika rīkots “Latvijas Nacionālās skaļās lasīšanas sacensību” reģiona fināls, kurā sacentās 11 piekto klašu skolēni. Kopumā sacensību pirmajā kārtā piedalījās 177 skolēni, bet sacensības vēroja 288 skatītāji.

Bibliotēku sadarbības tīkls ir plašs un daudzveidīgs – sākot ar izglītības iestādēm, Jelgavas Izglītības pārvaldi, sponsoriem, kas atbalsta dažādas aktivitātes un nodrošina balvu fondu, biedrība “HP Canis Latvia”, CSDD, Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs, LNB Bērnu literatūras centrs, un “Europe Direct” informācijas centru Jelgavā.

8. Novadpētniecība

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

Pārskata gadā veikta regulāra novadpētniecības krājuma papildināšana – apzināšana, sistematizēšana, glabāšana un popularizēšana, nodrošinot informācijas pievilcību un pieejamību ikvienam interesentam.

Pārskata gadā sistemātiski turpināts darbs ar bibliotēkas novadpētniecības darba pamatfunkciju: bibliogrāfisko ierakstu izveide novadpētniecības datubāzei e-katalogā; laikraksta “Zemgales Ziņas” ierakstu eksports LNB analītikas datubāzei. Nodrošināta Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada periodisko tiešsaistes izdevumu saglabāšana JPB novadpētniecības krājumā (e-versija).

Datubāzes “Ievērojami cilvēki Jelgavā” pārcelta bibliotēkas jaunajā tīmekļa vietnē. Ieraksti datubāzē tiek papildināti un rediģēti.

UNESCO Stāstu bibliotēku tīkla ietvaros notiek vietējās kopienas iesaiste novadpētniecībā.

Novadpētniecības krājums

Komplektēšana, ietvertu materiālu veidi

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Novadpētniecības krājums tiek komplektēts, veicot gan kārtējo, gan retrospektīvo (iepriekšējo gadu izdevumu) komplektēšanu: dokumenti par Jelgavas novadu, novadniekiem un Zemgali kopumā (grāmatas, turpinājumizdevumi, katalogi, kalendāri, elektroniskie resursi, bukleti, kartes, attēli, sīkiespieddarbi, nepublicētie dokumenti u.c.); Jelgavas novada autoru darbi; Jelgavā izdoti dokumenti ar kultūrvēsturisku vērtību; Jelgavas laikraksti un citi turpinājumizdevumi. Novadpētniecības izdevumi tiek marķēti ar īpašu Jelgavas uzlīmi, lai bibliotēkas lietotājam krājums būtu viegli atpazīstams un pamanāms.

Krājuma organizācija un glabāšana

Novadpētniecības un seno izdevumu krātuvē tiek glabāta lielākā daļa novadpētniecības un seno grāmatu krājuma, kā arī novadpētniecības mapes. Lai bibliotēkas lietotājam vienkāršotu meklēšanu, novadpētniecības izdevumi brīvpieejas plauktos tiek marķēti ar īpašu Jelgavas uzlīmi. Krājums tāpat

tiek marķēts arī Jelgavas Pilsētas bibliotēkas filiālbibliotēkās – Miezītes bibliotēkā, Pārlielupes bibliotēkā un BJB Zinītis.

Digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana

Pārskata gadā digitāli radītas 43 rubrikas par novadpētniecību, tām izveidoti apraksti un pievienoti bibliotēkas katalogam. Izveidots ikgadējs saraksts “2022. gadā izdotās grāmatas un citi materiāli saistībā ar Jelgavu un Jelgavas novadu”, pieejams virtuālās izstādes formā. Izveidota apjomīga virtuālā izstāde “Mūsu zeme – Latvija. Mūsu sirds – Jelgava.” par godu Latvijas Republikas Proklamēšanas dienas svinībām Jelgavā, aptverot katras desmitgades svinību atainojumu Jelgavā.

Krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības novērtējums

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Novadpētniecības krājums tiek komplektēts pēc iespējas visaptveroši. Tajā ietilpst dokumenti par Jelgavas novadu, novadniekiem un Zemgali kopumā (grāmatas, turpinājumi, katalogi, kalendāri, elektroniskie resursi, bukleti, kartes, attēli, sīkiespieddarbi, npublicētie dokumenti u.c.); Jelgavas novada autoru darbi; Jelgavā izdoti dokumenti ar kultūrvēsturisku vērtību; Jelgavas laikraksti, kalendāri u.c. turpinājumi.

Izmantojums

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Novadpētniecības krājums ir pieejams JPB apmeklētājiem. Biežāk tiek pieprasīti materiāli no novadpētniecības mapēm vai saistībā ar dažādu pilsētas vai novada objektu izziņāšanu. Krājums aktīvi tiek izmantots bibliotēkas izstāžu un rubriku veidošanai. Tas tiek demonstrēts un popularizēts ekskursiju laikā. Piemērotu telpu trūkums apgrūtina Novadpētniecības un seno grāmatu krājuma popularizēšanu, jo tas nav uzskatāmi ieraugāms lasītājiem.

Novadpētniecības darba popularizēšana

Novadpētniecības darba aktualitātes, ietverot novadpētniecības krājuma materiālus, regulāri tiek atspoguļotas gan tīmekļvietnē, gan sociālajos tīklos, gan vietējos medijos.

Regulāri tiek publicēts saraksts, kurā uzrāda pārskata gadā izdotās grāmatas un citus materiālus saistībā ar Jelgavu un apkārtni (skat. JPB tīmekļvietnē [Virtuālās izstādes par Jelgavu](#)).

Novadpētniecības krājums ir sistemātiski papildināts un izmantots, tiek strādāts pie krājuma aktualizēšanas un popularizēšanas. Novadpētniecības krājuma Seno izdevumu daļa arī šogad tika īpaši aktualizēta, organizējot izstādes un pasākumus, jo bibliotēka iesaistījās gan programmā “Latviešu grāmatai 500”, gan citās aktualitātēs.

Divas reizes gadā tiek veidoti novadpētniecības un seno izdevumu krājuma jaunieguvumu apskati.

Novadpētniecības un seno izdevumu krājuma popularizēšanā pārskata gadā organizētas izstādes:

1. Jelgavā izdotie kalendāri no JVMM krājuma;

2. publikācijas 2022. gadā par Jelgavu, Jelgavas novadu un jelgavniekiem Latvijas presē un tīmekļa resursos;
3. dzimtās valodas kopēji – novadnieki (21. febr. Dzimtās valodas diena);
4. teātri Jelgavā (27. marts Starptautiskā teātra diena);
5. Jelgavas mākslinieki;
6. jaunieguvumi novadpētniecības un seno grāmatu krājumā (1. pusgadā);
7. krogi, traktieri un viesnīcas Jelgavā;
8. “Harija Krūzes grāmatas JPB krājumā” H. Krūzes grāmatas “Bēru muzikanta piezīmes” atklāšanas pasākumā;
9. jelgavnieki Dziesmu svētku vēsturē (Dziesmu svētkiem 150);
10. atpūta Jelgavā un apkārtnē;
11. skolas un ievērojami skolotāji Jelgavā;
12. zudušie pieminekļi, strūklakas, statujas Jelgavā;
13. dzelzceļa Rīga–Jelgava ierīkošana un atklāšana;
14. virtuālā izstāde “Mūsu zeme – Latvija. Mūsu sirds – Jelgava”;
15. mana mīļākā grāmata un konfekte (mūsu bibliotekāru stāsti par mīļākajām grāmatām un konfektēm).

Aktīvi turpinātas novadpētniecības rubrikas “Jelgavas un apkārtnes personības, notikumi, fakti”, JPB tīmekļvietnē reizi nedēļā popularizējot dažādus ar Jelgavas un novada novadpētniecību saistītus resursus, faktus, notikumus. Sagatavotas un publicētas bibliotēkas tīmekļa vietnē 43 rubrikas.

Sagatavoti un publicēti I. Baueres “Doroteja izredzētā” un “Māsa Magda”, G. Putiķis “Esejas par Kurzemes un Zemgales hercogiem”, M. Putniņa “Zaļā muiža” grāmatu apskati LNB Literatūras ceļvedim.

Arī JPB filiālbibliotēkas aktīvi iesaistās novadpētniecības darba popularizēšanā, īpaši rosīga pārskatā gadā bijusi Miezītes bibliotēka, kuras lasītāji un interesenti tiek iepazīstināti ar iespējām izmantot Novadpētniecības datubāzi. 2023. gadā bibliotēka turpinājusi ciešu sadarbību ar novadnieku un grāmatu autoru Juri Čuričevu. Jau 2021. gadā J. Čuričevs uzsāka materiālu vākšanu un apkopošanu par Miezītes muižu un Miezītes apkārni. Sadarbojoties ar bibliotēku, tika aptaujāti un intervēti vietējie iedzīvotāji. Miezītes bibliotēka atrodas bijušajā Miezītes muižas teritorijā, no kurienes tad arī cēlies šīs vietas nosaukums. 2023. gada decembra beigās materiālu apkopošana vainagojās ar panākumiem un tika izdota Jura Čuričeva otrā grāmata “Miezīte un tās apkārtnē”. Grāmatas atklāšanas pasākums 20. decembrī notika Miezītes bibliotēkā.

Sadarbība novadpētniecības jomā

Veiksmīgi sadarbojamies ar Jelgavas izglītības pārvaldi. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Dzejas dienu pasākums — “Dzeja elpo savādāk”, tradicionālā dzejnieku viesošanās tūre “Dzejritenis” Jelgavas valstspilsētas bibliotēkās, Jelgavas pilsētas izglītības iestāžu audzēkņu priekšnesumi un “Dzejas Mikrofonā” Anta Eņģēle un Marko Ojala.

Atzīmējot Jelgavas grāmatizdevēja Heinriha Alunāna apgāda un grāmatu veikala pastāvēšanas 150 atceres dienu, programmas “Latviešu grāmatai 500” ietvaros, LNB izstrādāja projektu "Ceļā uz Latviešu grāmatai 500 Latvijas reģionos: izdevējdarbība un tekstu izplatība senāk un tagad", kurā iesaistījās arī JPB un sadarbībā ar Jelgavas Ā. Alunāna teātri un Mākslas studiju “Mansards” bibliotēkā iekārtoja “Tējnīcu pie Allunān Indriķ”, ļaujot apmeklētājiem izjust 19. gs. beigu un 20. gs. sākuma grāmatu veikala un lasāmbibliotēkas atmosfēru.

Sadarbība ar Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeju janvārī bibliotēkā tika izstādīti kalendāri no Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja krājuma, īpaši izceļot Jelgavā izdotos.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas novadpētniecības speciāliste gada pārskata periodā piedalījies un pārstāvējusi JPB dažādās konferencēs un raidījumos:

- projekta “Latvijas pašvaldību sadarbības veicināšana un labas pārvaldības stiprināšana” ietvaros organizētā starpdisciplinārā konference “Latvijas vēsturiskā zeme Zemgale”, priekšlasījums “Senās Zemgales un zemgaliešu attēlojums latviešu literatūrā” (https://www.youtube.com/watch?v=15X7_L9PLFE);
- sadarbība ar Kalnciema muzeju, dalība konferencē “Divi lieli novadnieki: gleznotājam Raimondam Ginteram 110 un grāmatniekam Ludim Neimanim 160”, priekšlasījums “Jelgavas latviešu grāmatu bodēs”;
- sadarbība ar Latvijas Radio 1 raidījumā “Kultūras rondo” un “Grāmatai pa pēdām”, stāsti par Elīzu fon Reki un Mēdemiem Jelgavā (<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/gramatniecibai-pa-pedam.-cela-uz-latviesu-gramatu/eliza-fon-der-reke-dzejniece-un-literate-neparasta-apgaismibas-1.a172318/>), par Štefenhāgeniem un spiestuvi, Academia Petrina bibliotēku Jelgavā (<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/gramatniecibai-pa-pedam.-cela-uz-latviesu-gramatu/izdeveji-stefenhageni-johana-fridriha-devums-latviesu-literaras-.a174416/>), Ziemassvētku un maskošānās laika stāsti radi RAIDĪJUMĀ “Laika Ritu Raksti” (<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/laikaritu-raksti/savadbigus-atgadījumus-no-dzives-vecgada-vakara-atklaj-stastniec.a186030/>);
- sadarbība ar biedrību “Jelgavas attīstībai” pasaku lasīšanas akcija pilotprojektā “Jaunā gājēju iela Jelgavā”.

Pārskata periodā notikusi aktīva dalība UNESCO Stāstu bibliotēku tīkla pasākumos:

- 28.–29.04. Kurzemes stāstnieku festivāls “Ziv zup” (stāsts par kokiem);

- 04.–05.08. Latgales stāstnieku festivāls “Omotu stuosti” (stāsts par zudušo vecticībnieku);
- 07.–08.08. Stāstnieku vasaras skola Laidos Erasmus+ projekta “Storytelling – a key to inclusive society” ietvaros;
- 29.10. Spoku nakts Džūkstes pasaku muzejā (spoku un joku stāsti);
- 29.11. Pieredzes apmaiņa ar Paņevežas G. Petkevičaites Bites bibliotēkas kolēģiem Stāstu bibliotēku darbā.

Atskaites periodā JPB filiālbibliotēkā Miezītes bibliotēkā turpinājās jau 2022. gadā uzsāktā sadarbība ar novadpētnieku Juri Čuričevu. 2023. gada beigās šis darbs ir vainagojies ar panākumiem un decembrī klajā nākusi Jura Čuričeva grāmata “Miezīte un tās apkārtnē”. Grāmatā autors apkopojis materiālus sākot ar Miezītes muižas laikiem. No muižas nosaukuma vēlāk cēlies arī Miezītes kolhoza nosaukums un attiecīgi bibliotēkas nosaukums. Grāmatā apkopotas intervijas un atmiņu stāsti ar Miezītes apkaimes senioriem par kolhoza un pirmskolhoza laikiem. Kā arī izgūti dažādi materiāli no periodika.lv un Latvijas Valsts arhīva.

2023. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēka arī uzsākusi sadarbību ar Jelgavas novada Kultūras pārvaldi, lai apzinātu, apkopotu un sistematizētu Jelgavas novada novadpētniecības materiālus.

Jauninājumi novadpētniecības darbā

Pārskata gadā liela uzmanība tika veltīta Jelgavas grāmatu izdevēju darbības daudzināšanai, iekļaujoties programmas “Latviešu grāmatai 500” norisēs, kuras 2023. gadā bija veltītas tekstu izplatībai senāk un tagad, tādēļ no 15. līdz 19. maijam, kā arī Jelgavas pilsētas svētku laikā 27. maijā improvizētā 19.gs. beigu un 20.gs. sākuma ”Tējnīcā pie Allunān Indriķ” piedāvājumā iepazīt Jelgavas grāmatizdevēju Heinrihu Alunānu un viņa devumu Jelgavas grāmatnieku darbā, aicinot jelgavniekus un pilsētas viesus ienākt bibliotēkā un tējnīcā/lasāmbibliotēkā/grāmatnīcā klausīties stāstus par H. Alunānu, viņa izdevēja darbu vecajā Jelgavā, izdotajām grāmatām un to nozīmi latviešu grāmatniecībā.

Pārskata periodā turpinājām arī JPB tīmekļvietnē popularizēt ar Jelgavas un Jelgavas novada novadpētniecību saistītus resursus, faktus, notikumus. Novadpētniecības rubrikas ieguva jaunu vizuālo identitāti, tās tika publicētas reizi nedēļā, tajās atrodama informācija par notikumu, personu, faktu un saites uz dažādiem resursiem. Katra mēneša pēdējā rubrika tika veltīta kādam Jelgavas grāmatizdevējam, hronoloģiskā secībā izsekojot grāmatu izdošanas tradīcijām Jelgavā, Latviešu grāmatas 500 tuvīn.

Iesaistoties vietējās kopienas materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā, 2023. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēka sadarbībā ar Jelgavas novada Kultūras pārvaldi uzsākusi Jelgavas novada novadpētniecības materiālu apzināšanu, lai turpmāk to apkopotu, sistematizētu un neatkarīgi no atrašanās vietas darītu pieejamu jebkuram interesantam.

Novadpētniecības istabas

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā nav novadpētniecības istabas.

Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā tiek nodrošināta novadpētniecības darba nepārtrauktība, krājums tiek veidots regulāri un aktualizēts, strādāts pie tā popularizēšanas. Krājuma fiziskā pieejamība ir ierobežota, jo bibliotēkai nav atsevišķas novadpētniecības lasītavas.

Datubāze “Ievērojami cilvēki Jelgavā” pārceļta jaunajā bibliotēkas tīmekļvietnē. Datubāzes papildināšanas darbs tiks turpināts 2024. gadā.

Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

Jelgavas Pilsētas bibliotēka nodrošina nepārtrauktu novadpētniecības darbu, regulāri papildinot novadpētniecības krājumu un novadnieku datubāzi. Tiek strādāts pie krājuma popularizēšanas fiziskajā (izstādes lasītavā, publikāciju un grāmatu saraksti, tikšanās ar autoriem, stāstniekiem u.c.) un virtuālajā vidē (rubrikas, virtuālās izstādes u.c.).

Lai plašākai publikai sniegtu priekšstatu par mūsdienīgu bibliotēku un tās izaugsmes vēsturi, izmantojot cikla “Latviešu grāmatai 500” ietvaros izsludināto 2024. – Bibliotēku gadu, rosinājām Jelgavas novada bibliotēkas apzināt un apkopot savas bibliotēkas vēsturi, kā arī ar grāmatniecību saistītus cilvēkus un vietas. Paredzēts apvienot Jelgavas novada bibliotēku iesūtīto materiālu vienā dokumentā, iespējams digitālā formā. Nākamajā darba gadā lielāka vērība jāveltī digitalizācijai, turpināsies darbs pie JPB vēstures ceļveža izveides.

Aktualizējas vajadzība pēc arvien jaudīgākas tehnikas digitalizācijas nodrošināšanai, kā arī piemērotas telpas atbilstoši seno grāmatu glabāšanai un pieejamībai lietotājiem.

Novadpētniecības darbs Jelgavas novada bibliotēkās

2023. gadā Jelgavas novadā novadpētniecība notika Dziesmu svētku 150 gades zīmē. Jelgavas novada bibliotēkas iesaistījās novada koru un deju kolektīvu vēstures materiālu apzināšanā un apkopošanā. Paralēli bibliotēkas turpināja iesākto darbu pie pagasta vēstures izpētes un informācijas apkopošanas.

Kalnciema bibliotēka 2023. gadā par prioritāti bija izvirzījusi novadpētniecības darbu. Sadarbībā ar NVA vasaras brīvlaikā darbā tika pieņemta skolniece darbam ar novadpētniecības materiāliem. Mēneša laikā tematiskās mapes tika papildinātās ar jaunām fotogrāfijām. Kalnciema bibliotēkā turpina darboties vēstures klubiņš. Atskaites gadā kluba entuziastiem bija iespēja aizbraukt uz Kalnciema muzeja pasākumiem “Kalnciema muzeja stāsti II”. Pieprasīts ir “Vēstures autobuss” ar pagasta vēsturisko maršrutu, kuru izstrādājusi un vada Kalnciema bibliotēka. Kalnciema bibliotēkas, Valgundes pagasta Valgundes bibliotēkas un Tīreļu bibliotēkas novadpētniecības darbs notiek ciešā sadarbībā ar Kalnciema muzeju.

UNESCO nedēļā “No paaudzes paaudzē”, kas bija veltīta UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu 20. gadadienai, Bērvircavas bibliotēkā bija apskatāma novadpētniecības materiālu izstāde par kolhozu “Avangards”, kā arī tika rīkotas izzinošas aktivitātes “Ekspedīcija Bērvircavā” – izzinoša pagasta dabas ekspedīcija ar fotografēšanu un uzdevumiem, kas pārbaudīja dalībnieku erudīciju, ātrumu un precizitāti.

Jaunsvirlaukas pagasta Staļģenes bibliotēkas novadpētniecības darba virziens – materiālu vākšana un apkopošana par Jaunsvirlaukas pagasta mājām, kā arī pierakstīti stāstījumi par pagastu. Iedzīvotāju fotogrāfijas tiek skenētas un nosūtītas uz www.zudusilatvija.lv.

Savukārt Valgundes pagasta Tīreļu bibliotēkas nozīmīgākās aktivitātes 2023. gadā bija:

- Muzeju nakts, kuru apmeklēja 120 cilvēki. Kā uzsver bibliotēkas vadītāja, šis būs pasākums, kas tiks iekļauts ikgadējo pasākumu sarakstā, jo interese bija ļoti liela;
- “Dzimtu stāsti”, kurā satiekas seno Kalnciema dzimtu un mūsdienu Valgundes pagasta dzimtu pārstāvji. Šo pasākumu apmeklēja 34 pagasta iedzīvotāji un tas notiks arī 2024. gadā.

Sadarbībā ar Kalnciema muzeju bija tādi pasākumi kā “Vēsture mums visapkārt”, fotogrāfiju izstāde “Kalnciems un Dziesmusvētki”. Tāpat sadarbībā ar Kalnciema muzeju tika organizēta Populārzinātniska konference “Divi lieli novadnieki: gleznotājam Raimondam Ginteram – 110 un grāmatniekam Ludim Neimanim – 160”, to apmeklēja 23 interesenti un tā notika Kalnciema vidusskolā.

Zaļenieku pagasta Ūziņu bibliotēkā novadpētniecības darbs jau gadu desmitiem ir viens no galvenajiem darba virzieniem. Katru nedēļu vietnē *Facebook* tiek publicētas interesantas ziņas par Ūziņiem un apkārtni. 2023. gadā sagatavoti un publicēti vairāk kā 100 ieraksti. Svarīgākās ziņas par Ūziņu vēsturi lasāmas bibliotēkas izveidotajā novadpētniecības emuārā <http://uzinubiblioteka.blogspot.com/>

Pārskata periodā bibliotēkā bija apskatāmas 2 plašas novadpētniecības materiālu izstādes. Skenēšanā saņemti 4 Lāmu/Lauru dzimtas albumi un dokumenti. Ieskenēti 4 fotogrāfiju albumi ar apmēram 350 fotogrāfijām no Ūziņu, Zaļenieku, Bramberģes u.c. apkārtnes vietām. Ierakstīta 45 minūšu saruna par apkārtnes ļaudīm un notikumiem ar Ligitu Lauri no Jelgavas. Vērtīgas fotogrāfijas iegūtas ar Zaļenieku valsts vidusskolas attēliem, laika posmā no 1929.–1931. gadam. No Dobkevicu dzimtas pēcteces iegūti un aprakstīti vērtīgi fotogrāfiju skenējumi par dzīvi Ūziņos 20. gadsimta 1930.–1960.–tajos gados.

Ar pētīto dzimtu pēcteciem lielākoties notiek abpusēja informācijas un materiālu apmaiņa. Dzimtu pētniecības darbs nevar tikt pabeigts, jo regulāri, meklējot kaut ko citu, tiek atrasti jauni materiāli un pavedieni jau pētītajām dzimtām.

Fotogrāfijas un dokumenti elektroniski sūtīti interesentiem gan Latvijā, gan uz ārzemēm – Šveici, Zviedriju, Jaunzēlandi, Spāniju, ASV, Krieviju un Vāciju.

Pētniecībai noderīgākie un biežāk izmantotie resursi internetā – www.ciltskoki.lv, www.familysearch.org, <https://raduraksti.arhivi.lv/>, www.periodika.lv, www.redzidzirdilatviju.lv, www.cemety.lv, <https://timenote.info/>.

2023. gadā Jelgavas novada Kultūras pārvalde izveidoja novadpētniecības darba grupu, kuras sastāvā ir Jelgavas Pilsētas bibliotēkas novadpētniecības speciāliste Andra Poota un direktores vietiece metodiskajā darbā Linda Langenfelde. Darba grupas uzdevums ir izstrādāt Jelgavas novada novadpētniecības stratēģiju, lai ilgtermiņā, iesaistoties dažādām kultūras un izglītības iestādēm tiktu apzināti, apkopoti un padarīti pieejami vietējās kultūras mantojuma materiāli.

9. Projekti

Projektu apraksts

2023. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēka un tās filiāles uzsāka un turpināja realizēt pašvaldības, valsts programmu un fondu, kā arī ārvalstu un Eiropas Savienības programmu finansētus projektus (sk. 9.1. tabulu).

9.1. tabula

Projektu apkopojums Jelgavas pilsētas bibliotēkās

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
<p>Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekts “Ceļā uz Latviešu grāmatai 500 Latvijas reģionos: izdevējdarbība un tekstu izplatība senāk un tagad”</p> <p>Jelgavas Pilsētas bibliotēkas apakšprojekta nosaukums: “Tējnīca pie Allunan Indriķ”</p>	<p>Valsts kultūrkapitāla fonds</p> <p>Kultūras Ministrija</p>	760.00 euro	<p>Projekta mērķis ir izgaismot grāmatniecības procesus un notikumus Latvijas reģionos.</p> <p>Laika posmā no 2023. gada aprīļa līdz decembrim LNB sadarbībā ar Jelgavas, Valmieras, Bauskas, Valkas, Liepājas, Limbažu un Daugavpils reģiona galvenajām bibliotēkām organizēja plašu pasākumu programmu ar daudzveidīgām norisēm</p> <p>Jelgavas Pilsētas bibliotēkā projekta ietvaros durvis vēra “Tējnīca pie Allunan Indriķ” – ar mērķi veidot izpratni par Jelgavas pilsētas kultūrvēstures personību un notikumu nozīmīgumu, veicināt esošo un jaunu lasītāju izglītošanu, uzlabot un dažādot Jelgavas apkārtnes kultūras dzīvi un piedāvājumu.</p>	Atbalstīts

<p>Sarunu cikls, kurā rakstnieki tiek ar saviem lasītājiem “Rakstīta vārda pēdās”</p>	<p>Valsts kultūrkapitāla fonds</p>	<p>1000.00 <i>euro</i></p>	<p><i>Projekta mērķis ir popularizēt latviešu oriģinālliteratūru un uzturēt augstu lasīšanas aktivitāti Jelgavas bibliotēkās.</i></p> <p>Projekta īstenošanas gaitā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un filiālbibliotēku apmeklētājiem un viesiem tika noorganizētas piecas tikšanās ar projektā iesaistītajiem rakstniekiem Andri Kalnozolu (JPB), Dzintaru Tilaku (Bērnu un jauniešu bibliotēkā "Zinītis"), Gunitu Freimani (Miezītes bibliotēkā), Lauru Vinogradovu (Pārlielupes bibliotēkā), Andri Akmentiņu (JPB).</p>	<p>Atbalstīts</p>
<p>Nordplus Adult mobilitātes programmas projekts "Adult non-formal education and trainings in public libraries: experience of Denmark libraries" ("Pieaugušo neformālā izglītība un apmācības publiskajās bibliotēkās: Dānijas bibliotēku pieredze").</p>	<p>Nordplus</p>	<p>1660.00 <i>euro</i></p>	<p><i>Mobilitātes projekta mērķis bija iegūt jaunu pieredzi pieaugušo neformālajā izglītībā un apmācībā Dānijas publiskajās bibliotēkās.</i></p> <p>Projekta ietvaros divi Jelgavas Pilsētas bibliotēkas darbinieki devās uz Randers bibliotēku (Dānija), lai izpētītu partneriestādi kā paraugvidi pieaugušo izglītībai publiskajās bibliotēkās. Iegūtā informācija un prasmes tiks nodotas kolēģiem Jelgavas bibliotēkās un realizētas turpmākajos pieaugušo neformālās izglītības pakalpojumos.</p>	<p>Atbalstīts</p>
<p>Erasmus+ sadarbības partnerības projekts pieaugušo izglītības sektorā “2nd Career” (“Otrās karjeras iespējas”).</p>	<p>Erasmus+</p>	<p>250 000.00 <i>euro</i></p>	<p><i>Projekta galvenais mērķis ir nodrošināt jaunas pieaugušo izglītības iespējas personām ar zemām vai atšķirīgām prasmēm, zināšanām un kompetencēm, kuras vēlas mainīt karjeru.</i></p> <p>Projekta mērķis tiku realizēts izveidojot prasmju pilnveides ceļus, izstrādājot bibliotēku rīku komplektu un e-mācību moduļus pieaugušajiem, kā arī izmantojot seminārus un apmācību aktivitātes bibliotekāriem un pieaugušajiem.</p>	<p>Nav atbalstīts</p>

<p>Erasmus+ sadarbības partnerības projekts pieaugušo izglītības sektorā “Local Identity: Innovative Approach to Adult Education” (“Vietējā identitāte: novatoriska pieeja pieaugušo izglītībai”).</p>	<p>Erasmus+</p>	<p>120 000.00 <i>euro</i></p>	<p><i>Projekta mērķis ir attīstīt pieaugušo izglītības speciālistu prasmes kļūt par iedzīvotāju stāstu kuratoriem un saistošā veidā publiskot uzkrāto dokumentāro mantojumu.</i></p> <p>Projekta mērķis tiktu realizēts organizējot visaptverošas mācību sesijas un izveidojot tiešsaistes platformu – mācību līdzekli.</p>	<p>Nav atbalstīts</p>
<p>Interreg V-A Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības projekts “Network of Inclusive Libraries for people of disadvantaged social groups” (“Iekļaujošu bibliotēku tīkls sociāli mazaizsargātu cilvēku grupām”).</p>	<p>Eiropas Reģionālās attīstības fonds</p>	<p>624 305.50 <i>euro</i></p>	<p><i>Projekta mērķis ir izveidot jaunu daudzfunkcionālu iekļaujošu bibliotēku tīklu "Sensorā lasītava ar profesionālu informācijas punktu", kas nodrošinās pakalpojumus sociāli mazaizsargātu cilvēku grupām (pieaugušie, vecāka gadagājuma cilvēki 50+, cilvēki ar invaliditāti).</i></p> <p>Pakalpojumi ietvers garīgās veselības stiprināšanu, izmantojot informatīvu un izglītojošu, kā arī profesionālu palīdzību norādītājam mērķgrupām. Lai sniegtu kvalitatīvus pakalpojumus, projekta ietvaros tiks izveidota virtuāla E-apmācību platforma, kas ar metodiskajiem līdzekļiem atbalstīs programmas teritorijā un ārpus tās strādājošos speciālistus.</p>	<p>Atbalstīts, bet Jelgavas Pilsētas bibliotēka projektā nepiedalīsies.</p>
<p>Biedrības "Baltijas Mediju izcilības centrs" projekts “Noturīgā Baltija”.</p>	<p>Google</p>	<p>600.00 <i>euro</i> (Jelgavas Pilsētas bibliotēkas finansējuma daļa).</p>	<p>Projekts noritēja sadarbībā ar sadarbībā ar Biedrību "Baltijas Mediju izcilības centrs". Projekta ietvaros īstenots 8 mediju un informācijas pratības lekciju kurss “Mācies izprast un kritiski izvērtēt informāciju” 14 Jelgavas novada pašvaldības publisko bibliotēku bibliotekāriem, kas balstīts uz biedrības izstrādāto metodoloģiju.</p> <p><i>Projekta mērķis ir sasniegt ievainojamākās un pret dezinformāciju nenoturīgākās sabiedrības grupas, celt medijpratības un informācijas</i></p>	<p>Atbalstīts</p>

			<i>pratības prasmes lokālās komūnās Baltijas valstīs.</i>	
UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas “Stāstu bibliotēkas” tīkls - Jelgavas Pilsētas bibliotēka – “Sienas, kas runā”.	Visas ar projektu saistītās aktivitāšu izmaksas sedz JPB no bibliotēkas budžeta	“Stāstu bibliotēkas” tīkla dalībniekiem netiek piešķirts finansējums	UNESCO LNK tīkls “Stāstu bibliotēkas” darbojas ar mērķi veicināt neformālo izglītību mantojuma jomā caur stāstniecību kā nozīmīgas nemateriālā kultūras mantojuma daļas aktualizēšanu Latvijā. Tīkls ir īpaša Latvijas bibliotēku sadarbības un pieredzes apmaiņas platforma, kuras ietvaros tiek īstenotas plaša tematiskā loka kultūras mantojuma un stāstniecības tradīcijai veltītas aktivitātes. JPB pievienojusies “Stāstu bibliotēkām” no 2017. gada.	-
Lasīšanas veicināšanas programma “ Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023 ”.	LR Kultūras ministrija / Latvijas Nacionālā bibliotēka	Grāmatu kolekcija 1 394.46 <i>euro</i> apmērā	Mērķprogramma izveidota pēc LR Kultūras ministrijas un Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra iniciatīvas. <i>Programmas mērķis – veicināt lasītprasmi un interesi par grāmatām, vienot lasītājus un rosināt diskusijas par grāmatām, sekmēt augstvērtīgas literatūras izplatību.</i> Lasīšanas veicināšanās programmā iesaistās JPB un tās 3 filiāles.	Atbalstīts
Latvijas Nacionālās bibliotēkas programma “ Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām 2023 ”.	Kultūras Ministrija	Grāmatu kolekcija 683.97 <i>euro</i> apmērā	<i>Programmas mērķis ir atbalstīt grāmatniecības nozari un pastarpināti grāmatu autorus, tulkotājus, ilustratorus, kā arī papildināt Latvijas publisko bibliotēku krājumu ar kvalitatīviem pēdējo gadu izdevumiem un nodrošināt tiem plašāku Latvijas iedzīvotāju pieejamību, veicinot lasītprasmi.</i>	Atbalstīts
“ Mazo Pūcēnu skoliņa Jelgavā ” – lasīšanas kultūras pilnveide trīsgadnieku ģimenēm Jelgavas pilsētas bibliotēkās	Jelgavas Kultūras padome	625.00 <i>euro</i>	Lasīšanas veicināšanas projekts trīsgadīgiem bērniem un viņu vecākiem, kura ietvaros organizēts nodarbību cikls, lai ar radošām aktivitātēm jau no agrīna vecuma veicinātu bērnu interesi par lasīšanu,	Atbalstīts

<i>LNB Bērnu literatūras centra un LNB Atbalsta biedrības lasīšanas veicināšanas projekta “Grāmatu starts” ietvaros.</i>			bibliotēkas apmeklēšanu, kā arī sniegtu vienlīdzīgas iespējas ikvienam iegūt pieeju kvalitatīvai literatūrai un zināšanām.	
Eiropas Komisijas programmas "EU4Dialogue" projekts “EU4Dialogue: improving exchanges across the divide through education and culture” (“EU4Dialogue: mazināt plaisas ar kultūras un izglītības palīdzību”) Projekta nr.: 423-479	Eiropas Savienība	Projekta kopējais finansējums 3 643 105.00 euro JPB finansējums 240.00 euro	Projekta īstenošanas laiks: 07.05.2021 – 06.05.2025 <i>Projekts vērsts uz sadarbības / mijiedarbības veicināšanu konfliktu reģionos ar izglītības un kultūras norišu starpniecību.</i> Sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku Jelgavas Pilsētas bibliotēka iesaistījās projekta profesionālās prakses īstenošanā. Trīs JPB darbinieki – bibliotēkas direktore, metodiskā darba vadītāja, projektu vadītāja – vadīja praksi bibliotēku un muzeju darbiniekiem no Moldovas.	Atbalstīts
Erasmus+ programmas stratēģiskās partnerības projekts “Digital competence and information literacy for librarians” (“Digitālās kompetences un informācijpratība bibliotekāriem”) Projekta ID: 2023-1-BG01-KA220-ADU-000167178	Erasmus+	Projekta kopējais finansējums – 400 000.00 euro JPB dalības finansējums – 1450.00 euro	Projekta īstenošanas laiks: 01.09.2023. – 31.08.2026. The University of Library Studies and Information Technologies (Bulgārija) izstrādāts projekts, kurā JPB iesaistās kā Latvijas Nacionālās bibliotēkas piesaistīta apakšiestāde. <i>Projekta mērķis – attīstīt bibliotekāru un informācijas speciālistu prasmes un izveidot elektroniskus rīkus izglītošanai, kurus viņi var izmantot darbā ar vietējo kopienu un bibliotēku lietotājiem.</i>	Atbalstīts

Pārskata gadā finansējumu ieguva **Valsts kultūrkapitāla fondam** iesniegtais projekts **“Rakstīta vārda pēdās”** – sarunu cikls, kurā rakstnieki tiek ar saviem lasītājiem. Projekta ietvaros JPB un filiālbibliotēku apmeklētājiem tika noorganizētas piecas tikšanās ar Latvijā populāriem un iecienītiem rakstniekiem. Tikšanās ar autoriem notika JPB un tās filiālbibliotēkās – Miezītes bibliotēkā, Pārlielupes bibliotēkā, bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”. Sarunu cikla atklāšanas pasākums notika 10. septembrī JPB kopā ar rakstnieku Andri Kalnozolu, kurš stāstīja par sava romāna “Kalendārs mani sauc” tapšanu un dalījās pārdomās par jauniem literārajiem izaicinājumiem. Pasākumu apmeklēja aptuveni 30 cilvēki. Otrā tikšanās notika 12. septembrī bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”, kur viesojās rakstnieks

un žurnālists Dzintars Tilaks. Šī pasākuma galvenā mērķauditorija bija bērni un jaunieši. Pasākumu apmeklēja aptuveni 52 cilvēki. Trešā tikšanās notika 12. oktobrī Pārlielupes bibliotēkā ar rakstnieci Luru Vinogradovu, kuras laikā autore dalījās par ideju rašanos rakstīšanai un grāmatu tapšanu, gan rakstnieka ikdienu. Pasākumu apmeklēja aptuveni 25 cilvēki. Ceturrtā tikšanās notika Miežītes bibliotēkā 4. novembrī ar rakstnieci Gunitu Freimani. Pasākumu apmeklēja 36 rakstnieces talanta cienītāji. Noslēdzošā, piektā tikšanās, noritēja JPB 7. decembrī, kurā viesojās dzejnieks un rakstnieks Andris Akmentiņš. Ļoti vērtīga, filozofiska, ar nelielu humora piedevu papildīta tikšanās. Stāsti mijās ar dzejas lasījumiem un dziedāšanu *A Cappella*.

Šādi bibliotēkas organizētie tikšanās cikli ar autoriem rosina Jelgavas iedzīvotājus nezaudēt interesi lasīt un iepazīt latviešu oriģinālliteratūru, to pierāda tas, ka pēc ikvienas tikšanās ar rakstniekiem pieaug viņu darbu izsniegums. Tātad jāsecina, ka šādi pasākumi veicina latviešu oriģinālliteratūras popularitāti, nozīmību un vērtību sabiedrībā. Ar šādu pasākumu organizēšanu bibliotēka gūst papildu atpazīstamību, kā arī nodrošina vietējiem iedzīvotājiem un citiem interesentiem kulturālu atpūtu un brīvā laika pavadīšanu ar pievienoto vērtību. Latviešu literatūras popularizēšana ir viens no vissvarīgākajiem bibliotēkas uzdevumiem.

2023. gadā JPB iesaistījās **Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) projektā “Ceļā uz Latviešu grāmatai 500 Latvijas reģionos: izdevējdarbība un tekstu izplatība senāk un tagad”**, iekļaujoties 2023. gada notikuma cikla "Latviešu grāmatai 500" tēmā – grāmatu un ideju izplatīšana un izdošana. Laika posmā no 2023. gada aprīļa līdz decembrim LNB sadarbībā ar Jelgavas, Valmieras, Bauskas, Valkas, Liepājas, Limbažu un Daugavpils reģiona galvenajām bibliotēkām organizēja plašu pasākumu programmu ar daudzveidīgām norisēm, kuru mērķis bija izgaismot grāmatniecības procesus un notikumus Latvijas reģionos.

JPB projekta ietvaros vēra durvis bibliotekārajai kafejnīcai – **“Tējnīca pie Allunan Indriķ”** – ar mērķi veidot izpratni par Jelgavas pilsētas kultūrvēstures personību un notikumu nozīmīgumu, veicināt esošo un jaunu lasītāju izglītošanu, uzlabot un dažādot Jelgavas apkārtnes kultūras dzīvi un piedāvājumu, uzsverot Heinriha Alunāna devumu grāmatniecības un pilsētas vēsturē. Ar mākslinieka Raita Junkera palīdzību tējnīca tika iekārtota atbilstoši 1873. gada lasāmbibliotēku noskaņai, sniedzot apmeklētājiem iespēju izjust šī laika vēsturisko elpu un rosinot citādākā ceļā izzināt būtiskus vēsturiskos notikumus un personības. Kafejnīcas sienas rotāja mākslas studijas “Mansards” audzēkņu darbu izstāde “Senā grāmatu grafika”. “Tējnīca pie Allunan Indriķ” apmeklētājiem bija atvērta no 2023. gada 15. līdz 20. maijam, katru dienu apmeklētājiem piedāvājot daudzveidīgu pasākumu programmu.

2023. gadā finansiāli apjomīgākais projekts bija Nordplus Adult mobilitātes programmas projekts ***“Adult non-formal education and trainings in public libraries: experience of Denmark libraries”*** (**“Pieaugušo neformālā izglītība un apmācības publiskajās bibliotēkās: Dānijas bibliotēku pieredze”**), kura ietvaros 2024. gada janvārī JPB projektu vadītāja un filiālbibliotēkas

Miezītes vadītāja devās pieredzes apmaiņas braucienā uz Randersas bibliotēku (Dānija), lai iegūt jaunu pieredzi par pieaugušo neformālo izglītību un apmācībām Dānijas publiskajās bibliotēkās.

Pārskata periodā JPB saņēma uzaicinājumu no biedrības **“Baltijas Mediju izcilības centrs”** piedalīties projektā **“Noturīgā Baltija”** – “Mediju kluba” izveidei. Projekts izstrādāts ar mērķi sasniegt ievainojamākās un pret dezinformāciju nenoturīgākās sabiedrības grupas, celt medijpratības un informācijas prasmes lokālās komūnās Baltijas valstīs.

Projekta ietvaros JPB Reģionālās bibliotēkārās mācību nodaļas vadītāja Viktorija Agafonova un sistēmbibliotekāre Olga Spirta organizēja un vadīja 8 mediju un informācijpratības lekciju kursu **“Mācies izprast un kritiski izvērtēt informāciju”**, kas balstīts uz biedrības izstrādāto metodoloģiju. Kursu apguva 14 Jelgavas novada pašvaldības publisko bibliotēku bibliotekāres, lai kļūtu par projekta vēstnešiem un varētu nodot informāciju tālāk saviem bibliotēkas apmeklētājiem.

Sadarbībā ar Jelgavas bibliotēku atbalsta biedrību **“Libro”** Jelgavas Pilsētas bibliotēka īstenoja projektu **“Mazo Pūcēnu skoliņa Jelgavā”** – lasīšanas kultūras pilnveide trīsgadnieku ģimenēm Jelgavas pilsētas bibliotēkās. Projekts balstās uz LNB Bērnu literatūras centra un LNB Atbalsta biedrības lasīšanas veicināšanas projekta **“Grāmatu starts”** ietvariem.

Projekta laikā trīsgadīgiem bērniem un viņu vecākiem, tika organizēts nodarbību cikls, lai ar radošām aktivitātēm jau no agrīna vecuma veicinātu bērnu interesi par lasīšanu, bibliotēkas apmeklēšanu, kā arī sniegtu vienlīdzīgas iespējas ikvienam iegūt pieeju kvalitatīvai literatūrai un zināšanām. Projekta nozīmīgākais ieguvums ir tas, ka šādā veidā bibliotēkas veicina lasīšanas paradumu attīstību, jo pētījumi pierāda, ka interese, kas radusies par grāmatu un bibliotēkas apmeklējumu agrīnā vecumā, piesaista cilvēka interesi par grāmatu un lasīšanu arī vēlākajos vecuma posmos.

Jelgavas bibliotēkās – Jelgavas Pilsētas bibliotēkā, bērnu bibliotēkā **“Zinītis”**, Miezītes bibliotēkā, Pārlielupes bibliotēkā tika organizētas trīs iepazīšanās nodarbības trīsgadniekiem un viņu ģimenēm (katrā bibliotēkā 3 nodarbības). Vienas nodarbības ilgums aptuveni 30 minūtes līdz 1 stunda. Pēdējā, trešā nodarbība (Pūcēnu skoliņas izlaidums), visiem Pūcēnu skoliņas dalībniekiem bija kopīgs – Jelgavas Pilsētas bibliotēkā (Krišjāņa Barona zālē).

Projekta ietvaros bibliotēkas ieguvušas jaunus lasītājus, noturējušas stabilus grāmatu izsnieguma rādītājus, savukārt, biedrība **“Libro”** ar projekta palīdzību realizējusi savus galvenos darbības mērķus un vairojusi savu atpazīstamību.

Pārskata periodā JPB saņēma uzaicinājumu no **Latvijas Nacionālās bibliotēkas** iesaistīties Eiropas Komisijas programmas **“EU4Dialogue” atbalstītā projekta “EU4Dialogue: mazināt plaisas ar kultūras un izglītības palīdzību”** (*“EU4Dialogue: improving exchanges across the divide through education and culture”*) aktivitātes īstenošanā. Projekts ir vērsts uz sadarbības / mijiedarbības veicināšanu konfliktu reģionos ar izglītības un kultūras norišu starpniecību. Projekta īstenošana uzsākta 2021. gada 7. maijā, un tas ir plānots uz četriem gadiem (līdz 2025. gada 6. maijam).

Projekta ietvaros trīs JPB darbinieki – bibliotēkas direktore, metodiskā darba vadītāja, projektu vadītāja – no 14. novembra līdz 16. novembrim vadīja profesionālo praksi bibliotēku un muzeju darbiniekiem no Moldovas.

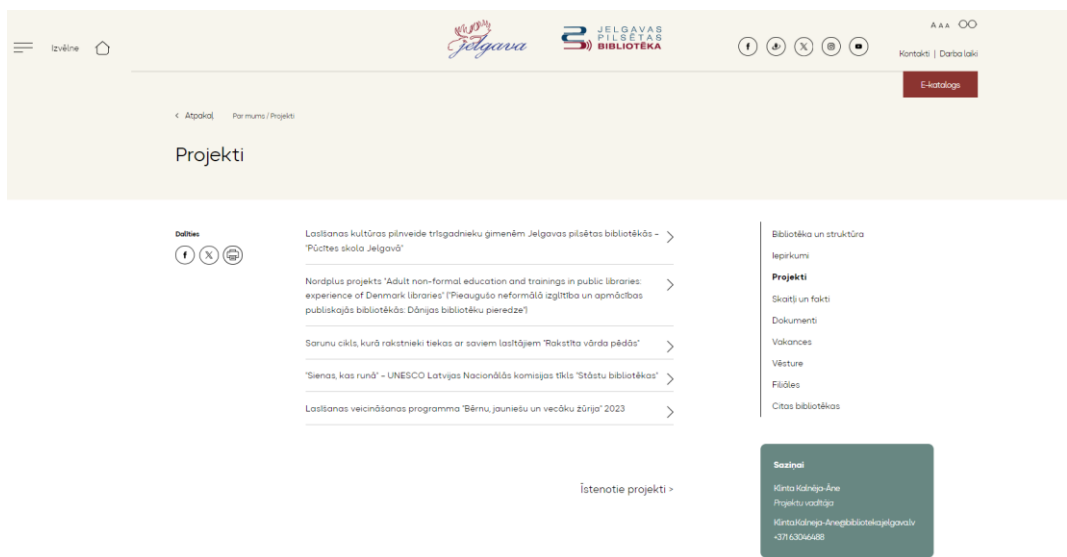
2023. gada nogalē **Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs** uzsāka Erasmus+ programmas stratēģiskās partnerības projektu “**Digitālās kompetences un informācijpratība bibliotekāriem**” (*“Digital competence and information literacy for librarians”*). Projekta izstrādātājs ir *The University of Library Studies and Information Technologies* (Bulgārija). Latvijas Nacionālā bibliotēka kopā ar dalībniekiem no Portugāles, Grieķijas, Bulgārijas un Rumānijas darbojas kā partnerorganizācijas. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas darbinieki un citi Latvijas publisko bibliotēku pārstāvji projektā darbosies kā apakšiestādes Latvijas Nacionālajai bibliotēkai.

Projekta mērķis ir attīstīt bibliotekāru un informācijas speciālistu prasmes un izveidot elektroniskus rīkus izglītošanai, kurus viņi var izmantot darbā ar vietējo kopienu un bibliotēku lietotājiem.

Projekta ietvaros eksperti izstrādās elektronisku mācību saturu un līdzekļus, lai nodrošinātu zināšanu un prasmju apmaiņu četrās jomās: informācijpratība; medijpratība; dezinformācija un viltus ziņas; spējošana bibliotēkās. 10 cilvēki (publisko bibliotēku darbinieki) no katras dalībvalsts apgūs zināšanas, lai projekta ietvaros tās nodotu tālāk sabiedrībai savā reģionā. Zināšanu pārnese notiks izglītojošu norišu ietvaros.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka un filiālbibliotēkas katru gadu iesaistās dažādos citu institūciju veidotos projektos, tādos kā: UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas “Stāstu bibliotēkas” tīkls - **Jelgavas Pilsētas bibliotēka – “Sienas, kas runā”**, lasīšanas veicināšanas programma “**Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023**”, Latvijas Nacionālās bibliotēkas programma “**Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām 2023**”. Dalība šādos projektos nav ar mērķi piesaistīt finansējumu, tā ir iespēja bibliotēkai pildīt savu galveno mērķi – sniegt kvalitatīvus bibliotekāros un informacionālos pakalpojumus ikvienam bibliotēkas lietotājam, saturīgi pavadīt brīvo laiku, veicināt lasītprasmi un interesi par literatūru, un novadpētniecību.

Lai ikvienam interesentam būtu pieejama informācija par JPB projektiem, bibliotēkas tīmekļvietnē (sk. 9.1. attēlu) izveidota sadaļa, kurā pieejama šāda informācija, kas regulāri tiek atjaunota: <https://jelgavasbiblioteka.lv/par-mums/projekti/>. Ikviens projekts tiek popularizēts arī bibliotēkas sociālajos tīklos, vietējos un nozares medijos.

9.1. att. JPB tīmekļvietnes sadaļa “Projekti”

9.2. tabula

Projektu apkopojums Jelgavas novada pagastu bibliotēkās

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
VKKF projekts “Tikšanās ar bērnu grāmatu autoriem Jelgavas novada bibliotēkās”	Valsts kultūrkapitāla fonds	112.00 euro	<p><i>Projekta mērķis: Veicināt lasīšanas kultūras vērtību saglabāšanu, popularizēšanu, attīstību un pieejamību pirmsskolu vecuma bērniem un pamatskolu skolēniem, organizējot tikšanās ar bērnu grāmatu autoriem Jelgavas novada bibliotēkās, pielāgojoties valstī noteiktās ārkārtas situācijas izmaiņām.</i></p> <p>Laika posmā no 2023.gada 1. marta līdz 15.decembrim tika veicināta lasīšanas kultūras vērtību saglabāšana, popularizēšana, attīstība un pieejamība pirmsskolu vecuma bērniem un pamatskolu vecuma bērniem Jelgavas novadā, nodrošinot bērniem iespēju apmeklēt un līdzdarboties 8 lasīšanas veicināšanas pasākumos. Tika iesaistīti novada 9 publisko bibliotēku mazie lasītāji (kopā ap 416) sadarbībā ar novada bērnudarziem un skolām. Noorganizētas 8 tikšanās ar 6 bērnu grāmatu autoriem Jelgavas novada bibliotēkās.</p>	Atbalstīts

<p>Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības projekts “Iedvesmas bibliotēka”</p>	<p>Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība</p> <p>Latvijas Finieris-materiāls plauktam</p> <p>Jelgavas novada pašvaldība</p>	<p>Kopējās izmaksas 9038.57 <i>euro</i>.</p> <p>Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība finansējums: 4519.29 <i>euro</i> (no kuriem naudas līdzekļi 3345.99 <i>euro</i>; saplāksnis mēbeļu izgatavošanai 1173.30 <i>euro</i>)</p> <p>Jelgavas novada finansējums 4519.28 <i>euro</i>.</p>	<p><i>Projekta mērķis:</i> <i>Veicināt Valgundes pagasta Valgundes bibliotēkas pozitīvas un kvalitatīvas vides pārmaiņas, attīstību un modernizāciju bērnu un jauniešu auditorijas piesaistei.</i></p> <p>Projekta rezultātā labiekārtotas bibliotēkas telpas iegādājoties galdu, 10 krēslus, 4 sēžammaisus, pēc plaukta idejas autore, jaunietes Amandas Bulas sadarbībā ar arhitektu Daini Bērziņu izgatavots daudzfunkcionāls grāmatu plaukts-krēsls. Papildināta ar mūsdienīgu digitālo risinājumu un ierīču klāstu, iegādājoties spēļu konsoles, 3 planšetes, lego robotus.</p>	<p>Atbalstīts</p>
<p>VKKF projekts “Rakstītāji un rakstu zīmes: latviešu autori un literatūra Latvijas bibliotēkās”</p>	<p>Valsts kultūrkapitāla fonds</p>	<p>4452.07 <i>euro</i></p>	<p>Sadarbojoties Latvijas Nacionālajai bibliotēkai un Valsts Kultūrkapitāla fondam Latvijas publiskajās bibliotēkās sarūpētas jaunas, augstvērtīgas grāmatas, kuras piedāvājuma ziņā sevī ietver – oriģinālliteratūras darbus, kultūras izdevumus, vārdnīcas, enciklopēdijas, uzzīņu literatūru, kā arī augstvērtīgus tulkojumus.</p>	<p>Atbalstīts</p>
<p>Lasīšanas veicināšanas programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023”.</p>	<p>LR Kultūras ministrija / Latvijas Nacionālā bibliotēka</p>	<p>Grāmatu kolekcija 1400,34 <i>euro</i> apmērā</p>	<p>Mērķprogramma izveidota pēc LR Kultūras ministrijas un Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra iniciatīvas.</p> <p><i>Programmas mērķis – veicināt lasītprasmi un interesi par grāmatām, vienot lasītājus un rosināt diskusijas par grāmatām, sekmēt augstvērtīgas literatūras izplatību.</i></p> <p>13 pagastu un 6 novada skolu bibliotēkas piedalījās programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Šo bibliotēku krājumi tika papildināti ar grāmatām kopējā vērtībā 4421,41 EUR.</p>	<p>Atbalstīts</p>

			(2021,07 EUR pagastu bibliotēkās, 1400,34 EUR novada skolu bibliotēkās)	
--	--	--	---	--

2023. gadā Jelgavas novada pašvaldība sagatavoja projekta pieteikumu VKKF projektu konkursam un saņēma atbalstu projekta “Tikšanās ar bērnu autoriem Jelgavas novada bibliotēkās” īstenošanai. Projekta realizēšanā bija iesaistījušās 7 pagastu bibliotēkas. Vilces tautas namā tika organizēts pasākums: “Kaķi un putni” – pavasarīga saruna un radoša darbošanās ar dzejnieci Inesi Zanderi. Uz tikšanos tika aicināti pirmsskolas un 1.-5. klases skolēni. Pasākuma laikā risinājās saruna par grāmatām “Kaķis uz klavierēm” un “Putni mūs redz”. Notika radoša darbošanās par putnu tematiku. Pasākumā piedalījās 70 dalībnieki. Kalnciema vidusskolā uz sarunu ar dzejnieci Ievu Samausku bija ieradusies 85 skolēni. Šo pasākumu organizēja abas Valgundes pagasta bibliotēkas – Tīreļu un Valgundes bibliotēkas. Populārā bērnu grāmatu autore Agnese Vanaga viesojās Platones pagastā, lai novadītu radošo nodarbību “Plastmasas huligāni”. Pasākumā piedalījās 63 Vircavas pamatskolas Platones filiāles sākumskolas skolēni un pedagogi. Zaļenieku bibliotēka sadarbībā ar vietējo skolu sarīkoja aizraujošu tikšanos ar bērnu grāmatu autori Eviju Gulbi, ko apmeklēja 65 Zaļenieku komerciālās un amatniecības vidusskolas sākumskolas audzēkņi. Arī Sesavas bibliotēkā 34 skolēniem un pirmsskolas vecuma bērniem bija iespēja satikt grāmatu autori Eviju Gulbi. Nākotnes bibliotēkā 23 jaunos lasītājus uzrunāja bērnu grāmatu autore un ilustratore Inita Zēriete. Novadniece, rakstniece Signe Lūsiņa izraujošā literārā ceļojumā veda 20 pirmsskolas vecuma bērnus Ozolnieku bibliotēkā.

2023. gadā LNB Atbalsta biedrības projektam “Iedvesmas bibliotēka” tika pieteikta Valgundes pagasta Valgundes bibliotēka. Mērķis bija veidot ērtu, pievilcīgu un aicinošu telpu bērniem un jauniešiem. Bērni un jaunieši bija aicināti izstrādāt un iesniegt savas izdejas par telpas vizuālo noformējumu. Projekta pieteikums tika atbalstīts, 2023. gadā sākās tā realizācija un 2024. gada 7. martā notika Valgundes bibliotēkas jauniešu iedvesmas telpas atklāšana. <https://www.gaisma.lv/lv/jaunumi/valgunde-tapusi-iedvesmas-biblioteka>, <https://zz.lv/projekta-ietvaros-labiekartota-valgundes-biblioteka/>.

Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem

JPB un tās filiālēs projekta izstrādi un vadību veic bibliotēkas projekta vadītājs, kas ir atsevišķa struktūrvienība bibliotēkā. Šis ir viens no iemesliem, kāpēc JPB ieguvusi plašu atpazīstamību darbā ar vietējiem un Eiropas Savienības projektiem salīdzinājumā ar citām publiskajām bibliotēkām. Ir liela nozīme tam vai ar projektu attīstību bibliotēkā var nodarboties kā ar pamatdarbu vai to dara citu nodaļu darbinieki, kas lielās noslodzes dēļ nereti nespēj pilnvērtīgi pievērsties vērīenīgiem ilgtermiņa projektiem.

Pārskata periodā, lai attīstītu un dažādotu bibliotēkas pakalpojumus, JPB galvenokārt aktīvi strādājusi pie jaunu projektu izstrādes un realizācijas. 2023. gadā sagatavoti un iesniegti 10 projekti (skatīt 9.1. tabulu), no tiem 3 projekti bija JPB sagatavoti un 7 bibliotēkā līdzdarbojās kā projekta partneri un iesaistītās puses. **Piesaistītais finansējums projektu realizēšanai 2023. gadā bija 8 413.43 euro**, t.sk. Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2023 un Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām 2023 grāmatu kolekciju vērtība.

Pārskata periodā JPB sadarbībā ar Pasvāles publisko bibliotēku un Rēzeknes Centrālo bibliotēku strādāja pie Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības projekta pieteikuma izstrādes. Projekts saņēma apstiprinājumu. Diemžēl ņemot vērā Jelgavas Valstspilsētas pašvaldības nespēju nodrošināt bibliotēkai līdzfinansējumu Interreg V-A Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības projektam “*Network of Inclusive Libraries for people of disadvantaged social groups*” (“Iekļaujošu bibliotēku tīkls sociāli mazaizsargātu cilvēku grupām”), JPB bija jāatsaka sava partnerība, līdz ar to zaudējot iespēju atjaunot bibliotēkas mācību klases telpas, iegādāties jaunu aprīkojumu, ierīkot sensoro istabu un ieviest inovatīvus bibliotēkas pakalpojumus mazaisargātu cilvēku grupām.

Vērtējot 2023. gadu, JPB dalība projektos norit ar mērķi uzlabot bibliotēkas pakalpojumu kvalitāti, daudzveidot tos, veidot bibliotēku mūsdienīgāku un lasītājiem draudzīgāku, nodrošinātu visa vecuma mērķauditorijām saturīgu, kulturālu atpūtu un radošu brīvā laika izmantošanu, veicinātu lasīšanas paradumu attīstību, ieinteresētu jauno paaudzi apmeklēt bibliotēku un izmantot tās pakalpojumus.

Novada bibliotēkās projekts “Tikšanās ar bērnu autoriem Jelgavas novada bibliotēkās” ar valsts finansiālo atbalstu Jelgavas novadā tiek realizēts jau vairākus gadus. Līdz ar to tas ļauj izdarīt secinājumus, ka šādas tikšanās atstāj paliekošu iespaidu bērniem un jauniešiem, motivē lasīt grāmatas, veido izpratni, ka Latvijā arī ir interesanta bērnu un jauniešu literatūra. Ir novērots, ka pēc tikšanās ar autoriem pieaug bibliotēkas apmeklējums un skolēni labprāt izvēlas lasīt satiktā autora darbus.

Skolotāji, kuri kopā ar skolēniem piedalās pasākumos atzīst, ka šādas norises ir nepieciešamas arī turpmāk, jo tās sniedz iespēju bērniem paplašināt savu redzesloku. Arī paši skolēni ļoti aktīvi piedalās sarunās ar autoriem, uzdod jautājumus, ir atsaucīgi un patiesi ieinteresēti. Savukārt skolas administrācija ļoti novērtē šo iespēju, jo ne vienmēr projekta “Skolas soma” ietvarā izdodas izdarīt visu, ko vēlas (trūkst finansējuma).

10. Publicitāte

Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Sabiedrisko attiecību speciālists Jelgavas Pilsētas bibliotēkā ir atbildīgs par bibliotēkas tēla veidošanu publiskajā vidē, sniedzot vēstījumu vietējai sabiedrībai par bibliotēkas darba būtību,

nozīmīgumu, daudzveidīgajiem pakalpojumiem un iespējām. Sabiedrisko attiecību speciālista atbildībā ir dažādu publicitātes materiālu veidošana, regulāra aktuālās informācijas apstrāde un ievietošana tīmekļvietnē un sociālajos tīklos, kā arī preses relīžu rakstīšana un izsūtīšana medijiem. Publicitātes materiāli – relīzes, afišas, plakāti u.c. – vienmēr tiek saskaņoti ar Jelgavas valstspilsētas pašvaldības Sabiedrisko attiecību departamentu, un tikai pēc saņemta akcepta tiek publicēti. Visi ar publicitāti veidotie materiāli tiek saglabāti elektroniski, veidojot arhīvu.

Filiālbibliotēku publicitāti, galvenokārt, nodrošina filiāļu darbinieki, bet pēc nepieciešamības tiek piesaistīts sabiedrisko attiecību speciālists.

Publicitāte un sabiedrības informēšana par aktualitātēm bibliotēkā tiek nodrošināta veidojot ikmēneša pasākumu, izstāžu un citu notikumu sarakstu, precizējot laiku un vietu, kurš tiek iesniegts izdevumam Jelgavas Vēstnesis. Izdevums iznāk reizi mēnesī drukātā veidā un nonāk pilsētas iedzīvotāju pastkastītēs, kā arī pieejams lasīšanai elektroniski.

Pirms Jelgavas Pilsētas bibliotēkas vai filiāļu pasākuma tiek veidota afiša un preses relīze, kas tiek nosūtīta Jelgavas valstspilsētas pašvaldības Sabiedrisko attiecību departamentam publicēšanai Jelgavas valstspilsētas pašvaldības tīmekļvietnē www.jelgava.lv. Tālāk informāciju izmanto arī citi Jelgavas publiskie mediji – www.zz.lv, www.jelgavniekiem.lv, www.novaja.lv. Atsevišķos gadījumos ziņa tiek iekļauta arī pašvaldības informatīvajos drukātajos izdevumos – “Jelgavas Vēstnesis” un laikrakstā “Zemgales Ziņas”. Jelgavas Pilsētas bibliotēka veic mediju monitoringu un apkopo publikācijas, kurās pieminēta Jelgavas Pilsētas bibliotēka vai filiālbibliotēkas. Pārskata gadā apkopotas 293 publikācijas no vietējiem elektroniskajiem un drukātajiem medijiem. Pilns publikāciju pārskats skatāms šeit <https://jelgavasbiblioteka.lv/par-mums/dokumenti/>.

Lai nodrošinātu iespējami augstāku kvalitāti, visas publikācijas tiek veidotas ievērojot stingrus latviešu gramatikas pamatprincipus, pareizu vārdu lietojumu un gaumīgi izveidotu vizuālo materiālu. Publikācijām ar cikliskumu vizuālais noformējums paliek nemainīgs, lai nezaudētu gaumības principu.

Jaunākā informācija par notiekošo bibliotēkās vienmēr tiek ievietota bibliotēku sociālo tīklu kontos un tīmekļvietnē, kā arī izsūtīta e-pastā lasītājiem, kuri ir pieteikušies saņemt paziņojumus par jaunākajām aktualitātēm. Papildus uzmanības piesaistīšanai, pasākumu afišas tiek izvietotas Jelgavas Pilsētas bibliotēkā pie informācijas stenda, ieejas durvīm un gaitenēs, kā arī filiālbibliotēkās un Jelgavas valstspilsētas pašvaldības domes ēkā, izglītības iestādēs un citur pilsētā. Savukārt gadījumos, kad nepieciešams uzrunāt konkrētu mērķauditoriju, tas tiek īstenots tiešā veidā sazinoties ar Jelgavas skolu skolotājiem un nosūtot informāciju privāti.

Bibliotēku rīkoto pasākumu aktīva popularizēšana tiek veikta ar mērķi iepazīstināt apmeklētājus ar saviem pamatpakalpojumiem vienlīdz piesaistot arī jaunus lietotājus, kā arī veicināt izpratni, ka bibliotēka sen vairs nav tikai grāmatu izsniegšanas vieta, bet gan sociālo aktivitāšu, kultūras un sabiedriskās dzīves telpa.

Bibliotēkas informācija tīmeklī

Tīmeklis nenoliedzami kļuvis par neatņemamu cilvēku un arī bibliotēkas darba sastāvdaļu. Galvenā un vērtīgākā tīmekļa funkcija ir sasniedzamība. Bibliotēku aktivitāšu publicēšana tīmeklī palīdz sasniegt plašāku mērķauditoriju, informāciju atspoguļot vizuāli dažādākos formātos, kā arī sniegt atgriezenisko saiti un atspoguļojumu. Šāda veida aktīva darbība tīmeklī, kas ietver gan bibliotēkas tīmekļvietni, gan sociālos kontus, ir būtisks faktors lasītāju un bibliotēkas apmeklētāju skaita pieauguma radīšanai.

Tīmekļvietne

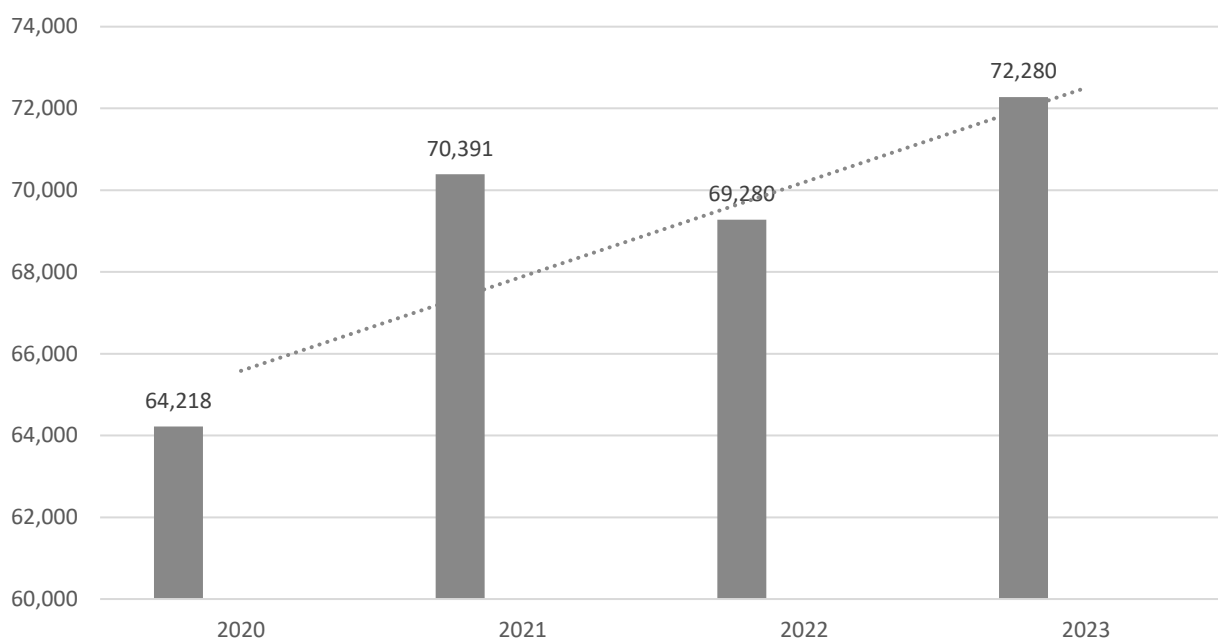
Lai arī informatīvajā telpā izteikti dominē sociālie tīkli, primārais ārējās komunikācijas kanāls un galvenais informācijas nesējs joprojām ir bibliotēkas tīmekļvietne. Tīmekļvietnē www.jelgavasbiblioteka.lv tiek atspoguļots plašs uzziņu klāsts par Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un filiālbibliotēkās notiekošo, kas ietver padziļinātu informāciju un tās sīkāku izklāstu, novadpētniecību, pilnveides iespējas, lasītāju ceļvedi, darba laiku, elektronisko kopkatalogu u.c. aktuālas tēmas.

Ņemot vērā tīmekļvietnes nozīmīgumu bibliotēkas tēla veidošanā, plānošanas periodā, 2023. gada nogalē, tika veikts nozīmīgs solis – pilnīga pāreja uz jaunu tīmekļvietni. Izstrādes procesā uzsvars tika likts uz funkcionalitāti, informatīvo saturu un atbilstību lietotāju vajadzībām. Tīmekļvietnes dizains veidots mūsdienīgs un klientorientēts, vienlīdz izceļot būtiskāko un aktualizējot svarīgāko informāciju lietotājam. Informācijas ziņā tā būtiski neatšķiras no iepriekšējās versijas, jo tika veikta informācijas pārnese, taču klāt nāca dažādi papildinājumi un uzlabojumi.

Līdz ar pāreju uz jauno tīmekļvietni notikusi arī pilnīga pāreja uz jauno e-kataloga versiju, kura lasītājiem bija pieejama arī iepriekš, bet pie nosacījuma, ja lasītājs pats veica pārslēgšanos uz to, taču šobrīd tā ir primārā. Tīmekļvietne ieguva mūsdienīgāku dizainu un kļuva vieglāk lietojama gan no datora, gan mobilās ierīce, kā arī tika pielāgota iedzīvotājiem ar redzes un lasīšanas traucējumiem. Tas nozīmē, ka iespējams pāriet uz pielāgoto režīmu – melni burti uz dzeltena fona. Šāda krāsu kombinācija ir vieglāk uztverama iedzīvotājiem ar redzes un lasīšanas traucējumiem.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas tīmekļvietnes apmeklējuma skaits laika posmā no 2020. līdz 2023. gadam vērojams ar augšupejošu tendenci, šogad sasniedzot 72 280 apmeklējumus (sk. 10.1. attēlu), jeb vidēji 200 apmeklējumus dienā. Tīmekļvietnes apmeklējuma skaita kopējais pieaugums pēdējo četrus gadus laikā mērāms 8 062 vienībās, jeb 11.15 %.

Ņemot vērā iepriekšminēto pāreju uz jauno tīmekļvietni, ticams, ka arī jaunajā pārskata gada periodā tīmekļvietnes apmeklējuma skaits būs ar pozitīvu pieaugumu.

10.1. att. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas tīmekļvietnes apmeklējuma skaits no 2020. līdz 2023. gadam

Sociālie tīkli

Jelgavas Pilsētas bibliotēka publicitāti veic 6 sociālajos tīklos – *Facebook, Instagram, Twitter (X), Youtube, Draugiem.lv* un *TikTok*. Katrā no tiem tiek publicēta pielāgota satura informācija, kas papildināta ar vizuālu materiālu. Atsevišķās publikācijās tiek pievienota norāde ar saiti uz elektronisko kopkatalogu vai tīmekļvietni, kur iespējams iepazīties ar plašāku teksta apskatu.

10.1. tabula

Sociālo tīklu saturvienību skaits

	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Bērnu un jauniešu bibliotēka "Zinītis"	Pārlielupes bibliotēka	Miezītes bibliotēka
Facebook	502	207	173	96
Draugiem.lv	261	-	108	-
Instagram	153	34	-	-
Twitter	159	-	-	-
YouTube	1	-	-	-
TikTok	5	-	-	-
Kopā	1 081	241	281	96

10.1. tabula parāda sociālo tīklu saturvienību skaitu, jeb veikto ierakstu skaitu bibliotēkās 2023. gadā. Kā redzams, tad Jelgavas Pilsētas bibliotēkas sociālajos tīklos 2023. gadā kopā tika veikta 1 081

publikācija. Visaktīvākā publicitāte – 502 ieraksti, tiek īstenota sociālajā tīklā *Facebook*, kurā bibliotēkas lapai uz 2023. gadu sekoja 1 501 cilvēks. Arī filiālbibliotēkās ikdienā aktīvākā komunikācija notiek caur *Facebook* kontiem, kam seko *Draugiem.lv* Pārlielupes bibliotēkai un *Instagram* bērnu un jauniešu bibliotēkai “Zinītis”. Savukārt Miezītes bibliotēka pārstāv tikai vienu sociālo tīklu – *Facebook*.

Otrs aktīvāk izmantotais Jelgavas Pilsētas bibliotēkas sociālais tīkls ir *Draugiem.lv*. Lai arī varētu šķist, ka *Draugiem.lv* savu popularitāti ir zaudējis, joprojām pastāv daļa cilvēku, kuri šo portālu izmanto, tāpēc informācija tiek dublēta arī tur. 2023. gada statistika rāda, ka bibliotēkas sociālā tīkla kontam *Draugiem.lv* sekoja 865 cilvēki.

Pēc ilgāka klusuma perioda, savu otro uzplaukumu piedzīvojis arī portāls *Twitter* jeb *X*, kurā veiktas 159 publikācijas.

Savukārt *Instagram* ir sociālais tīkls, kurā informāciju var pasniegt neformālāku, tādējādi veidojot tuvāku kontaktu ar auditoriju, kā arī informācija ir vieglāk izsekojama un pārskatāma, pretēji *Facebook*. Šeit jāpiebilst, ka *Facebook* informācijas apjoms ir ļoti liels un plašs, tāpēc lietotājs lielās informācijas gūzmā svarīgu ziņu var nepamanīt vai palaist garām. 2023. gadā bibliotēkas profilam *Instagram* sekoja 674 cilvēki. Lai arī jāteic, ka sekotāju skaits ir labs, tomēr viņu aktivitāti uz ierakstiem vai “*story*” būtu nepieciešams paaugstināt.

Viens no jaunumiem šogad – Jelgavas Pilsētas bibliotēkai tika izveidots profils sociālajā tīklā *TikTok*, kurā uz doto brīdi ir 38 sekotāji un 7 video. Šāds lēmums pieņemts, lai vēl vairāk veicinātu bibliotēkas popularitāti un nozīmi sabiedrībā.

Kopumā vērojams, ka salīdzinājumā ar filiālbibliotēkām, Jelgavas Pilsētas bibliotēkas publicitāte sociālo tīklu kontos ir ievērojami aktīvāka. Tas pamatojams ar faktu, ka par Jelgavas Pilsētas bibliotēkas sociālajiem tīkliem, galvenokārt, ir atbildīgs viens cilvēks – sabiedrisko attiecību speciālists, kuram tas ir viens no darba pamatuzdevumiem, savukārt filiālēs šos kontus aktīvus uztur paši darbinieki, ievietojot tajā informāciju par pasākumiem, ekskursijām bibliotēkās, jauniegūtajām grāmatām, izvietojot pasākumu attēlu galerijas u.tml.

Jāpiebilst, ka visas četras bibliotēkas savā starpā sociālo tīklu kontos dalās ar interesantākajiem un svarīgākajiem ierakstiem, tādējādi aptverot plašāku lasītāju loku.

10.2. tabula

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas sociālo tīklu sekotāju skaits no 2020. līdz 2023. gadam

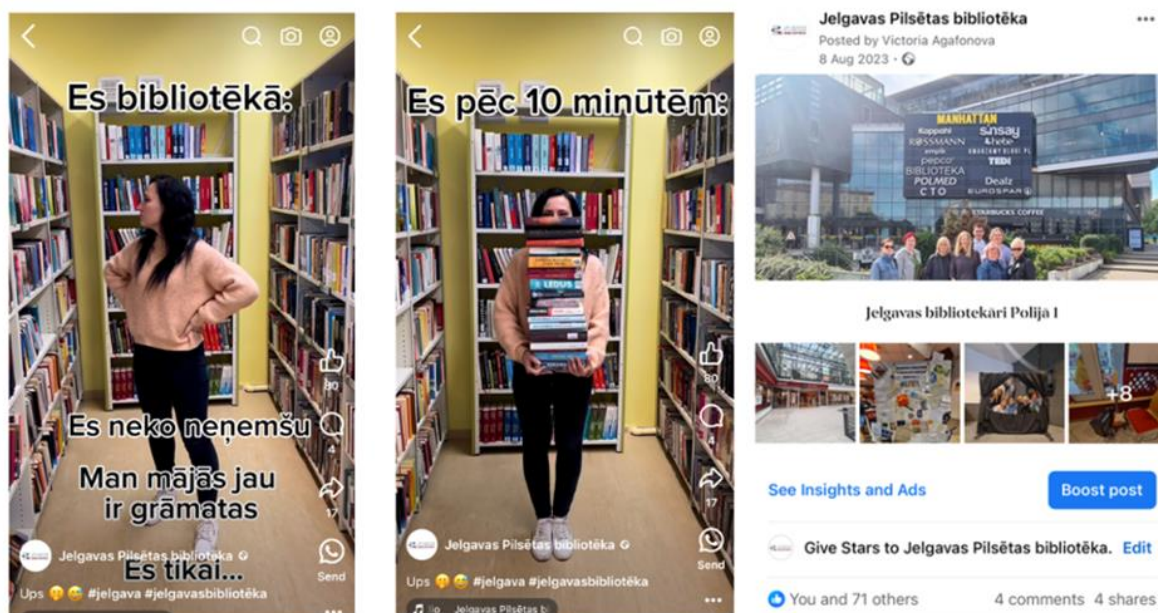
	2020	2021	2022	2023
Facebook	973	1160	1342	1 501
Draugiem.lv	872	868	862	865
Instagram	443	561	630	674

Twitter	649	653	654	661
----------------	-----	-----	-----	-----

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas sociālo tīklu sekotāju skaits no 2020. līdz 2023. gadam parāda, ka visos bibliotēkas kontos, izņemot *Draugiem.lv*, vērojams sekotāju skaita pieaugums. Tomēr jāpiebilst, ka *Draugiem.lv* šis samazinājums ir ļoti neliels, un turas stabilā līmenī. Vislielākais un straujāk augošais sekotāju skaita pieaugums – 528 jauni sekotāji, pēdējo četru gadu laikā vērojams sociālajā tīklā *Facebook*, kam seko *Instagram* ar 231 jaunu sekotāju. *Twitter* sekotāju skaits pieaudzis par 12, tomēr, kā jau iepriekš minēts, noteiktu laika periodu šis sociālais tīkls bija zaudējis savu popularitāti, tomēr pozitīvi, ka sekotāju skaits tādēļ nav mainījies, bet tieši otrādi – turas stabils ar tendenci lēni, bet palielināties.

Arī filiālēm pēdējo četru gadu periodā sociālajā tīklā *Facebook* sekotāju skaits ir palielinājies, ko apliecina bibliotēku statistikas rādītāji. Šobrīd Pārlielupes bibliotēkas lapai ir 609 sekotāji (2020. gadā 361 sekotājs), Miezītes bibliotēkai 586 (2020. gadā 187 sekotājs), bet bērnu un jauniešu bibliotēkai “Zinītis” 661 (2020. gadā 331 sekotājs).

Sekotāju skaita pieaugums ir būtisks rādītājs publicitātes veidošanas darbā, jo parāda, vai veikta publicitāte spēj sasniegt mērķauditoriju, cik lielu atdevi tā ir radījusi no lietotāju puses un, pats galvenais – parāda, vai īstenotie publicitātes pasākumi ir bijuši veiksmīgi.

10.2. att. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas *Facebook* populārākie ieraksti 2023. gadā

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas *Facebook* lapas populārākos ieraksts (100 reakcijas – *like, comments, shares*) pārskata gadā bija astoņu sekunžu garš video, kurš humoristiskā veidā parāda grāmatmīļa uzvedību bibliotēkā. Otrajā vietā ierindojās ieraksts (78 reakcijas – *like, comments, shares*) par deviņu Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un tās filiālbibliotēku darbinieku pieredzes apmaiņas braucienu

uz Gdaņskas bibliotēkām Polijā, no kurām viena atrodas lielā tirdzniecības centrā. Trešajā vietā (72 reakcijas – *like, comments, shares*) ierindojas attēls, kurā kaķis parāda iespējamo lasītāja reakciju, uzzinot par jauno grāmatu dienu bibliotēkā (sk. 10.3. attēlu).

10.3. att. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas *Facebook* populārākie ieraksti 2023. gadā

Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

2023. gads Jelgavas Pilsētas bibliotēkai un filiālbibliotēkām ir bijis pasākumiem bagāts, daudzpusīgs un visaptverošs dažādām mērķauditorijām.

Pārskata periodā bibliotēkās turpina darboties dažādi interešu klubiņi. Tā, piemēram, Miezītes bibliotēkā katra mēneša 2. sestdienā pulcējas adīšanas entuziasti, lai neformālā gaisotnē dalītu savu adīšanas prieku ar citiem līdzdomātājiem, bet Jelgavas Pilsētas bibliotēkā reizi mēnesī notiek “Lasītāju klubiņš”.

Šogad savu darbību uzsāka “Sarunvalodas klubiņš”, kas tiek organizēts, lai veicinātu latviešu valodas prasmju pilnveidi un palīdzētu pārvarēt valodas barjeru tiem cilvēkiem, kuriem latviešu valoda nav dzimtā valoda. Klātienēs nodarbībās, veicot dažādus praktiskus mācību uzdevumus, dalībnieki var pilnveidot latviešu valodas runātprasmi, lasītprasmi un rakstītprasmi. Tiks runāts par dažādām tēmām – par sevi, savu dzīvesvietu, dienas režīmu, interesēm, kultūru Latvijā, karjeru un citām gan individuāli, gan pāros. Savukārt tematu apguvei tek izmantotas dažādas spēles un uzdevumi.

Nozīmīgākie un vērienīgākie pasākumi Jelgavas pilsētas bibliotēkās 2023. gadā:

- 2023. gada 12. martā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā **viesojās mūziķis un pedagogs, grupas “Līvi” dibinātājs, un grupas “Saime” vadītājs Juris Pavītols**, lai prezentētu apgāda “Jumava” klajā laisto grāmatu “Liecnieka spoguļportrets” un sniegtu plates “Līvi – sākums” akustisko koncertu.
- Lai popularizētu bibliotēku nozares speciālistu ikdienas darbu, bibliotēkas tradicionāli katru gadu piedalās **Ēnu dienā**.
- Aprīļa mēnesī ar stāstījumu par Zemgales un Jelgavas apkārtnes **uzvārdiem Jelgavas Pilsētas bibliotēkā viesojās demogrāfs Ilmārs Mežs**. I. Mežs apskatījis un izpētījis aptuveni pusotru miljonu tautas skaitīšanas uzskaites lapas par Latvijas iedzīvotājiem.
- Par brīnišķīgu tradīciju Bibliotēku nedēļā kļuvusi Jelgavas valstspilsētas domes priekšsēdētāja **Andra Rāviņa viesošānās kādā no pilsētas bibliotēkām, lai tiktos ar mazajiem jelgavniekiem**. Šajā gadā A. Rāviņš viesojās bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”, lai tiktos ar PII “Ķīpari” grupas “Lāsītes” bērniem un lasīja P. Bentlija grāmatu “Zaķēnam patīk lasīt”.
- Bibliotekāres šogad piedalījās un izmēģināja savas spējas Latvijas Bibliotekāru biedrības organizētajā erudīcijas spēlē **“Bibliotekārās prāta spēles”**, komandu sacensībā ne tikai atbildot uz jautājumiem par Latvijas kultūru, literatūru, mākslu un vēsturi, bet arī aizraujoši pavadot laiku un saliedējoties ar kolēģiem.
- **2. aprīlī Jelgavas Pilsētas bibliotēka aicināja** uz pavasara Ķīmenes dienu. Piedāvājām radošās darbnīcas, leļļu teātra mazizrādi pēc Deivida Mellinga grāmatas “Kur ņemt vienu apkampieni”, *Laboratorium.lv* “Zinātnisko teātri” un tikšanos ar rakstnieku Arvīdu Diniju Deģi.
- Ar plašu programmu un daudziem, daudziem apmeklētājiem Jelgavas Pilsētas bibliotēka jau tradicionāli piedalās **Muzeju naktī**. No pulksten 18 līdz pat 23 bibliotēkā skan apmeklētāju balsis, smieklī un čalas. Bibliotēka ir grāmatu un labo sajūtu vieta, un Muzeju naktī gaidām ikvienu, kurš vēlas piedzīvot radošumu, kopā būšanas prieku un izzināšanas labirintus. Visa vakara garumā bibliotēkas apmeklētājiem bija iespēja nesteidzīgi pavadīt laiku un līdzdarboties spēļu istabā un radošajās darbnīcās. Bet pulksten 18, 20 un 22 apmeklētāji tika aicināti doties ekskursiju bibliotēkā “(at)Rast radīto” – mazā ceļojumā pa bibliotēkas ēkas vēstures takām no senākas pagātnes līdz mūsdienām.
- Lai izceltu Heinriha Alunāna devumu grāmatniecības un pilsētas vēsturē, **Jelgavas Pilsētas bibliotēka radījusi bibliotekāro kafejnīcu “Tējnīca pie Allunan Indriķ”**, kura apmeklētājiem durvis vēra maija mēnesī septiņas reizes. Ar mākslinieka Raita Junkera palīdzību tējnīca iekārtota atbilstoši 1873. gada lasāmbibliotēku noskaņai, sniedzot apmeklētājiem iespēju izjust šī laika vēsturisko elpu un rosinot citādākā ceļā izzināt būtiskus vēsturiskos notikumus un personības.
- Kā jau katru gadu, **bibliotekāru saime devās pilsētas svētku gājienā** un šajā dienā organizējām arī akciju **“Bibliotēka izbrauc ielās”**.

- Miezītes bibliotēkā jūnija sākumā notika “**Grāmatu svētki**”, kuros liela uzmanība tika pievērsta bērnu auditorijai. Ar bērniem tikās rakstniece un grāmatas “**Kur es biju, kad es nebiju, jeb Montes stāsts**” autore **Renāte Bērante**. Kā arī bija dažādas radošās aktivitātes un rotaļas.
- 2023. gads bibliotēku vēsturē paliks atmiņā ar **bibliotekāru veidotām leļļu teātra mazizrādēm, kas viennozīmīgi bija apmeklētākie lasītveicināšanas pasākumi visās bibliotēkās**. 2023. gada pavasarī tika iestudēta leļļu teātra mazizrāde “**Kur ņemt vienu apkampieni**” pēc Deivida Mellinga grāmatas ar tādu pašu nosaukumu motīviem. Savukārt rudenī tika iestudēta mazizrāde “**Lasis Stasis un Atlasijas okeāns**” pēc Dainas Tabūnas grāmatas ar tādu pašu nosaukumu. Pēc izrādēm bibliotekāri ar bērniem un pedagogiem piedalījās radošajās darbnīcās. Abas izrādes kopā noskatījās rekordliels skaits – 2 466 bērni no izglītības iestādēm un PII grupām.
- **Mazo Pūcēnu skoliņa** uz 3 dienu nodarbībām 2023. gadā visās Jelgavas pilsētas bibliotēkās pulcinājusi krietnu pulciņu trīsgadnieku. Lasītprieks mazo bērnu sirsniņās ir iesēts. Daudzi no viņiem grāmatas patiešām ir iemīlējuši. Paldies vecākiem!
- **Gada lielākais notikums: Dzejas dienas**: 14. septembrī aizvadītas ikgadējās Dzejas dienas ar vadmotīvu “Dzeja elpo savādāk”. Jau astoto gadu Dzejas dienas uzsāka un pilsētu pieskandināja Dzejritenis, bet vakarā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā bija klausāma Antas Eņģeles un Marko Ojala koncertprogramma.
- Jelgavas Pilsētas bibliotēkas darbinieki ir ļoti radoši, tāpēc katru esam aktīvi dalībnieki **Tehnikas un inovāciju festivālā Mehatrons “Mehatrons 2023”**.
- Bērnu un jauniešu bibliotēka jau tradicionāli, sesto gadu pēc kārtas, rīkoja “**Latvijas Nacionālās skaļās lasīšanas sacensību**” Jelgavas reģiona finālu.
- Bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis” skolēnu rudens brīvlaikā piedāvāja **bezmaksas Veloskolas nodarbības** bērniem no 10 gadu vecuma, kuras bija ļoti plaši apmeklētas. Noslēgumā dalībnieki varēja kārtot eksāmenu, lai iegūtu velosipēda vadītāja apliecību.
- **Plaši apmeklētas pārskata gadā bija dažādas radošās darbnīcas** – pastalu, puzuru un kļavu lapu cepuru darināšanas meistarklases, kas pulcēja krietnu pulku apmeklētāju.
- **Pārlielupes bibliotēkas 75. gadu jubilejas svinības** tika atzīmētas ar četrpauzēm un radošu pasākumu kopumu. Jubilejas mēneša svinības tika uzsāktas ar ceļojošās foto izstādes “Ar skatu nākotnē” atklāšanu un televīzijas klātbūtni. Izstādi organizēja Latvijas Cistiskās fibrozes biedrība (LCFB). Izstādē apmeklētājiem bija iespēja iepazīt bērnus un jauniešus ar cistiskās fibrozes (CF) diagnozi.
- Par visapmeklētāko izstādi 2023. gadā viennozīmīgi kļuva **Dzintras Kaminskas porcelāna leļļu privātkolekcijas izstāde**. Dz. Kaminskas kolekcijā ir aptuveni 270 dažādas lelles un katrā bibliotēkā bija aplūkojama daļa no tām. Plašākā izstāde – Pilsētas bibliotēkā. Izstāde bija skatāma

arī visās filiālbibliotēkās – Pārlielupes bibliotēkā, bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” un Miezītes bibliotēkā.

- VVKF projekta “Rakstītā vārda pēdās” īstenošanas gaitā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un filiālbibliotēku apmeklētājiem tika organizētas **piecas tikšanās ar rakstniekiem** – **Andri Kalnozolu** (Jelgavas Pilsētas bibliotēkā), **Dzintaru Tilaku** (Bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”), **Gunitu Freimani** (Miezītes bibliotēkā), **Lauru Vinogradovu** (Pārlielupes bibliotēkā), **Andri Akmentiņu** (Jelgavas Pilsētas bibliotēkā).
- 14. novembrī Jelgavas Pilsētas bibliotēka aicināja uz **sarunu ar Latvijas Mākslas akadēmijas profesoru, Latvijas Zinātņu akadēmijas viceprezidentu Ojāru Spārīti**, kurš klausītājus iepazīstināja ar divām tēmām. Pirmajā vēstīja par to kā Sv. Trīsvienības baznīcā 18. gadsimtā tika kristīti Jelgavnieki, savukārt otrajā daļā dalījās pārdomās un izjūtās par vidzemnieka Pētera Kalniņa dienasgrāmatu “Manas dzīves atmiņas no 1843. dzīvības gada”.
- Par smaidu un prieka pilniem brīžiem vienmēr pārvēršas bibliotēku organizētās **kanisterapijas nodarbības sadarbībā ar biedrību “HP Canis Latvia”**, kuras notiek Pārlielupes un bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”.

Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Publicitātes veidošana ir vairāku savstarpēji saistītu aktivitāšu kopums. Publicitāte prasa sevišķu rūpību un punktualitāti, lai pasniegtā informācija būtu ne tikai gramatiski pareiza, bet arī patiesa. Lai tas īstenotos, sabiedrisko attiecību speciālists ievāc un apkopo visu četru Jelgavas pilsētu bibliotēku kolēģu sniegto informāciju par plānotajiem notikumiem, kā arī darbojas kā viduspunkts saziņai starp filiālbibliotēkām un Jelgavas valstspilsētas Sabiedrisko attiecību departamentu.

Publicitātes veidošana ir laikietilpīgs darbs, kas prasa plānošanu, regularitāti, labas latviešu valodas zināšanas un radošumu. Vienlīdz būtiska ir nepārtraukta pilnveidošanās, jaunu tehnisko programmu apgūšana, sekošana līdzī jaunākajām nozares tendencēm un aktualitātēm.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā par publicitātes veidošanu ir atbildīgs sabiedrisko attiecību speciālists, tomēr filiālbibliotēkās publicitāti savu prasmju, zināšanu un iespēju robežās nodrošina to darbinieki, kas nereti atņem laiku citiem darba aspektiem un mazina padarītā darba kvalitāti.

Publicitātes novērtēšanas un efektivitātes galvenais rādītājs ir auditorijas reakcija uz sniegto informāciju. Analizējot bibliotēkas sociālos tīklus un lietotāju paradumus vērojams, ka sociālo tīklu lietotāji galvenokārt patērē saturu attēlu un īsu video formātā. Video formāts prasa papildus laiku, ideju ģenerēšanu un kvalitatīvi, tāpēc to publicēšanas biežums ir retāks, jo pieturamies pie uzskata, ka kvalitāte ir svarīgāka par kvantitāti.

Visvairāk reakcijas uz publicēto saturu saņemtas pie personiskiem ierakstiem, tādiem, kuri spēj radīt emocionālu saikni ar lietotāju un attēlo situācijas, kurās lietotāji spēj iedomāties paši sevi. Ne

mazāk svarīgi, lai saturs spētu sniegt pozitīvas emocijas, būtu izglītojošs un, protams, informatīvs. Jāpiebilst, ka publicējot ikdienas darba aspektus, notikumus un aizkulises tiek stiprināta bibliotēku tiešsaistes klātbūtne un saikne ar auditoriju.

Sociālo tīklu lietošanas paradumu monitorings palīdz veidot publicitāti atbilstoši lietotāju paradumiem, piedāvāt informāciju ērtākā veidā un sasniegt lielāku auditoriju. Lai arī mūsdienās ir daudz un dažādas iespējas publicitātes īstenošanai un izplatīšanai, joprojām pastāv liela varbūtība, ka daļa informācijas nesasniedz paredzēto mērķauditoriju. Šādu ēnas pusi ir radījusi informācijas pārsātinātība un tas ir lielākais izaicinājums ikdienas darbā.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir Jelgavas pilsētas pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas finansēta no Jelgavas pilsētas budžeta. Jelgavas Pilsētas bibliotēkai un tās filiālēm 2023. gadā bija plašs sadarbības tīkls:

- **Jelgavas valstspilsētas pašvaldība** (tiek saņemts gan finansējums, gan informacionālais un cita veida atbalsts);
- **Jelgavas novada pašvaldība** (līgums ar Jelgavas novada pašvaldības publiskajām bibliotēkām par metodisko un konsultatīvo vadību);
- **Jelgavas novada kultūras pārvalde** (cieša sadarbība Jelgavas novada pagastu bibliotēku darba organizācijas jautājumos);
- **Jelgavas un Jelgavas novada Izglītības pārvaldes** (atbalsts dažādu jautājumu risināšanā);
- **Jelgavas un Jelgavas novada izglītības un pirmsskolas izglītības iestādes** (informācijpratība, medijpratība, ekskursijas, izglītojoši pasākumi visu vecumu bērniem un jauniešiem, sadarbība Dzejas dienās);
- **Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejs** (pasākumu organizēšana, muzeja organizētajā konferencē “Latvijas vēsturiskā zeme Zemgale” priekšlasījums “Senās Zemgales un zemgaliešu attēlojums latviešu literatūrā”);
- **Jelgavas mūzikas vidusskola** (muzikālo priekšnesumu sniegšana dažādos Jelgavas bibliotēku pasākumos; dalība Jelgavas Dzejas dienās 2023 “Dzeja elpo savādāk”);
- **Jelgavas Sabiedriskais centrs** (ziedojumu tālāka nogādāšana uz Ukrainu, Sadarbība organizējot izglītojošas lekcijas skolēniem);
- **Jelgavas sociālo lietu pārvalde** (sadarbība organizējot izglītojošas lekcijas skolēniem);
- **Bērnu un jauniešu jaunrades centrs “Junda”** (sadarbība ar bērnu un jauniešu bibliotēku “Zinītis”);

- **Aizupes pamatskola** (regulāri bibliotēkā organizētas šīs skolas skolēnu ekskursijas);
- **Jelgavas Paula Bendrupa pamatskola** (kanisterapijas nodarbība, bērnu lasītprasmes veicināšana kopā ar speciāli apmācītiem suņiem, dalība bibliotēkāju sagatavotajās leļļu mazizirādēs un pēc tām interaktīvās izzinošās nodarbībās);
- **Jelgavas pamatskola “Valdeka” – attīstības centrs** (kanisterapijas nodarbība, bērnu lasītprasmes veicināšana kopā ar speciāli apmācītiem suņiem, dalība bibliotēkāju sagatavotajās leļļu mazizirādēs un pēc tām interaktīvās izzinošās nodarbībās);
- **Latvijas Dambretes federācija** (Miezītes bibliotēkā notika dambretes apmācība gan bērniem, gan pieaugušajiem);
- **Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs** (Ekskursijas pa Jelgavu, Ģ. Eliasa JVMM un Svētās Trīsvienības baznīcas torni ukraiņu bēgļu grupām, kas apgūst latviešu valodu ZRKACursos);
- **Jelgavas pilsētas bibliotēku atbalsta biedrība “Libro”** (kopīgu projektu realizācija);
- **Jelgavas Latviešu biedrība** (kopīgi kultūras un izglītojoši pasākumi, piemēram, 14. novembrī Jelgavas Pilsētas bibliotēka aicināja uz Latvijas Mākslas akadēmijas profesora un Latvijas Zinātņu akadēmijas viceprezidenta Ojāra Spārīša lekciju 2 daļās: *Pirmajā vēstīja par to kā Sv. Trīsvienības baznīcā 18. gadsimtā tika kristīti Jelgavnieki stāstot stāstus un rādot bildes ar visai intriģējošu nosaukumu – “Deus ex machina” kā antīkā teātra elements baroka laikmeta dievnamā, un parādīja saistības starp agrīnajiem robotiem, kustīgām skulptūrām dievnamos un neparasto kristību ierīci. Savukārt otrajā daļā dalījās pārdomās un izjūtās par vidzemnieka Pētera Kalniņa dienasgrāmatu “Manas dzīves atmiņas no 1843. dzīvības gada” – saistošu un ļoti raksturīgu latviešu zemnieka dzīves gājumu 19. gadsimta otrajā pusē un 20. gadsimta sākumā, dzīvojot gan starp latviešiem un Baltijas vāciešiem, gan uz savas ādas izjūtot divu laikmetu priekus un bēdas);*
- **Jelgavas pensionāru biedrība** (kopīgi kultūras un izglītojoši pasākumi, bibliotēkas darbinieku rīkoti regulāri jauno grāmatu apskati biedrībā);
- **Jelgavas Mākslinieku biedrība** (regulāra izstāžu organizēšana Jelgavas pilsētas bibliotēkās).

Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

- **CSDD un Valsts policijas Jelgavas nodaļa** (līgums ar CSDD par “Veloskolas” darbību un velosipēdista braukšanas eksāmena kārtošānu bibliotēkā);
- **Latvijas Nacionālā bibliotēka** (publisko bibliotēku metodiskā vadība, “Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām 2023”, dažādu iniciatīvu uzturēšana, piem., “Latvijas Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensība”, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”; Sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku JPB iesaistījās projekta “EU4Dialogue: mazināt plaisas ar kultūras

un izglītības palīdzību” profesionālās prakses īstenošanā, vadot praksi bibliotēku un muzeju darbiniekiem no Moldovas, un projektā “Ceļā uz Latviešu grāmatai 500 Latvijas reģionos: izdevējdarbība un tekstu izplatība senāk un tagad”.

- **Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība** (projekta “Grāmatu starts” apakšprogramma “Pūcītes skola” visās Jelgavas bibliotēkās);
- **Kultūras informācijas sistēmu centrs** (kursi, apmācības, datubāzu uzturēšana);
- **Latvijas Bibliotekāru biedrība** (atbalsts Zemgales reģiona semināru rīkošanā: Zemgales reģiona bibliotekāru seminārs sadarbībā ar Jelgavas Pilsētas bibliotēku “Ābolu sēkļiņas spēku un saulgriezies gaismu sasmelties”);
- **Latvijas Bibliotekāru biedrības Jauno speciālistu sekcija** (jau tradicionāli tiek ņemta dalība jauno speciālistu sekcijas organizētajā Libday.lv, pārskata gadā ar savu redzējumu par vienu dienu bibliotēkas dzīvē turpinājām dalīties sociālajos tīklos);
- **Latvijas Republikas Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļa** (informatīvs atbalsts);
- **Europe Direct Informācijas centrs Jelgavā** (informatīvs atbalsts);
- **Tietoevry Latvia** (BIS ALISE uzturēšana, attīstīšana un konsultēšana);
- **Dobeles novadam Centrālā bibliotēka** (bibliotekārā sadarbība, izstāžu apmaiņa, profesionālās pilnveides pasākumi, kopīgi organizēti LBB Zemgales nodaļas semināri);
- **Bauskas Centrālā bibliotēka** (kopīgi profesionālās pilnveides pasākumi, kopīgi organizēti LBB Zemgales nodaļas semināri);
- **Latvijas Zinātņu akadēmija** (grāmatu dāvinājumi, sadarbība ar LZA prezidentu Ojāru Spārīti un akadēmiķi Baibu Rivžu);
- **Mākslas studija “Mansards”** (sadarbība projektā “Ceļā uz Latviešu grāmatai 500 Latvijas reģionos: izdevējdarbība un tekstu izplatība senāk un tagad” organizējot JPB pasākumu “Tējnīca pie Allunan Indriķ” – telpas iekārtošana un vizuālais noformējums);
- **Jāņa Čakstes memoriālais muzejs “Auči”** (joprojām tiek aprūpēts ābeļdārzs, kurš tika iestādīts kopā ar Jelgavas Latviešu biedrību par godu Latvijas 1. prezidentam);
- **SIA “OC Vision” un SIA “Vision Express Baltija”** (Jelgavas Pilsētas bibliotēka saviem lasītājiem piedāvā pakalpojumu – bezmaksas lasābrilles);
- **Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte** (informacionāls atbalsts, ziņu par bibliotēkā organizētajām aktivitātēm ievietošana universitātes tīmekļvietnē);
- **LU Akadēmiskā bibliotēka** (14.07.2020. noslēgts sadarbības memorands);

- **Biedrība “HP Canis Latvia”** (kanisterapijas suņu saimnieces Sabīne Grobiņa un Kristīne Zaķe 2023. gadā Miezītes bibliotēkā, Pārlielupes bibliotēkā un bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinīti” novadīja nodarbības bērniem ar lasīšanas grūtībām”);
- **Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā un Zviedrijas vēstniecība Latvijā** (Ziemeļvalstu literatūras nedēļa, projekts realizēts visās Jelgavas pilsētas bibliotēkās);
- **UNESCO Stāstu bibliotēku tīkls** (Dalība Džūkstes Pasaku muzejā stāstniecības pasākumā “Spoku stāstu vakars”, konferencē VII Latvijas stāstnieku konferencē “Pilsēta un sēta”);
- **Dzejnieku klubs “Pieskāriens”** (dzejas krājuma “Zemgales vācēlīte 2023” dāvinājums);
- **Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Lasītāju klubiņš** (ikmēneša tikšanās, klubiņa biedru iesaistīšanās bibliotēkas sarīkojumos);
- **Lasītāju klubiņš Pārlielupes bibliotēkā** (ikmēneša tikšanās, klubiņa biedru iesaistīšanās bibliotēkas sarīkojumos);
- **SIA “ArtSmart”** (sadarbības partneris ERASMUS+ programmas projektos);
- **Latvijas Cistiskās fibrozes biedrība** (sadarbība ar Pārlielupes bibliotēku izstādes “Ar skatu nākotnē” organizēšanā);
- **Finanšu Izlūkošanas dienests** (sadarbība izstādes “Nozieguma pēdas nevar atmazgāt” ietvaros);
- **Baltijas Mediju izcilības centrs** (sadarbība projekta “Noturīgā Baltija” ietvaros).

Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

- **Lietuvas vēstniecība Latvijā** (Lietuvas mākslinieces Odetas Tumēnaites Braženienes lina un kokgrebumu izstāde "Vēlējumi no Lietuvas");
- **Dāņu – latviešu biedrība un Dānijas amatierēātris “Pūpols”** (2021. gadā uzsākta sadarbība ar Miezītes bibliotēku);
- **Pasvales Mariaus Katiliškis publiskā bibliotēka** (Interreg Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības projekta “Iekļaujošu bibliotēku tīkls sociāli mazaizsargātu cilvēku grupām” rakstīšana un ideju ģenerēšana);
- **Randers bibliotēka Dānijā** (sadarbība mobilitātes projekta “Pieaugušo neformālā izglītība un apmācības publiskajās bibliotēkās: Dānijas bibliotēku pieredze” ietvaros);
- **Kauņas apriņķa publiskā bibliotēka** (sadarbība Erasmus+ projekta “Vietējā identitāte: novatoriska pieeja pieaugušo izglītībai” ietvaros);
- **Jelgavas valstspilsētas pašvaldības sadraudzības pilsēta Riejmalmezonas Francijā** (grāmatu dāvinājums franču valodā).

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā

2023. gadā Jelgavas reģiona bibliotēku metodiskā un konsultatīvā darba vadību uzsāka Jelgavas Pilsētas bibliotēkas direktores vietniece Linda Langenfelde. Jelgavas reģionā pārskata periodā darbojās 26 pagastu bibliotēkas, 19 izglītības iestāžu bibliotēkas Jelgavas novadā un 13 izglītības iestāžu bibliotēkas Jelgavas pilsētā.

Gads aizritēja iepazīstoties ar Jelgavas reģiona bibliotēkām, to darbību un speciālistiem – tika veikta gan bibliotēku vizitācija, gan individuālas sarunas. Uzmanība tika pievērsta arī Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un to filiālbibliotēku darbam. Metodiskais darbs novada bibliotēkām notika ciešā sadarbībā ar Jelgavas novada Kultūras pārvaldi un Jelgavas novada Izglītības pārvaldi. Jelgavas novada pagastu bibliotēkas ir Kultūras pārvaldes struktūrvienības, tāpēc no Jelgavas Pilsētas bibliotēkas tiek sagaidīts ne tikai metodiski konsultatīvais atbalsts, bet arī iesaiste dažādu lēmumu pieņemšanā. Piemēram, speciālists metodiskajā darbā vienmēr piedalās pagastu bibliotēku vadītāju ikgadējā novērtēšanā, potenciālo darbinieku pārrunās un atlasē, pagastu bibliotēku budžetu aizstāvēšanā, sniedz atbalstu Jelgavas novada kultūras projektu sagatavošanā iesniegšanai VKKF, Jelgavas novada Grāmatu svētku organizēšanā, kā arī dažādās darba grupās. Ir prieks un lepnums apzinoties, ka Jelgavas Pilsētas bibliotēkas speciālistu profesionālais viedoklis tiek augstu novērtēts un vienmēr respektēts. Pirmā darba gada laikā ir gūta pilnīga pārliecība, ka metodisko un konsultatīvo darbu neveic tikai viens metodiķis. Tas ir komandas darbs, kurā iesaistīti dažādu bibliotekārā darba jomu speciālisti – sistēmbibliotekārs, novadpētniecības speciālists, komplektēšanas speciālists, mācību nodaļas vadītājs un daudzi citi.

Pārskata periodā Jelgavas Pilsētas bibliotēka īstenoja profesionālās pilnveides pasākumus klātienē un tiešsaistē – seminārus, praktiskā darba nodarbības, tikšanās un pieredzes braucienu uz Tukuma novada bibliotēkām (sk. 12.1. tabulu). Jelgavas novada lepnums ir Ozolnieku bibliotēka, kuras ilggadējā vadītāja Ingrīda Irbe saņēma Latvijas Bibliotekāru biedrības balvu “Gada bibliotekārs Zemgalē 2023”.

2023. gadā tika izveidota Jelgavas novada pagastu bibliotēku konsultatīvā padome. Padome piedalās bibliotēku darba jautājumu risināšanā to tālākai virzībai Kultūras pārvaldei. Piemēram, bibliotēku darba plānošana, bibliotēku lietošanas noteikumu pārskatīšana, krājumu veidošanas politika, Jelgavas novada publisko bibliotēku tīkla darbības stratēģijas 2024.–2029. gadam projekta izstrāde u.c. Konsultatīvā padome ir labs risinājums vienota profesionālā redzējuma veidošanai un ciešākas sadarbības veicināšanai starp bibliotēkām, metodiķi un Kultūras pārvaldi.

Nozīmīgākie profesionālās pilnveides pasākumi Jelgavas reģionā 2023. gadā

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	01.04.2023.	Jelgavas 4.vidusskolas bibliotēka	JPB	Seminārs Jelgavas skolu bibliotekāriem. Tēmas: skolu bibliotēku dalība BJVŽ; krājuma komplektēšana; pieredzes stāsti.	12	4
2.	13.04.2023.	Jūrmalas Valsts ģimnāzija	LNB	Skolu bibliotēku seminārs Tēmas: darbs ar skolēniem digitālajā laikā; ieskats skolu bibliotēku aptaujas rezultātos; RGB atbalsts; BJVŽ; Bibliotēku portāls.	7	5
3.	24.05.2023.	JPB	JPB	Jelgavas novada bibliotēku Pavasara seminārs Tēmas: bibliotēkas apmeklētāju karjeras iespējas eksaktās zinātnes jomās; atziņas par bibliotēku darbu 2022. gadā; bibliotēku pakalpojumu kvalitātes novērtēšanas rīks – akreditācija.	28	4
5.	07.06.2023.	Pieredzes brauciens	JPB	Pieredzes brauciens pa Tukuma bibliotēkām (Tukuma, Jaunpils un Zemītes bibliotēkas)	27	10
6.	01.11.2023.	JPB	JPB	Jelgavas novada bibliotēkāju Rudens seminārs Tēmas: mākslīgais intelekts bibliotēkā – solis nākotnē; pielāgotās literatūras un citu pakalpojumu pieejamība cilvēkiem ar redzes traucējumiem un citām lasīšanas grūtībām, Latvijas Neredzīgo bibliotēkas e-kataloga un lejupielādes sistēmas BALSS izmantošana;	28	4

				BIS ALISE aktualitātes.		
--	--	--	--	-------------------------	--	--

Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām

Konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām pārskata periodā iezīmējies vairākos virzienos:

- **Profesionāls un kvalitatīvs darbs ar BIS ALISE**, kuru nodrošina JPB sistēmbibliotekāre. Konsultācijas tika sniegtas gan telefoniski, gan uz vietas bibliotēkā. Konsultāciju tematika: krājuma uzskaitē, darbs ar SBA moduli, datu atlase, krājuma esamības pārbaude (inventarizācija), meklēšana WebPAC, lietotāju kontu datu rediģēšana u.c. Jāatzīmē, ka atsevišķās skolu bibliotēkās regulāri notiek darbinieku mainība. Tas nozīmē, ka jaunais darbinieks jāapmāca BIS ALISE lietošanā un, protams, pēc pamatprasmju apgūšanas jāpatur redzes lokā, darba kvalitātes kontrolei, jāiemāca, kas ir kultūras karte, kādas lasītveicināšanas programmas pieejamas utt. Jelgavas reģiona izglītības iestāžu bibliotekārus regulāri informējusi par aktualitātēm bibliotēku nozarē;
- **Profesionālās pilnveides pasākumi.** 2023. gada aprīlī Jelgavas skolu bibliotekāriem Jelgavas Pilsētas bibliotēka organizēja semināru, kurā tika diskutēts par krājuma komplektēšanu un skolu bibliotēku dalību lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Seminārā skolu bibliotēkas prezentēja savu darbu un realizētos interesantākos pasākumus. Jelgavas 4.vidusskolas bibliotēka ik gadu organizē “Grāmatu svētkus”, kurus apmeklēja arī pārējo skolu bibliotekāri. Jelgavas novada un pilsētas izglītības iestāžu bibliotekāriem tika organizēts kopīgs brauciens uz Skolu bibliotekāru semināru Jūrmalā.

Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā)

Metodiskais darbs reģiona galvenajā bibliotēkā nav iedomājams bez ciešas sadarbības ar LNB Bibliotēku attīstības centru, Bērnu literatūras centru un Kompetenču attīstības centru. Uzsākot iedzīvotāju ar redzes un lasīšanas traucējumiem apkalpošanu, notika regulāra sadarbība ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku par pielāgotās literatūras krājuma izmantošanu, darba metodēm, darbu ar sistēmu BALSS un BIS.

Vairākkārt notikusi komunikācija arī ar Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļas speciālistiem, kā arī ar KISC. Metodiskajā darbā svarīga komunikācija un sadarbība arī citu Latvijas reģionu bibliotēkām – vienmēr lieti noder domu apmaiņa ar citu bibliotēku speciālistiem.

Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības

Uzsākot metodisko un konsultatīvo darbu, pirmajā gadā jaunajam metodiķim bija būtiski saglabāt daudzu gadu garumā izkoptās sekmīgās metodiskā darba iestrādes un tās nepazaudēt, vienlaikus cenšoties apzināt jaunās un pilnveidojamās jomas, lai nodrošinātu kvalitatīvu metodisko un konsultatīvo darbu. 2023. gada aprīlī metodiķim bija iespēja pilnveidot zināšanas LNB BAC organizētajās nodarbībās “Bibliotēku darbības un ietekmes novērtēšanas darbnīca”.

Pielikumi

1. pielikums Publikāciju skaits elektroniskajos un drukātajos medijos 2023. gadā

Publikāciju skaits elektroniskajos un drukātajos medijos par Jelgavas reģiona bibliotēkām 2023. gadā

MEDIJS	JANVĀRIS	FEBRUĀRIS	MARTS	APRĪLIS	MAIJS	JŪNIJS	JŪLIJS	AUGUSTS	SEPTEMBRIS	OKTOBRIS	NOVEMBRIS	DECEMBRIS	KOPĀ
www.jelgava.lv	3	6	6	13	2	9	6	5	6	7	6	2	71
www.zz.lv	2	6	1	11	3	3	2	2	1	2	3	1	37
www.jelgavniekiem.lv	1	2	4	9	4	4	5	4	3	5	5	2	24
www.novaja.lv	1	1	2	1	5	-	1	2	1	3	0	1	18
Jelgavas Vēstnesis (news.lv)	3	5	4	4	3	2	3	4	3	1	2	1	35
Zemgales Ziņas (news.lv)	4	5	1	4	4	5	3	6	0	6	3	6	43
Citi	3	6	4	5	1	2	1	1	1	1	1	0	22
KOPĀ	17	31	22	47	33	25	21	24	15	25	20	13	293

Kopā 2023. gadā – 293 publikācijas elektroniskajos un drukātajos medijos (278 publikācijas 2022. gadā)

1. ceturksnī – 70 publikācijas (64 publikācijas 2022. gadā)
2. ceturksnī – 105 publikācijas (70 publikācijas 2022. gadā)
3. ceturksnī – 60 publikācijas (67 publikācijas 2022. gadā)
4. ceturksnī – 58 publikācijas (77 publikācijas 2022. gadā)

Pilns publikāciju pārskats skatāms šeit <https://jelgavasbiblioteka.lv/par-mums/dokumenti/>

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā

ĢIMENES DIENA

24. martā pulksten 12.00—15.00

10.30–11.00

MAZO PŪCĒNU
SKOLIŅAS
1. NODARBĪBA

11.00–12.00

SEJU
APGLEZNOŠANA
BĒRNIEM

11.00–15.00

DIY GALDA SPĒLES
NO OTRREIZĒJI
IZMANTOJAMIEM
PRIEKŠMETIEM

12.00–15.00

RADOŠĀS DARBŅĪCAS
ĢIMENĒM
"DOMĀJAM ZAĻI"

12.00–13.20

ZERO WASTE LATVIJA
LEKCIJA
"ILGTSPĒJĪGA
SAIMNIEKOŠANA AR
ĢIMENI"
(LEKTORE ULLA MILBRETA)

13.20–13.50

LEĻĻU TEĀTRA
MAZIZRĀDE
"LASIS STASIS UN
ATLASIJAS OKEĀNS"

14.00
TIKŠANĀS AR GRĀMATAS "LASIS STASIS UN ATLASIJAS OKEĀNS"
AUTORI DAINU TABŪNU. PĒC PASĀKUMA IESPĒJA IEGĀDĀTIES
GRĀMATU UN SAŅEMT AUTOGRĀFU.

Visas dienas garumā iespēja izspēlēt "Zaļā josta" interaktīvās spēles par atkritumu
šķirošanu, dalīties idejām, kā lietām piešķirt otro iespēju un piedalīties
"Zaļā josta" konkursā par oriģinālākajām piena pakas vai plastmasas pudeles pārvērtībām.